

Ruimtelijke onderbouwing

Project	<i>Panelen op erf, Kasteellaan 10 te Nederhemert</i>
Status	<i>Definitief 3.0</i>
Projectnummer	<i>21064</i>
Datum	<i>8 september 2023</i>
Auteur	<i>R. Droogendijk LLB</i>

COLOFON

Mees Ruimte & Milieu | Postbus 854 | 2700 AW Zoetermeer

085 – 744 08 38

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Bestemmingsplan	5
1.3	Planologische procedure	7
1.4	Leeswijzer	7
2	Projectbeschrijving	8
2.1	Projectlocatie	8
2.2	Huidige situatie	8
2.3	Projectplan	9
3	Ruimtelijk beleid	14
3.1	Rijksbeleid	14
3.2	Provinciaal beleid	17
3.3	Gemeentelijk beleid	22
4	Omgevingsaspecten	28
4.1	Archeologie en cultuurhistorie	28
4.2	Bedrijven en milieuzonering	30
4.3	Bodem	31
4.4	Externe veiligheid	31
4.5	Lichtreflectie	32
4.6	Geluid	33
4.7	Luchtkwaliteit	34
4.8	Natuur	35
4.9	Verkeer en parkeren	39
4.10	Water	40
4.11	(Vormvrije) m.e.r.-beoordeling	41
5	Beschrijving uitvoerbaarheid	43
5.1	Economische uitvoerbaarheid	43
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	43
6	Conclusie ruimtelijke en functionele inpasbaarheid	44

Bijlagen

1	Landschappelijke inpassing, Eric Blok, september 2023
2	Quickscan Wet natuurbescherming, Van der Goes en Groot, maart 2021
3	Berekening stikstofdepositie, Van der Goes & Groot, april 2023
4	Advies monumentencommissie (notulen), december 2020
5	Uitdraai formulier berekening versterking GO, april 2023

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Nederland bevindt zich middenin de transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen naar duurzame energie. Deze energietransitie is noodzakelijk om de klimaatdoelstellingen voor de korte, middellange en lange termijn te kunnen verwezenlijken. De nodige inspanningen zijn nodig om een energieneutrale samenleving te bereiken. Om die reden wordt iedereen, zo ook particulieren, in Nederland gevraagd mee te denken en de inspanningen te leveren die nodig zijn om met elkaar tot het gewenste eindresultaat te komen.

Gelet op de gewenste verduurzaming van woningen, is het voornemen ontstaan om op het erf aan de Kasteellaan 10 te Nederhemert (Zaltbommel, GE) zonnepanelen te plaatsen. Met deze, en andere, maatregelen wordt de bestaande woning een 'nul op de meter' woning. Deze mate van zelfvoorzienendheid levert de gewenste bijdrage aan de energietransitie waar Nederland voor staat.

In opdracht van dhr. Van Foeken heeft Mees Ruimte & Milieu een ruimtelijke onderbouwing opgesteld ten behoeve van de gewenste zonnepanelen op het erf. Voorliggende rapportage bevat deze ruimtelijke onderbouwing, waarin de inpasbaarheid van het initiatief aan de geldende beleidskaders en omgevingsaspecten wordt getoetst.

1.2 BESTEMMINGSPLAN

Het vigerende bestemmingsplan ter plaatse van het projectgebied betreft het bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel". Daarnaast zijn nog de volgende ruimtelijke kaders van kracht:

- Voorbereidingsbesluit hyperscale datacenters
- Paraplubestemmingsplan "Kleinschalige opwekking windenergie
- Parapluherziening verkamering woningen en het daaraan voorafgaande gelijknamige voorbereidingsbesluit
- Parapluplan parkeren
- Voorbereidingsbesluit hotels en pensions Zaltbommel

Gelet op de aard van de ontwikkeling, zijn de kaders in bovenstaande opsomming niet relevant voor het initiatief. Er wordt dan ook niet inhoudelijk op ingegaan. Het bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel" daarentegen, vormt het toetsingskader aan de hand waarvan kan worden beoordeeld in hoeverre een initiatief al dan niet past binnen de huidige planologische mogelijkheden. Op dat bestemmingsplan wordt hieronder verder ingegaan.

Bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel"

Het bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel" is vastgesteld door de gemeenteraad van Zaltbommel op 17 september 2014. Het bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel" kent aan de locatie de bestemming 'Agrarisch met waarden' toe. De waarden betreffen in dit geval uiterwaarden. Daarnaast geldt een dubbelbestemming met het oog op archeologie alsook in verband met de situering binnen het beschermd dorpsgezicht. Tot slot heeft het gebied een waterstaatkundige functie en is sprake van het EHS verwevingsgebied.

figuur 1. Uitsnede verbeelding bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel" (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

- **Gebruik:** De projectlocatie kent de bestemming 'Agrarisch met waarden' met functieaanduiding 'specifieke vorm van agrarisch – uiterwaard'. Op basis van deze functie zijn de gronden bestemd voor de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf en tevens mede aangewezen voor de bescherming, behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschappelijke waarden, waaronder mede begrepen de zomerkaden in de uiterwaarden. In aanvulling daarop zijn onder andere aan huis verbonden beroepen, nevenactiviteiten en extensieve dagrecreatie mogelijk op de locatie. Tot slot zijn ook bij voornoemde functies behorende voorzieningen toegestaan.

Ter plaatse van de aanduiding 'EHS - verweving' zijn de gronden tevens bestemd voor bescherming, behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen.

Zonnepanelen passen niet binnen deze enkelbestemming. Het is derhalve niet zinvol nog aan de bouwregels te toetsen. Het plaatsen van de panelen vindt immers niet plaats ten dienste van de agrarische bestemming.

- **Werken en werkzaamheden:** Ter plaatse van de projectlocatie zijn een aantal omgevingsvergunningstelsels van toepassing voor de uitvoering van een werk, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden. De stelsels zijn onder andere opgenomen in de bestemming 'Agrarisch met waarden - uiterwaard', dubbelbestemming 'Waarde – Beschermd dorpsgezicht', 'Waarde – Archeologie 1', 'Waterstaat – Waterstaatkundige functie' en de functieaanduiding 'ehs – verweving'. Daarnaast kent artikel 44.13 nog een apart stelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden.

De stelsels zijn van toepassing in verband met bescherming van aanwezige waarden van specifieke onderwerpen die in hoofdstuk 4 van voorliggende rapportage worden behandeld. Het gaat om archeologie, cultuurhistorie, waterbelangen en natuurwaarden. Voor een inhoudelijke beoordeling van de stelsels wordt verwezen naar de betreffende paragrafen. Op voorhand kan evenwel worden gesteld dat een vergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden noodzakelijk is in verband met de dubbelbestemming 'Waarde – Beschermd dorpsgezicht' en 'Waterstaat – waterstaatkundige functie'. Deze omgevingsvergunningaanvraag wordt meegenomen in de aanvraag voor de planologische afwijking ten behoeve van het project.

Gelet op het bovenstaande en met het oog op de geplande activiteiten, geldt de volgende vergunningenlast:

- Omgevingsvergunning 'bouwen'.
- Omgevingsvergunning 'afwijken bestemmingsplan'.
- Omgevingsvergunning 'werken of werkzaamheden' (beschermd dorpsgezicht en waterstaatkundige functie).

1.3 PLANOLOGISCHE PROCEDURE

Omdat in paragraaf 1.2 geconstateerd is dat de ontwikkeling in strijd is met het huidig planologisch kader, dient een planologische procedure te worden doorlopen om het plaatsen van de zonnepanelen mogelijk te maken. De planologische procedure wordt doorlopen aan de hand van de omgevingsvergunning voor de activiteit 'planologisch strijdig gebruik' als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Aan de hand van die omgevingsvergunning kan van het vigerende regime worden afgeweken.

Omdat de panelen op het erf geen tijdelijk karakter hebben, is het niet mogelijk van het bestemmingsplan af te wijken onder toepassing van de kruimelgevallenregeling. Artikel 4, lid 11, Bijlage II van het Bor biedt ruime mogelijkheden voor planologische afwijkingen die worden voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure (8+6 weken), maar koppelt daar een termijn van maximaal 10 jaar aan. Nu de vergunning voor onbepaalde tijd wordt gevraagd, dient de uitgebreide voorbereidingsprocedure te worden doorlopen.

Op grond van art. 2.12, eerste lid, onder a, onder 3° van de Wabo dient de motivering van de omgevingsvergunning een Goede Ruimtelijke Onderbouwing (GRO) te bevatten. Voorliggende rapportage betreft de GRO, waarin de ruimtelijke en milieutechnische inpasbaarheid van het project aan de hand van zowel ruimtelijke als milieutechnische aspecten wordt gemotiveerd.

1.4 LEESWIJZER

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige en toekomstige situatie. Het projectgebied en functionele omschrijving alsook de situatie na planontwikkeling worden daarin besproken. Hoofdstuk 3 voorziet vervolgens in de beleidskaders van de verschillende bestuurslagen, zowel ten aanzien van ruimtelijk beleid als mede het van toepassing zijnde duurzaamheidsbeleid. In hoofdstuk 4 wordt getoetst aan de relevante omgevingsaspecten, beschouwingen van de aspecten worden waar nodig voorzien van een onderbouwing aan de hand van milieutechnisch onderzoek. Hoofdstuk 5 gaat in op de financiële en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan. Hoofdstuk 6 tot slot, geeft een algehele conclusie van de ruimtelijke en functionele inpasbaarheid van het plan.

2 PROJECTBESCHRIJVING

2.1 PROJECTLOCATIE

De projectlocatie is gelegen op het perceel Kasteellaan 10 in Nederhemert-Zuid. Nederhemert betreft een dorpskern binnen de gemeente Zaltbommel (GE). Het erf wordt grofweg omsloten door de Kasteellaan (oost- en zuidzijde) en de Kerklaan (west- en noordzijde). De gronden maken deel uit van het perceel kadastraal bekend als Nederhemert, sectie C, perceelnr. 586. De panelen worden aan de noordzijde van het perceel geplaatst. Figuur 2 toont de grenzen van het perceel in het groen, met de locatie van de panelen in het rood.

figuur 2. Aanduiding projectlocatie (bron: afbeelding opgemaakt in QGIS)

2.2 HUIDIGE SITUATIE

Aan de Kasteellaan 10 Nederhemert ligt boerderij 'De Hoef'. Het gebouw is aangewezen als Rijksmonument (Monumentnummer: 23625) en omgeven door een ruim perceel met oprijlaan, grasland, fruitbomen en diverse meidoornhagen. Het terrein is daarnaast onderdeel van het beschermd dorpsgezicht Nederhemert-zuid (Beschermd Gezicht: 1617).

De belangrijkste presentatie van het op een terp gelegen hoofdhuis is vanaf de Kasteellaan aan de oostzijde, vanaf waar een iets verhoogd toegangspad naar de voorgevel voert. Dit pad wordt begeleid door fruitbomen. Naast de boerderij staan enkele oude, opgaande bomen van forse omvang.

figuur 3. Toegangspad vanaf Kasteellaan

Ten zuiden van toegangspad en boerderij ligt een open grasland, deels omgeven door meidoornhaagen en met enkele solitaire bomen. In de noordwesthoek van het terrein is een boomgaard. Ten noorden van het toegangspad bestaat het terrein eveneens uit een open weide met enkele solitaire bomen en een meidoornhaag.

figuur 4. Toegangspad vanaf Kasteellaan

De boerderij en het erf zijn tevens goed zichtbaar vanaf het opengestelde wandelpad (Klompepad) dat langs de zuidkant van het terrein loopt vanaf de Kasteellaan tot aan de Kerklaan.

figuur 5. Boerderij 'De Hoef' gezien vanaf het Klompepad

2.3 PROJECTPLAN

In verband het toekomstbestendig maken en verduurzamen van de eigen woning is de eigenaar van 'De Hoef' voornemens zonnepanelen toe te passen op eigen terrein om (gedeeltelijk) te kunnen voorzien in de eigen stroomvoorziening. Het initiatief gaat uit van de plaatsing van 50 panelen. Deze worden standaard

uitgevoerd in volledig zwarte kleurstelling. De standaardafmeting bedraagt ca. 1,65 bij 1 meter. Gezien de status van rijksmonument en beschermd dorpsgezicht, alsmede vanwege de representativiteit van gebouw en terrein is een zorgvuldige inpassing van de panelen gewenst. Hiertoe is door landschapsarchitect Eric Blok een inpassingsplan opgesteld. De principes worden hieronder weergegeven. Het plan is daarnaast opgenomen in de bijlagen bij voorliggende ruimtelijke onderbouwing.

2.3.1 Inpassingsplan

Vanwege de vanuit vele zijden goede zichtbaarheid van de boerderij en bijgebouwen wordt afgezien van plaatsing van panelen op of aan deze gebouwen. Het bij de boerderij behorende perceel biedt voldoende oppervlak (ruim 14.000 m²) voor plaatsing van de panelen op maaiveld (benodigde oppervlakte ca. 85 m²). De exacte locatie en inpassing is af te stemmen op het behoud van de visuele, cultuurhistorische en ecologische kwaliteiten van het terrein. Dit heeft dan ook als uitgangspunt gediend voor het inpassingsplan.

Beschermd dorpsgezicht

In de toelichting op het beschermd dorpsgezicht wordt met name de openheid van het gebied, en de herkenbaar hogere ligging van boerderij 'De Hoef' genoemd en hoog gewaardeerd. Genoemd wordt dat het beschermingsbelang van Nederhemert-Zuid is gelegen 'in het bewaren van de historisch ruimtelijke structuur'. Specifiek genoemd wordt: 'Een eerste opvallend element, wanneer men van de Maasdijk komt, is De Hoef, een vrijgelegen woerd met monumentale boerderij ten westen van de weg'.

Om recht te doen aan de hooggewaardeerde kwaliteiten en de beschermde status van gebouw en het terrein dient de beleving van de openheid van het perceel en de zichtbaarheid van de woerd bewaard te blijven. Deze openheid en zichtlijnen zijn vooral te ervaren vanaf de Kasteellaan, het toegangspad en vanaf het Klompenpad (zie figuren 3 en 5). De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft in de 'Groene gids'¹, waarin handvatten worden geboden voor het plaatsen van zonnepanelen binnen (o.a.) het rijksbeschermd dorpsgezicht, aangegeven waar de beste kansen liggen voor zonne-energie. De invloed op het karakter van de omgeving is in de regel kleiner wanneer de panelen op het erf, op afstand van de bebouwing worden geplaatst. Daarnaast geldt installaties uit het zicht moeten komen te liggen voor het publiek. Dit betekent dat ze niet zichtbaar mogen zijn vanaf de grond of het water van openbaar gebied, zoals wegen, paden, bruggen, parken en plantsoenen.²

Gelet op het bovenstaande komt de voorkeurslocatie voor de zonnepanelen aan de noordzijde van het perceel te liggen. Plaatsing op maaiveld van de panelen maakt een omkadering en visuele aankleding middels een haag mogelijk. Deze haag wordt aangesloten op de bestaande hagen, zodat de openheid niet wijzigt ten opzichte van de huidige situatie. Door daarbij voldoende afstand tot de panelen te houden, is schaduwwerking geen belemmering. Ook wordt een boom gekapt om schaduwwerking te voorkomen.

Inpassing

De panelen worden in twee rijen voorlangs de haag aan de noordzijde van het perceel geplaatst. Hier kan voor de omkadering van de panelen worden aangesloten op de bestaande meidoornhaag die langs de noordelijke perceelgrens staat en deels haaks hierop als scheiding tussen boomgaard en grasland. De kleine knik die deze haag langs de noordzijde maakt en de bestaande dwarshaag, worden gebruikt om middels een nieuwe haag een langwerpig en puntvormig terrein af te schermen, waarbinnen de panelen in een rij van 30 stuks en een rij van 20 stuks kunnen worden geplaatst. De bestaande opening in de dwarshaag wordt dichtgezet.

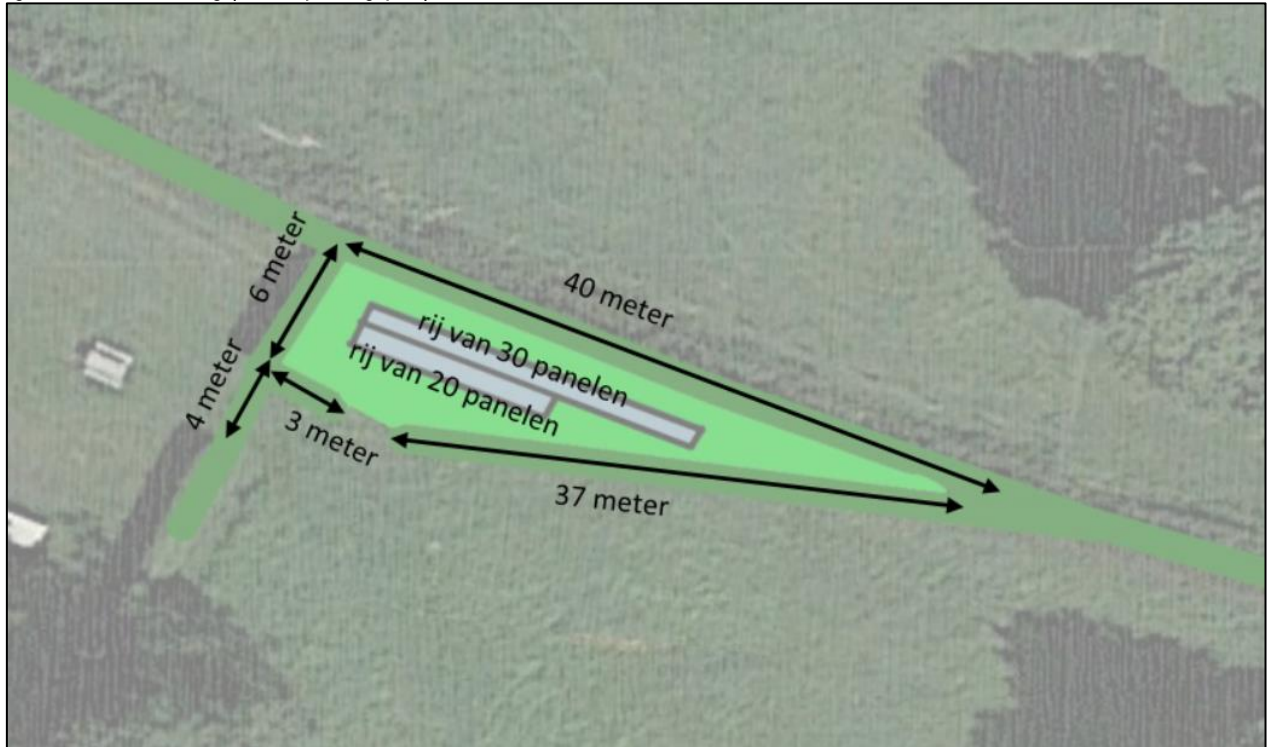
Vanaf de boerderij en het toegangspad liggen de panelen op die manier verborgen. Doordat de smalle punt

¹ Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Zonne-energie in de historische omgeving (Groene gids), juni 2020

² Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Zonne-energie in de historische omgeving (Groene gids), juni 2020, p. 25

van het panelenveld zich naar de Kasteellaan richt, zal de nieuwe haag zich vanaf daar onherkenbaar van de oude haag losmaken, zodat de panelen ook in die zin onzichtbaar zijn. Vanaf de Kerklaan liggen de panelen achter de boomgaard verscholen.

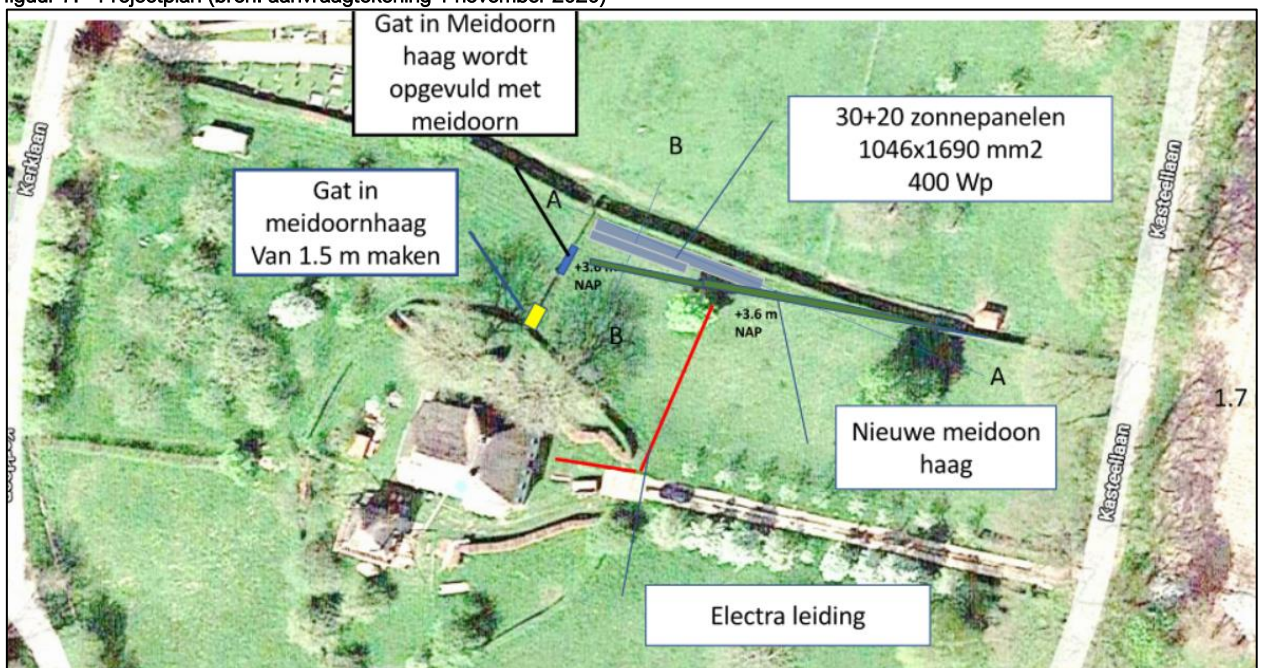
figuur 6. Maattekening (bron: inpassingsplan)

Uitwerking

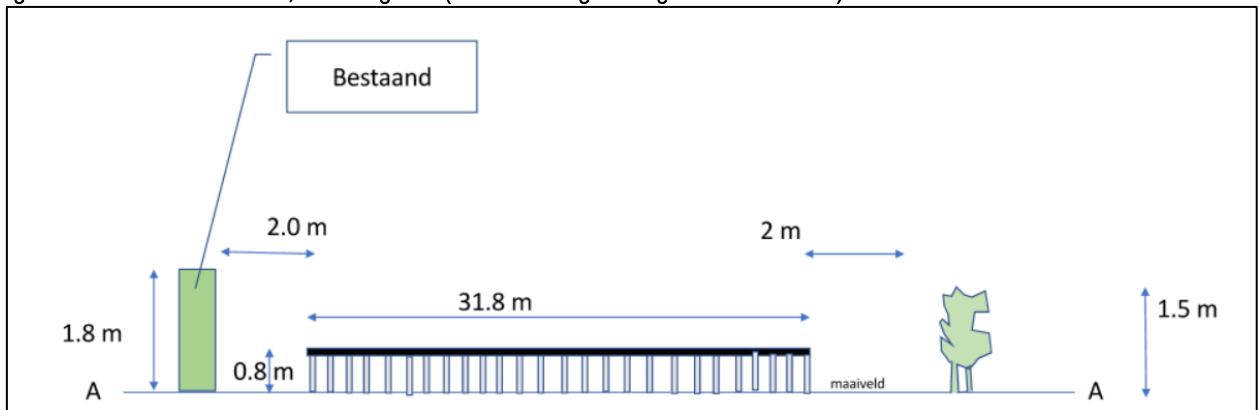
De voorgestelde maatregelen vertalen zich in het projectplan zoals gevisualiseerd in figuur 7.

figuur 7. Projectplan (bron: aanvraagtekening 1 november 2020)

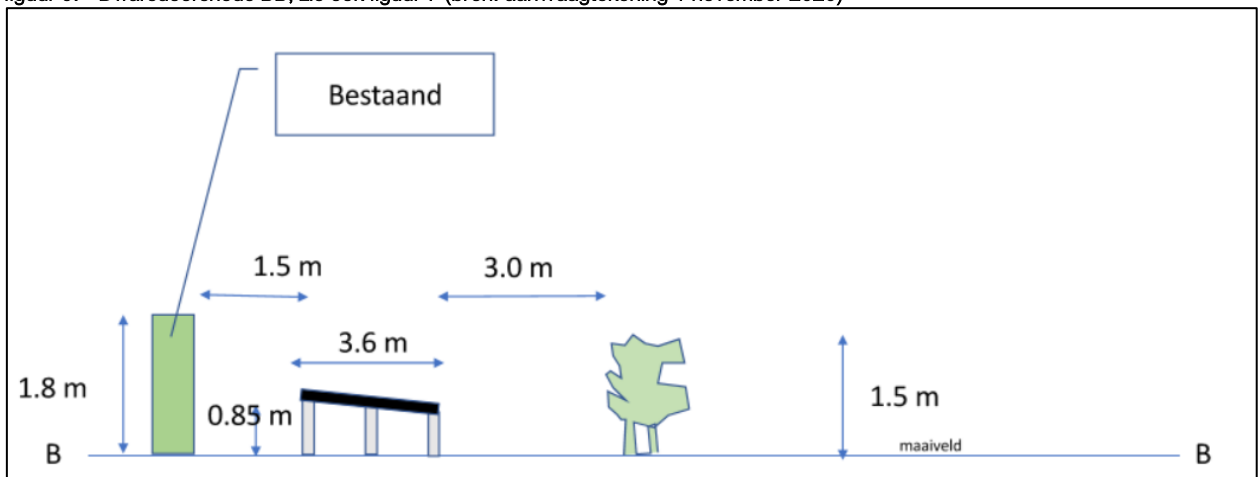

De panelen worden in een zuidopstelling geplaatst in een hoek van 5°. De paneelhoogte (hoogste punt) bedraagt 0,85 meter. Door deze hoogte en hellingshoek zijn de panelen weliswaar minder efficiënt, wel blijven daardoor in combinatie met de groeninpassing de panelen uit het zicht en blijft zodoende het waardevolle cultuurhistorische karakter van de locatie en de boerderij behouden. In dwarsdoorsneden ontstaat het beeld zoals weergegeven in figuren 8 en 9.

figuur 8. Dwarsdoorsnede AA, zie ook figuur 7 (bron: aanvraagtekening 1 november 2020)

figuur 9. Dwarsdoorsnede BB, zie ook figuur 7 (bron: aanvraagtekening 1 november 2020)

2.3.2 Beplantingsplan

De nieuwe haag is uit te voeren zoals de bestaande meidoornhaag, *Crateagus monogyna*. Aanplanten van bosplantsoen in de maat 100-120 cm in één rij met 4 stuks per strekkende meter. De haaglengte is circa 44 meter, 175 stuks zijn daarom benodigd. Rondom en onder de panelen is het bestaande grasland te handhaven. Indien noodzakelijk kan bijzaaien hier verder aan bijdragen.

Het beheer van de nieuw aangeplante haag is erop gericht een robuuste groenbuffer van 1,5 meter breed te bereiken. In eerste instantie zal de haag wel enkele malen in de breedte gesnoeid worden, om voldoende vertakking te krijgen, nadien kan deze verder uitgroeien. In het begin zal de haagvoet onkruidvrij gehouden worden om concurrentie tegen te gaan, op termijn kan een kruidenrijke begroeiing langs de haagvoet ontstaan. Spontane vestiging van zaailingen en andere soorten (niet boomvormers) is acceptabel, zij worden meege-schoren bij de haagsnoei en zullen voor meer biodiversiteit zorgen.

figuur 10. Groene inpassing (bron: inpassingsplan)

figuur 11. Impressiebeeld huidige en toekomstige situatie (bron: inpassingsplan)

Bestaand zicht vanaf de Kasteellaan.

Impressie van de toekomstige situatie.

3 RUIMTELIJK BELEID

3.1 RIJKSBELEID

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

Per 11 september 2020 is de Nationale Omgevingsvisie vastgesteld. Hierin zijn de kaders van het nieuwe rijksbeleid opgenomen. In het kader van de nahangprocedure kunnen in de Nationale omgevingsvisie nog opmerkingen en wensen van de Tweede Kamer worden verwerkt. Deze Omgevingsvisie vervangt de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012). De NOVI is een instrument van de nieuwe Omgevingswet en loopt vooruit op de inwerkingtreding van die wet. Vanwege het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet komt de NOVI als structuurvisie uit onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Zodra de Omgevingswet in werking is getreden, zal deze structuurvisie gelden als de Nationale Omgevingsvisie, zoals in de nieuwe wet bedoeld.

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt door het Rijk een langetermijnvisie gegeven op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI bestaat uit een visie, toelichting en uitvoeringsagenda. De combinatie van deze drie documenten zorgt voor een toetsing die leidt tot nationale strategische keuzes en gebiedsgericht maatwerk.

figuur 12. Afwegen met de NOVI. (Bron: Nationale Omgevingsvisie)

De NOVI beschrijft een toekomstperspectief met de ambities: wat willen we bereiken? Vervolgens worden de 21 nationale belangen in de fysieke leefomgeving en de daaruit voortkomende opgaven beschreven. Die opgaven zijn in feite het verschil tussen de ambitie en de huidige situatie en verwachte ontwikkelingen.

De vier prioriteiten

De Uitvoeringsagenda beschrijft de vier prioriteiten. De opgaven uit de toelichting kunnen veelal niet apart van elkaar worden aangepakt. Als een samenhangende, integrale aanpak nodig is, over de sectoren heen, vraagt dit een andere inzet. De samenhang tussen opgaven manifesteert zich rond vier prioriteiten.

1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie
2. Duurzaam economisch groeipotentieel
3. Sterke en gezonde steden en regio's

4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied

Drie afwegingsprincipes

Het doel van de Omgevingswet is het bereiken van een balans tussen: '(a) het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften'. Beschermen en ontwikkelen sluiten elkaar niet per definitie uit en kunnen elkaar zelfs versterken. Echter, gaan beschermen en ontwikkelen niet altijd en overal zonder meer samen en zijn soms echt onverenigbaar. Een optimale balans tussen deze twee vergt steeds een zorgvuldige afweging en prioritering van ongelijksoortige belangen. Om dit afwegingsproces en de omgeving inclusieve benadering richting te geven, is in de NOVI een drietal afwegingsprincipes geformuleerd:

1. *Combineren boven enkelvoudig*
2. *Kenmerken & identiteit*
3. *Afwentelen voorkomen*

Relatie tot ontwikkeling

De ontwikkeling voorziet in de realisatie van een duurzame energievoorziening voor de eigen woning. Duurzame energie vormt een van de 21 nationale belangen zoals verwoord in het NOVI: *“Realiseren van een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening, die in 2050 CO2-arm is, en de daarvoor benodigde hoofdinfrastructuur”*. Het Rijk en haar beleid komt echter pas aan bod op het moment dat een grootschalige energievoorziening van nationaal belang wordt gerealiseerd. Daarvan is pas sprake indien een zonnepark 50 MWp of meer genereert. Gelet op de aard en omvang van de ontwikkeling is daar geenszins sprake van. Beleid van toepassing op de ontwikkeling wordt daarmee overgelaten aan de decentrale overheden.

Conclusie

Het NOVI is gelet op de aard en omvang van de ontwikkeling niet relevant voor dit project.

3.1.2 Barro en Rarro

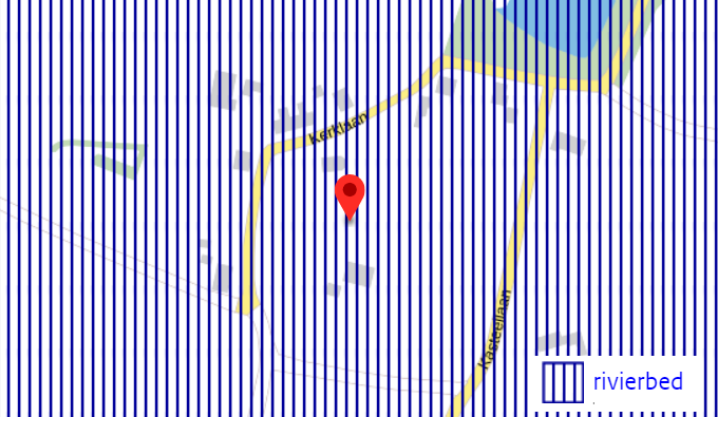
Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geeft de juridische kaders die nodig zijn om het vigerend ruimtelijk rijksbeleid te borgen en legt daarmee nationale ruimtelijke belangen vast. De ruimtelijke onderwerpen van nationaal belang zijn daardoor beperkt. Het bevat regels die juridisch doorwerken op het niveau van het bestemmingsplan, waardoor het de beleidsruimte van andere overheden ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen inperkt, daar waar de nationale belangen dat noodzakelijk maken. In hoofdstuk 2 van het Barro is per onderwerp aangegeven welke beperkingen er per welk (ruimtelijk) gebied gelden. De onderwerpen uit het Barro zijn nader uitgewerkt in de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro). De verschillende nationale belangen zijn hieronder weergegeven.

• Rijkswaagwegen	• Defensie	• Natuurnetwerk Nederland
• Project Mainportontwikkeling Rotterdam	• Hoofdwegen en landelijke spoorwegen	• Primaire waterkeringen buiten het kustfundament
• Kustfundament	• Elektriciteitsvoorziening	• IJsselmeergebied
• Waddenzee en waddengebied	• Buisleidingen van nationaal belang	• Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde
• Grote rivieren		

Relatie tot ontwikkeling

Aan de hand van het kaartmateriaal behorende bij het Barro en Rarro kan worden beoordeeld in hoeverre de projectlocatie gelegen is binnen of in de nabijheid van een gebied waar nationale belangen een rol spelen. De kaarten zijn digitaal te raadplegen op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl. Uit een toets aan het kaartmateriaal blijkt dat de projectlocatie gelegen is binnen een gebied waar nationale belangen een rol spelen. Het gaat om de bepalingen met betrekking tot defensie, en meer specifiek de situering van het

plangebied binnen een radarverstoringsgebied. Daarnaast ligt het projectgebied in het rivierbed van de Maas en zijn derhalve de bepalingen met betrekking tot grote rivieren van toepassing. Hieronder wordt ingegaan op de betreffende onderwerpen.

Er gelden beperkingen voor bebouwing dat wordt opgericht in radarverstoringsgebieden. Het projectgebied ligt in het radarverstoringsgebied behorende bij radarstation Herwijnen. Gelet op de aard en omvang van de ontwikkeling is van beperkingen als gevolg van dit rijksbeleid geen sprake.	 radarverstoringsgebied behorende bij radarstation Herwijnen
Het projectgebied is gelegen binnen het rivierbed van de Maas. Ontwikkelingen zijn alleen mogelijk wanneer een veilig en doelmatig gebruik van de Maas niet wordt belemmerd, er geen feitelijke belemmeringen zijn voor de vergroting van de afvoercapaciteit, de waterstandsverhoging of afname van het bergend vermogen zo min mogelijk afneemt en de ecologische toestand van de rivier niet verslechterd. Gelet op de aard en omvang van de ontwikkeling in samenhang met de situering van de locatie ten opzichte van NAP, is van het voorgaande geen sprake. Het wateraspect wordt verder behandeld in paragraaf 4.10 van voorliggende rapportage.	 rivierbed

Conclusie

Het Barro en Rarro zijn van toepassing op de projectlocatie, maar leggen geen restricties op die van invloed kunnen zijn op de plaatsing van de zonnepanelen op het erf. Beleid en regelgeving met betrekking tot de projectlocatie en/of de ontwikkeling wordt daarmee overgelaten aan de provincie Gelderland en gemeente Zaltbommel.

3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

Het Bro stelt vanuit de Rijksverantwoordelijkheid voor een goed systeem van ruimtelijke ordening juridische kaders aan de processen van ruimtelijke belangenafweging en besluitvorming bij de verschillende overheden. Onderwerpen zoals Ladder voor duurzame verstedelijking en de proceseisen voor goed ontwerp, aandacht voor de waterhuishouding (watertoets), het milieu en het cultureel erfgoed zijn allen geborgd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). De relevante onderwerpen voor onderhavig project worden behandeld in hoofdstuk 4, waarin de ruimtelijke en milieutechnische aspecten worden behandeld in het overkoepelende hoofdstuk Omgevingsaspecten. Voor de Ladder voor duurzame verstedelijking geldt het volgende.

De Ladder voor duurzame verstedelijking is verankerd in artikel 3.1.6 van het Bro. Op basis hiervan dient bij de realisatie van nieuwe stedelijke ontwikkelingen de behoefte aan de ontwikkeling te worden aangetoond. Daarnaast dienen deze stedelijke ontwikkelingen in hoofdzaak binnen het bestaand stedelijk gebied plaats te vinden. Indien een ontwikkeling buiten stedelijk gebied plaatsvindt, dient dit gepaard te gaan met een stevige motivering van de reden waarom naar het buitengebied wordt uitgeweken.

Relatie tot ontwikkeling

In de eerste plaats dient te worden beoordeeld of sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro. Indien de ontwikkeling niet kan worden getypeerd als stedelijke ontwikkeling, is de Ladder namelijk niet van toepassing op het project. Dit laat overigens onverlet dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening alsnog de nut en noodzaak van het project dient te worden aangetoond.

In dit project gaat het om het plaatsen van panelen op het eigen erf. 50 stuks panelen met een oppervlakte van ca. 85 m² betreffen het onderwerp van de planologische afwijking. De panelen worden geplaatst ter verduurzaming van de eigen woning. Het erf waarop de panelen worden geplaatst kent een omvang van ca. 14.000 m². Gelet op de aard en de omvang van de ontwikkeling kan niet gesproken worden van een stedelijke ontwikkeling in de zin van het Bro.

Conclusie

De ontwikkeling kan niet worden gezien als stedelijke ontwikkeling. Daarmee is de Ladder niet van toepassing op onderhavig project. De nut en noodzaak van de ontwikkeling dient in het kader van een goede ruimtelijke ordening alsnog aangetoond te worden. Uit de behandeling van het duurzaamheidsbeleid in dit hoofdstuk blijkt de behoefte aan de realisatie van de panelen op het erf.

3.2 PROVINCIAAL BELEID

3.2.1 Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

De provincie Gelderland beschikt over de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland (vastgesteld op 19 december 2018). In de Omgevingsvisie zijn de ruimtelijke opgaven en ambities van de provincie voor de lange termijn verwoord. De provincie kiest er in de Omgevingsvisie voor door middel van twee hoofddoelen te werken naar een toekomstbestendig Gelderland. Deze twee hoofddoelen zijn:

- 1 Een duurzame economische structuur;
- 2 Het borgen van de kwaliteit en veiligheid van onze leefomgeving.

Een gezonde economie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat vraagt om krachtige en innovatieve bedrijven enerzijds en een kwalitatief goed aanbod aan werklocaties woonlocaties en arbeidspotentieel anderzijds (doel 1). Een aantrekkelijke leefomgeving vergt een goede kwaliteit en beleving van natuur en landschap in Gelderland, een gezonde en veilige leefomgeving en water en ondergrond. De provincie zet daarom in op het waarborgen en op het verder ontwikkelen van die kwaliteiten van Gelderland. De realisatie van deze tweede centrale doelstelling betekent vooral:

- Ontwikkelen met kwaliteit, recht doen aan de ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de plek;
- Zorg dragen voor een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap;
- Een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem voor alle gebruiksfuncties; bij droogte, hitte en waterovervloed;
- Een gezonde en veilige leefomgeving;
- Een gezonde vrijetijdseconomie en aandacht voor beleving, bereikbaarheid en toegankelijkheid van cultuur, natuur en landschap.

Energietransitie

Eén van de onderwerpen die besproken wordt in de Omgevingsvisie is de noodzakelijke energietransitie van de komende jaren. De provincie en haar partners streeft naar een betrouwbare, betaalbare en hernieuwbare energievoorziening en naar energieneutraliteit in 2050. De gewenste omslag is:

- van gebruik van fossiele energie naar gebruik van hernieuwbare energie;
- met een zuinig gebruik van energie en grondstoffen; de kringloop sluiten;
- vastleggen van gebieden voor winturbines en grote zonneparken.

Dit doen ze vanuit de verantwoordelijkheid voor de leefomgeving, om minder afhankelijk te worden en om gebruik te maken van de economische mogelijkheden die dit biedt. Energietransitie biedt kansen voor nieuwe bedrijvigheid en innovatie. Zoals gesteld is de Gelderse opgave energieneutraliteit in 2050. Dat betekent dat er evenveel duurzame energie wordt opgewekt als wordt gebruikt. Forse inspanningen op het gebied van energiebesparing en hernieuwbare energieopwekking zijn noodzakelijk om deze ambitie te bereiken en om minder afhankelijk te zijn van kolen, olie en gas. Dit geldt voor overheden, het bedrijfsleven, maar zoveel als mogelijk ook voor particulieren.

De provincie richt zich daarbij op een aantal speerpunten, te weten vermindering van het energiegebruik, productie van hernieuwbare energie en innovatie. Bij het verminderen van het energieverbruik staan energiezuinig wonen (100.000 woningen) en energiezuinige bedrijven(terreinen) centraal. Bij hernieuwbare energie ligt de focus op wind en zon, en is ook energie uit biomassa en vergisting nodig.

Zonne-energie

Het aantal zonnepanelen op daken (van particulieren) heeft de laatste jaren een snelle groei doorgemaakt. Ze zijn algemeen aanvaard als een goed 'meervoudig ruimtegebruik' waarbij vanwege de consumptie achter de meter, de aanschaf financieel aantrekkelijk is. De provincie Gelderland heeft zonnepanelen op daken gestimuleerd met het beschikbaar stellen van Zonatlas. Om de doelstellingen van energietransitie te halen, zijn naast zonnepanelen op daken ook veldopstellingen van zonne-energie noodzakelijk. Met het goedkoper worden van zonnepanelen en verruimde mogelijkheden in wet- en regelgeving zijn grote grondgebonden zonneparken (>2 ha) financieel haalbaar. De ruimte om deze te realiseren ligt hoofdzakelijk in het buitengebied. Veldopstellingen ziet de provincie als een functie die, mits op een goede manier ruimtelijk ingepast, ook in het buitengebied kunnen worden ingepast.

Relatie tot de ontwikkeling

De provincie heeft hoge doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid en werkt actief aan het realiseren van de noodzakelijke energietransitie. De voorgenomen plaatsing van de panelen leidt tot verduurzaming van de eigen woning. Gelet op de monumentale status van boerderij 'De Hoef' is het echter niet wenselijk om de panelen op of aan het gebouw te plaatsen. Om die reden wordt gekozen voor een kleine veldopstelling van ca. 85 m². Gelet op de beperkte oppervlakte die de voorgestane kleine zonneweide beslaat, is geen sprake van een zonnepark waarop provinciaal beleid van toepassing is.

Conclusie

Het initiatief leidt tot de verduurzaming van de eigen woning. Energiezuinig wonen is één van de speerpunten van het Gelders beleid voor de energietransitie en daarmee past het planvoornemen binnen de provinciale beleidsambities. Omdat het een kleinschalige veldopstelling betreft, is het Gelders beleid voor grote zonneparken niet van toepassing.

3.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

De provincie beschikt naast de Omgevingsvisie tevens over de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie januari 2023), waarin de provinciale belangen middels concrete regelgeving worden beschermd. Er gelden gebiedsspecifieke bepalingen en bepalingen die op een bepaald onderwerp toezien.

Gebiedsspecifiek

Ter plaatse van de projectlocatie zijn regels van toepassing met betrekking tot landbouw en glastuinbouw. Gelet op de aard van de ontwikkeling zijn deze niet relevant voor het project. Wel van belang is de situering van het projectgebied binnen de 'Groene ontwikkelingszone'. Regels binnen deze zone hangen samen met het aspect natuur en cultuurhistorie. Figuur 13 toont een uitsnede van het kaartmateriaal behorende bij de

Omgevingsverordening van Gelderland. De ligging van het projectgebied binnen deze groene ontwikkelingszone is daarop afgebeeld.

figuur 13. Uitsnede kaartmateriaal Omgevingsverordening Gelderland (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

De Groene ontwikkelingszone (GO) betreft een gebied met een andere bestemming dan natuur dat ruimtelijk is vervlochten met het Gelders natuurnetwerk (GNN), waaronder weidevogelgebieden en rustgebieden voor winterganzen. Regels met betrekking tot nieuwe ontwikkelingen binnen de Groene ontwikkelingszone zijn opgenomen in artikel 2.52 van de Omgevingsverordening Gelderland.

Berekening versterking Groene ontwikkelingszone

Sinds actualisatie 8 van de Omgevingsverordening geldt voor ontwikkelingen binnen de Groene ontwikkelingszone de voorwaarde dat nieuwe activiteiten of ontwikkelingen zijn toegelaten, mits uit onderzoek blijkt dat:

- de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en
- de samenhang niet verloren gaat.

GS hebben Regels versterking Groene ontwikkelingszone vastgesteld en deze zijn per 10 juni 2022 in werking getreden. Van deze regels maakt een rekenmethodiek deel uit. Deze methodiek is uitgewerkt in een digitale webformulier. Deze is ingevuld en een uitdraai ervan is opgenomen in de bijlagen bij voorliggende ruimtelijke onderbouwing. Bij het invullen van het formulier is van het volgende uitgegaan:

Er verdwijnt geen groen en evenmin verdwijnen andere landschapselementen. De zonnepanelen worden op het bestaande gras geplaatst. Dit is een oppervlakte van ca. 85 m², met daaronder het huidige grasland. Er wordt 44 m *Crateagus monogyna* (meidoornhaag) aangeplant om de panelen uit het zicht te halen (hiermee wordt als het ware een gat in de bestaande haag dichtgezet). Hiertoe zijn ca. 175 stuks meidoornhaag nodig. Dat betreft een oppervlakte van 44 x 0,5 m = 22 m² bij aanplant. Wanneer de haag uitgroeit wordt hij breder. Uitgaande van een breedte van 1,5 meter, is na realisatie en volgroeïing sprake van 66 m² oppervlakte haag.

Het plan krijgt op basis van het ingevulde formulier (balans versterkingsmaatregelen – versterkingsopgave) 15 punten. Er treedt een versterking op ten opzichte van de huidige situatie.

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

Het projectgebied ligt binnen het gebied Maasuitewaarden Kerkdriel – Poederoijen (gebiedsnr. 64). De kernkwaliteiten die ter hoogte van het projectgebied aan de orde (kunnen) zijn, zijn hieronder opgenomen:

- waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen en bever
- leefgebied steenuil
- leefgebied kamsalamander
- plaatselijk kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen en ooibos
- cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen
- onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen en steenfabrieken)
- rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

De kernkwaliteiten van het deelgebied Maasuitewaarden Kerkdriel – Poederoijen zien met name op cultuurhistorische en ecologische waarden in het gebied. In voorliggende situatie is sprake van het plaatsen van 50 stuks panelen over een oppervlakte van ca. 85 m². Het initiatief is daarmee kleinschalig en gelet op de aard ervan is nauwelijks sprake van invloed op de omgeving. Voor het project is door ecologisch adviesbureau Van der Goes & Groot een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (zie paragraaf 4.8). Daarnaast is voor het plaatsen van de panelen een landschappelijk inpassingsplan en beplantingsplan (zie paragraaf 2.2) opgesteld.

Beschermd dorpsgezicht

Zoals bekend is het projectgebied gelegen binnen het beschermd dorpsgezicht en is de boerderij op het erf aangewezen als Rijksmonument. Dit gegeven heeft, samen met de te behouden openheid en zichtlijnen, als uitgangspunt gediend voor de inpassing van de panelen, die ter bescherming van de monumentale waarden bewust op het erf worden geplaatst, in plaats van op of aan de boerderij. Daarbij is vanuit de landschappelijke inpassing met behoud van cultuurhistorische waarden gekozen voor een situering aan de noordzijde van het perceel. Hier kunnen de panelen goed worden ingepast door gebruik te maken van de originele kavelstructuur en daarop aanwezige meidoornhagen. De meidoornhagen worden plaatselijk opgevuld met extra meidoornhagen, zodat de panelen volledig uit het zicht kunnen worden onttrokken. Het plaatsen van de panelen aan de westzijde van het perceel, waar de Groene ontwikkelingszone niet van toepassing is, is niet wenselijk in verband met de te behouden waardevolle zichtbaarheid van de boerderij. Wanneer de panelen aan de westkant zouden worden geplaatst, zorgt met name de noodzakelijke landschappelijke inpassing voor verstoring van het vrije uitzicht vanaf de Kerklaan op de boerderij. Plaatsing aan de noordzijde biedt daarentegen de mogelijkheid de beleving van de openheid van het perceel en de zichtbaarheid van de woerd te behouden.

Ecologische waarden

Uit de quickscan Wet natuurbescherming blijkt dat de voorgestelde maatregelen niet leiden tot negatieve effecten voor potentiële soorten in dit gebied. Het gebied is in potentie geschikt voor vogels (waaronder Huis- en Steenuil), kleine marterachtigen en vleermuizen. In het kader van de landschappelijke inpassing worden de bestaande meidoornhagen dichtgezet en uitgebreid. Het extra groen en het creëren van overhoeken, een bijkomend gevolg van het plaatsen van panelen, zorgt voor beschutte schuilmogelijkheden voor jongen en extra zitposten voor de Steenuil. Ook wordt hiermee extra beschutting geboden voor passerende kleine marterachtigen.

Verder wordt opgemerkt dat het projectgebied niet gebruikt wordt door de kamsalamander en niet is aangewezen als weidevogelleefgebied. Omdat geen sprake is van hinder door licht, geluid of optische verstoring kunnen ook geen negatieve effecten optreden voor omliggende gebieden die wel als zodanig zijn aangewezen.

Conclusie invloed op kernkwaliteiten

Voor het project kan worden geconcludeerd dat dat door het uitbreiden van de meidoornhagen en de verschillende positieve effecten voor mogelijk aanwezige soorten in het gebied, een verbetering optreedt ten opzichte van de huidige situatie. Het plaatsen van de panelen en de daartoe benodigde inpassing heeft een positief effect op potentieel aanwezige soorten, mede doordat extra beschutting ontstaat voor grondgebonden zoogdieren en extra zitposten voor de Steenuil. Doordat het inpassingsplan en beplantingsplan onderdeel uit zullen maken van de omgevingsvergunning, kan bovendien worden gesteld dat de verwezenlijking en instandhouding van deze positieve effecten in het plan worden geborgd. Er vindt een versterking plaats van de relevante kernkwaliteiten (groenstructuren i.r.t. natuurwaarden). Van verlies van samenhang van de Groene Ontwikkelingszone is gelet op de aard en omvang van het initiatief geen sprake.

Energietransitie

Afdeling 2.7 van de Omgevingsverordening ziet toe op instructieregels die in acht dienen te worden genomen bij het treffen van maatregelen in het kader van de energietransitie. Artikel 2.65a gaat in op instructieregels voor zonneparken in het buitengebied. Dit artikel stelt het volgende.

1. Als een bestemmingsplan zonneparken in het buitengebied mogelijk maakt, wordt met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik rekening gehouden met:
 - a. de bijdrage van zonne-energie aan de lokale energiebehoefte;
 - b. de mogelijkheden om binnen het stedelijk gebied en op daken van gebouwen in die behoefte te voorzien;
 - c. de gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit van gebieden of locaties waar zonneparken mogelijk zijn en de wijze waarop deze kwaliteit behouden of blijvend versterkt kan worden;
 - d. de samenhang met het omringende landschap;
 - e. de consequenties voor het elektriciteitsnet; en
 - f. het huidige grondgebruik.
2. Het bestemmingsplan verzekert een gebruikstermijn van maximaal 30 jaar en dat na beëindiging van het gebruik het zonnepark wordt verwijderd.
3. Het bestemmingsplan bepaalt in welke mate de bij aanleg en gebruik van een zonnepark gerealiseerde versterking van de ruimtelijke kwaliteit na verwijdering van het zonnepark in stand wordt gehouden.

Relatie tot ontwikkeling

In de eerste plaats is van belang dat daar waar 'bestemmingsplan' staat, conform de provinciale Omgevingsverordening daar alle ook plannen toe dienen te worden gerekend die mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan op grond van artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 3 van de Wabo. Dat betekent in beginsel dat de bepalingen, voor zover sprake is van een zonnepark, ook van toepassing zijn op onderhavige procedure.

Vervolgens dient te worden bepaald of in casu sprake is van een zonnepark. De provinciale verordening geeft geen definitie van zonneparken, waardoor teruggevallen dient te worden op definities uit de Dikke van Dale of, wanneer ook daar een definitie ontbreekt, hetgeen in het algemeen maatschappelijk verkeer wordt verstaan onder een zonnepark. Aangezien de Dikke van Dale eveneens geen definitie van een zonnepark geeft, is sprake van dit laatste. Het kenniscentrum InfoMil omschrijft een zonnepark als volgt: *"Bij zonneweides gaat het om relatief grote locaties (vaak meerdere hectares)."*³ In dit geval is sprake van het plaatsen van zonnepanelen bij de woning om in de eigen energiebehoefte te voorzien. De oppervlakte beslaat ca. 85 m². Ook gemeentelijk beleid (zie paragraaf 3.3.3) stelt de ondergrens voor zonneparken op 1 hectare. Alles wat daaronder valt, valt niet onder de definitie van een zonnepark.

³ <https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/functionies/zonneweide/>

Vanuit de RES1.0 wordt de definitie anders bepaald. Grootschalige zonne-energie wordt in de RES 1.0 als volgt gedefinieerd: *“Wanneer de SDE-subsidie, en waar passend, de postcoderegeling van het Rijk beschikbaar is. Dit komt neer op een vermogen van minstens 15 kWp, ofwel 50 zonnepanelen. Deze kunnen op grote daken liggen of in zonnevelden.”*

In de eerste – en belangrijkste plaats – geldt dat in dit geval geen SDE++-subsidie beschikbaar is, omdat dit enkel wordt toegekend aan bedrijven en non-profitorganisaties die grootschalig hernieuwbare energie opwekken of de CO₂-uitstoot verminderen. In dit geval is sprake van een particulier initiatief waarmee de eigen woning verduurzaamd wordt. Omdat in dergelijke gevallen geen SDE-subsidie wordt toegekend (voor particulieren gelden andere regelingen), valt onderhavig panelenveld niet onder de definitie van grootschalige zonne-energie uit de RES 1.0. Bovendien geldt dat weliswaar sprake is van de plaatsing van 50 panelen, maar dat de gekozen hoogte en hellingshoek voor een lager rendement zorgen dan gebruikelijk. Om de panelen op zorgvuldige wijze in te passen – onder andere met het oog op de cultuurhistorische waarden van de locatie – worden ze geplaatst in een hoek van 5 graden en met een hoogte van 0,85 m. Daarmee verliezen de panelen aanzienlijk aan efficiëntie, maar wordt wel een zorgvuldige inpassing mogelijk gemaakt. De verwachting is dan ook dat ondergrens van 15 kWp met dit initiatief niet bereikt wordt.

Tot slot is van belang de bepaling op zichzelf te beoordelen. Uit de regeling uit de verordening valt op te maken dat de bepaling geënt is op het exploiteren van een zonnepark in de engste zin van het woord. Dit zijn doorgaans grootschalige zonneparken waarmee een groot aantal huishoudens of bedrijfslocaties kunnen worden voorzien van duurzame energie en bedrijfsmatig worden geëxploiteerd. Ook daarvan is in onderhavig geval geen sprake.

Het bovenstaande in overweging nemende, wordt geconcludeerd dat van een zonnepark als bedoeld in artikel 2.65a van de provinciale Omgevingsverordening, geen sprake is. De betreffende bepalingen zijn daarmee niet van toepassing op het project.

3.3 GEMEENTELIJK BELEID

3.3.1 Structuurvisie Buitengebied Zaltbommel

De gemeente Zaltbommel heeft een structuurvisie voor het buitengebied vastgesteld op 19 september 2019. De 'Structuurvisie Buitengebied Zaltbommel' (de Structuurvisie) geeft op hoofdlijnen het ruimtelijk beeld voor de lange termijn en is het toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen die niet in het bestemmingsplan passen.

Zonering visiekaart

Onderdeel van de Structuurvisie vormt de visiekaart waarop het buitengebied is opgedeeld in een aantal zones. Deze functionele zonering vormt een belangrijke basis voor de omschrijving van functionele ontwikkelingsmogelijkheden. Het projectgebied is gelegen binnen het 'open agrarisch gebied'.

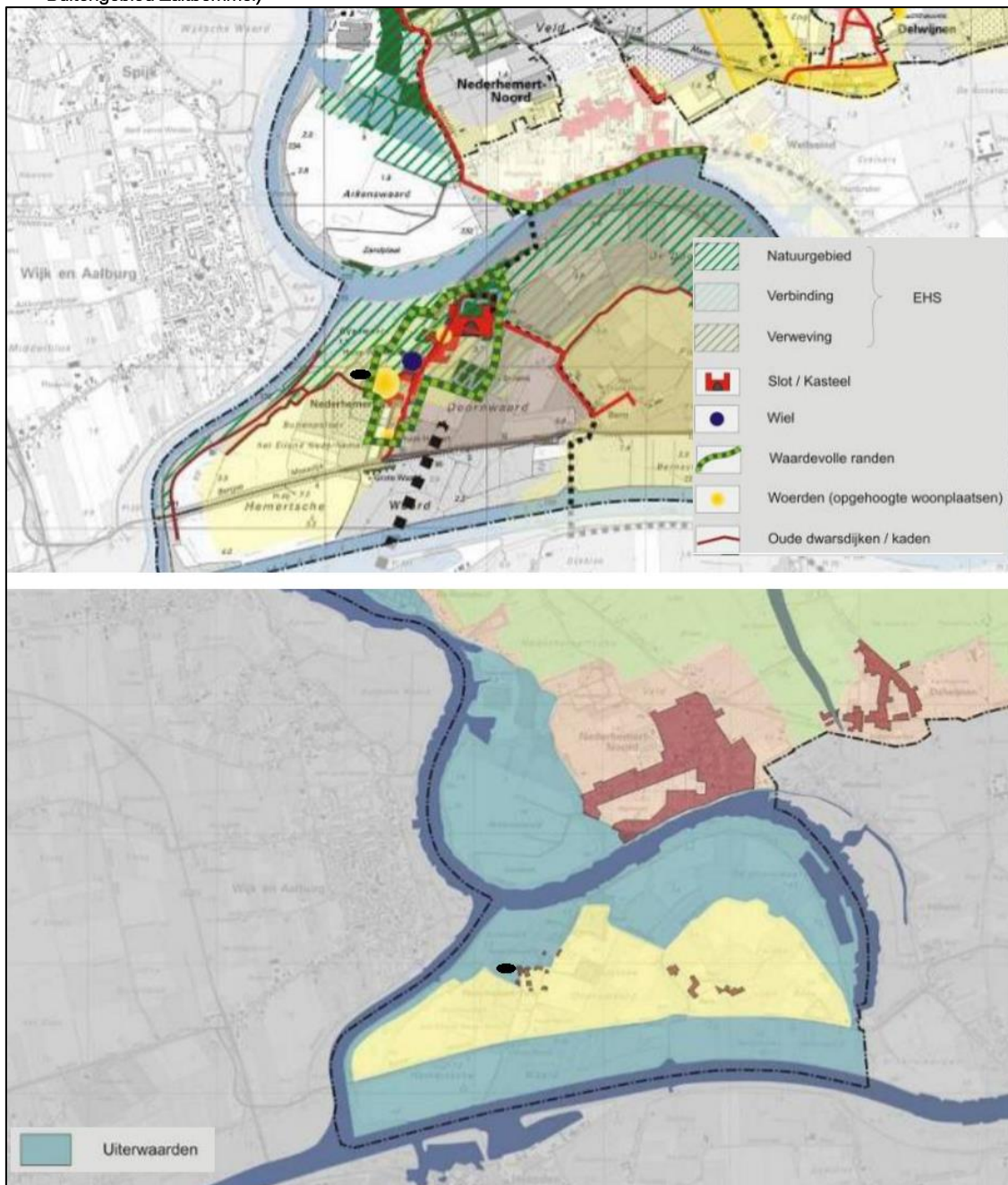
Open agrarisch gebied

Landschappelijke kernkwaliteiten

De uiterwaarden zijn buitendijks gelegen gebieden die onder invloed staan van de dynamiek van de rivieren Maas en Waal. De brede en uitgestrekte uiterwaarden die grenzen aan deze waterstructuren vervullen een belangrijke functie als waterbergingsgebieden voor de rivieren. Doordat seizoensinvloeden (hoge en lage waterstanden) de verschijningsvorm van de uiterwaarden beïnvloedt, is hier vrijwel geen bebouwing te vinden. De uiterwaarden lenen zich minder voor grote veranderingen.

Beplantingen zijn beperkt aanwezig in de vorm van bosclusters. Naast het bergen van water hebben de uiterwaarden een hoge natuurwaarde. Natuurgebied De Waarden bij slot Loevestein is daar een belangrijk voorbeeld van. Ter plaatse van het projectgebied gelden geen specifieke natuurwaarden. Wel is het projectgebied gelegen binnen een EHS-verwevingsgebied. EHS-verwevingsgebieden zijn binnen de provincie Gelderland opgegaan in de Groene ontwikkelingszones. Op de Groene ontwikkelingszones en bijbehorende kernkwaliteiten ter plaatse van de projectlocatie is in paragraaf 3.2.2 ingegaan.

figuur 15. Uitsnede kaarten Landschappelijke deelgebieden en Kernkwaliteiten, projectgebied aangeduid in zwart (bron: Structuurvisie Buitengebied Zaltbommel)

Natuur en landschap

Het behoud van de aanwezige landschappelijke en natuurlijke waarden vormt het uitgangspunt van het beleid zoals verwoord in de Structuurvisie. Bij nieuwe ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de landschappelijke kernkwaliteiten en aandachtspunten. De bestaande natuurgebieden dienen beschermd te worden. De gemeente werkt mee aan de realisering van de binnen de EHS aangewezen ecologische verbinding zones tussen de natuurgebieden. Zoals aangegeven zijn deze gebieden inmiddels opgegaan in de Groene ontwikkelingszones, waar het projectgebied onderdeel van uitmaakt.

Relatie tot ontwikkeling

Met de ligging in het open agrarisch landschap en uiterwaardengebied dient rekening te worden gehouden met de daarvoor van toepassing zijnde ontwikkelingsvisie en de aanwezige kernkwaliteiten. Het project behelst de plaatsing van 50 panelen ter verduurzaming van de eigen woning en is naar aard en omvang een kleinschalige ontwikkeling zonder wezenlijke effecten voor de omgeving. Het agrarisch open gebied is primair bedoeld voor uitbreiding van agrarische activiteiten, maar niet uitsluitend. In de huidige situatie vinden ter plaatse ook geen agrarische activiteiten plaats. Het plaatsen van panelen heeft bovendien geen verdringend effect op behoud en nieuwvestiging van de agrarische functie in de omgeving van het projectgebied.

De panelen worden op frames geplaatst en kunnen daardoor over het algemeen ook goed tegen 'natte voeten'. Hierdoor is de ligging in het uiterwaardengebied geen belemmerende factor voor de beoogde ontwikkeling. Het plaatsen van panelen schaadt aanwezige kernkwaliteiten in de omgeving, zoals een wiel, woerden en kasteel bovendien niet.

Voor de openheid dient te worden opgemerkt dat reeds in de huidige situatie meidoornhagen aanwezig zijn tot een hoogte van 1,8 meter, die worden ingezet voor de landschappelijke inpassing. Bestaande gaten in de haag worden weliswaar dichtgezet, maar dit levert gelet op de huidige situatie en uitstraling alsmede de omvang van deze landschappelijke ingreep geen aantasting van de openheid in de omgeving op.

Het EHS-verwevingsgebied tot slot, is eveneens geen belemmerende factor voor de ontwikkeling. In paragraaf 3.2.2. is ingegaan op de ligging in de Groene ontwikkelingszone, waar het EHS-verwevingsgebied deel van uitmaakt.

Conclusie

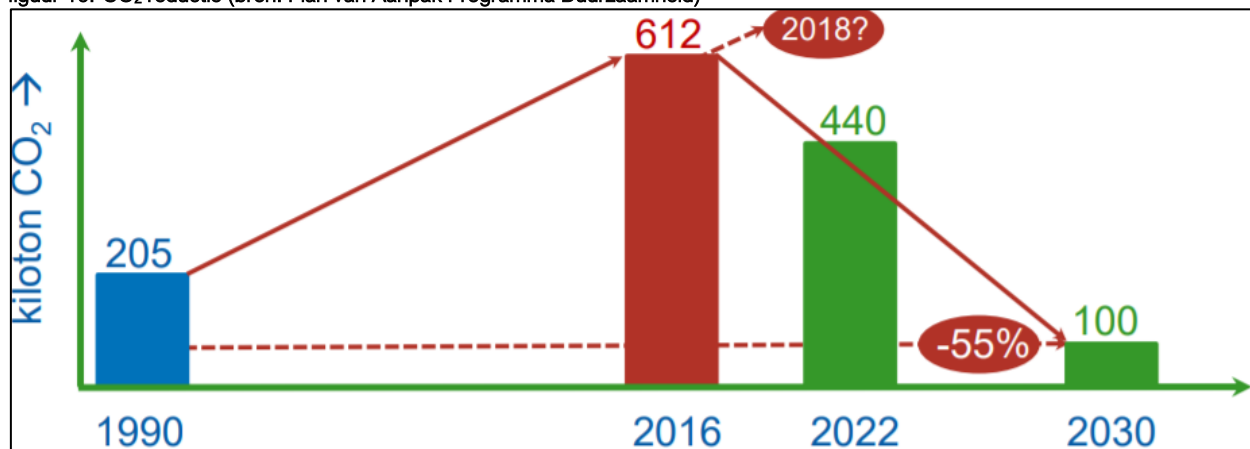
Het aangevraagde initiatief is gelet op het bovenstaande niet in strijd met de 'Structuurvisie Buitengebied Zaltbommel'.

3.3.2 Bestuursakkoord 2018 – 2022 en Plan van aanpak programma Duurzaamheid

In het Bestuursakkoord 2018 – 2022 van de gemeente Zaltbommel, neemt duurzaamheid een belangrijke plaats in. Aan de hand van het in februari 2019 door de gemeenteraad vastgestelde 'Plan van aanpak programma Duurzaamheid' is de gemeente op weg om samen met bewoners en ondernemers een duurzame gemeente te worden. Om dit mogelijk te maken zijn de nodige inspanningen noodzakelijk. Bijdragen aan de energietransitie is daar een belangrijk onderdeel van, waarbij door het toepassen van technieken voor duurzame/hernieuwbare energie samen met besparing moeten leiden tot een significante daling van de CO₂-uitstoot.

Op basis van het Bestuursakkoord 2018 – 2022 wordt ingezet op het omzetten van fossiele energie naar duurzame energie. Zaltbommel wil de CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 met 55% terugdringen. Ter illustratie is in figuur 16 een uitsnede opgenomen van de stand van zaken ten tijde van de vaststelling van het Plan van Aanpak.

figuur 16. CO₂ reductie (bron: Plan van Aanpak Programma Duurzaamheid)

De uitdaging is groot en daarom neemt de gemeente alle mogelijke maatregelen in overweging. Overwegingen en keuzes worden vastgelegd in een nog vast te stellen Energievisie. Uit het Bestuursakkoord 2018 – 2022 blijkt wel de koers die de gemeente zal gaan varen wanneer het gaat over zonnepanelen: die worden bij voorkeur geplaatst op voormalige agrarische bouwpercelen en op locaties waar geen ander nuttig gebruik denkbaar is. Grootschalige zonneweiden op landbouwgronden worden alleen toegestaan als alle andere opties benut zijn.

Relatie tot ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling maakt de verduurzaming van boerderij 'De Hoef' mogelijk. De zonnepanelen zijn in aanvulling op andere (reeds gerealiseerde) maatregelen die de boerderij verduurzamen en bieden de kans om zelfvoorzienend te worden. Omdat sprake is van een Rijksmonument is het niet wenselijk de panelen op of aan de boerderij te plaatsen. Het bijbehorende erf biedt echter voldoende ruimte om de panelen te plaatsen en biedt ook mogelijkheden om deze zorgvuldig in te passen zodat ze niet zichtbaar zijn vanuit de omgeving en daarmee de cultuurhistorische waarde van de boerderij en het erf niet aantasten. Daarbij komt hoe meer mogelijkheden voor verduurzaming van de particuliere woonvoorraad worden benut, des te minder beslag hoeft te worden gelegd op het landelijk gebied voor de aanleg van grootschalige zonneparken of plaatsing van windmolens.

Conclusie

De ontwikkeling leidt tot een optimale benutting van de mogelijkheden tot verduurzaming van de eigen woning. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan het doel de CO₂-uitstoot te verminderen en de particuliere woningvoorraad te verduurzamen. Het initiatief is daarmee in lijn met het Bestuursakkoord 2018 – 2022 en het 'Plan van aanpak Programma Duurzaamheid' van de gemeente Zaltbommel.

3.3.3 Zon- en windbeleid Zaltbommel

Op 18 maart 2021 heeft de gemeenteraad de nota 'Zon- en windbeleid' (hierna: de nota) vastgesteld. In deze nota staan de voorwaarden vermeld waaronder medewerking verleend kan worden aan grootschalige aanleg van zonnepanelen en het plaatsen van windmolens.

Grootschalige opwekking van zonne- en windenergie heeft een grote ruimtelijke impact. De manier waarop projecten worden gerealiseerd is daarom van groot belang. Met het Zon- en windbeleid geeft de gemeente Zaltbommel sturing op zowel de locaties (wáár grootschalig zon en wind kan worden opgewekt) als op het proces (onder welke voorwaarden, zoals participatievoorwaarden) grootschalig zon en wind kan worden opgewekt. Het beleid is van toepassing op elk initiatief voor grootschalige zon- en windenergie opwekking in de gemeente Zaltbommel.

Relatie tot ontwikkeling

Van grootschalige opwek van zonne-energie is op grond van het gemeentelijk beleid sprake indien het agrarische gronden betreft waar een zonnepark wordt gerealiseerd met een oppervlakte van minimaal 1 ha. Het verzoek voor Kasteellaan 10 te Nederhemert betreft een oppervlakte van circa 85 m². De nota is derhalve niet van toepassing op dit project.

Conclusie

Omdat met voorliggend initiatief niet wordt voorzien in de realisatie van een grootschalig zonnepark, is het zon- en windbeleid van Zaltbommel niet van toepassing.

4 OMGEVINGSASPECTEN

4.1 ARCHEOLOGIE EN CULTUURHISTORIE

4.1.1 Algemeen

Erfgoedwet

De Erfgoedwet bevat de geldende wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. De wet regelt tevens de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem. De uitvoering van de Erfgoedwet en de integratie van archeologie en ruimtelijke ordening is primair een gemeentelijke opgave. De gemeente is verplicht om in nieuwe bestemmingsplannen rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Dit volgt uit een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening en maakt onderdeel uit van de modernisering van de monumentenzorg. De Erfgoedwet is een voorloper op de Omgevingswet, welke naar verwachting in 2022 in werking treedt.

Nota Belvédère (1999)

Vanuit een ontwikkelingsgerichte visie op de omgang met cultuurhistorie worden in de Nota Belvédère beleidsmaatregelen voorgesteld die tot een kwaliteitsimpuls bij de toekomstige inrichting van Nederland zouden moeten leiden. Doelstelling van de nota is om de alom aanwezige cultuurhistorische waarden sterker richtinggevend te laten zijn bij de inrichting van Nederland. Dit met als doel het aanzien van Nederland aan kwaliteit te laten winnen en tegelijkertijd de onderlinge samenhang van cultuurhistorische waarden op het terrein van de archeologie, gebouwde monumenten en historische cultuurlandschap te versterken.

4.1.2 Relatie tot ontwikkeling

Archeologie

Ter plaatse van de projectlocatie geldt op basis van het bestemmingsplan “Buitengebied Zaltbommel” de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 1’. Voor het bouwen van bouwwerken geldt op basis van die dubbelbestemming dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is wanneer de gronden worden geroerd over een oppervlakte van meer dan 30 m² indien de grondroering dieper plaatsvindt dan 30 centimeter beneden maaiveld. Gelet op de aard en omvang van het project wordt deze vrijstellingsgrens niet overschreden. Archeologisch onderzoek is derhalve niet benodigd.

Cultuurhistorie

Aan de Kasteellaan 10 Nederhemert ligt boerderij ‘De Hoef’. Het gebouw is aangewezen als Rijksmonument (Monumentnummer: 23625) en omgeven door een ruim perceel met oprijlaan, grasland, fruitbomen en diverse meidoornhagen. Het terrein is daarnaast onderdeel van het beschermd dorpsgezicht Nederhemert-zuid (Beschermd Gezicht: 1617). Gelet op de wens zonnepanelen te plaatsen, in samenhang met de locatie waarop dit voornemen plaatsvindt zijn de Welstandscriteria zonnepanelen Zaltbommel van toepassing. Met deze welstandscriteria (augustus 2020) zijn aanvullende criteria gegeven voor het plaatsen van zonnepanelen bij monumenten en in het beschermd stads- of dorpsgezicht. Deze criteria hebben enerzijds als doel om duurzaamheidsmaatregelen te bevorderen en anderzijds om de cultuurhistorische karakteristieken en eenheid te bewaren. Maatregelen mogen geen (wezenlijke) aantasting van de waardevolle monumentale karakteristieken betekenen. Deze waarden verschillen per pand en situatie, daarom is er altijd sprake van maatwerk. Er gelden algemene criteria die worden aangevuld met specifieke criteria. De algemene criteria omvatten de volgende voorwaarden:

- geen visuele verstoring van het waardevolle dakenlandschap en stadssilhouet van de historische binnenstad Zaltbommel voor zover zichtbaar vanaf openbaar gebied;

- geen visuele verstoring van karakteristieke kappen op panden, die direct zichtbaar zijn vanaf de Kerklaan en de Kasteellaan in Nederhemert-Zuid;
- bij monumentale panden geen onherstelbare fysieke schade aan het gebouw;
- duidelijk ondergeschikt in het bebouwingsbeeld.

In dit specifieke geval kan het project daarnaast worden gebracht onder de specifieke criteria zoals genoemd in onderdeel B van de nota. Daarbij is punt 7 van belang, waarvoor geldt:

7. Als maatwerkoplossing kan afgeweken worden van het criterium 'niet zichtbaar vanaf openbaar gebied' voor monumenten en monumenten en percelen binnen het rijksbeschermd gezicht mits:

- a. er geen cultuurhistorische waarden verloren gaan;
- b. het niet mogelijk is om zonnepanelen uit het zicht te plaatsen;
- c. er geen cultuurhistorische groenaanleg wordt gekapt;
- d. er een zorgvuldig ontworpen plan is opgesteld en visuele verstoring wordt voorkomen.

In aanvulling daarop geldt dat het bepaalde ten aanzien van achterdakvlakken van overeenkomstige toepassing zijn. Omdat geen zonnepanelen op het dak worden geplaatst, is voornoemde niet van toepassing op voorliggend initiatief. Voor het overige wordt verwezen naar onderstaande onderbouwing. Daarnaast wordt verwezen naar paragraaf 2.3, waarin het inpassings- en bepalingsplan is besproken.

Monument

Vanwege de vanuit vele zijden goede zichtbaarheid van de boerderij en bijgebouwen wordt afgezien van plaatsing van panelen op of aan deze gebouwen. Het bij de boerderij behorende perceel biedt voldoende oppervlak voor plaatsing van de panelen op maaiveld (benodigde oppervlakte ca. 85 m²). De exacte locatie en inpassing is af te stemmen op behoud van de visuele, cultuurhistorische en ecologische kwaliteiten van het terrein. Dit heeft dan ook als uitgangspunt gediend voor het inpassingsplan. Een uitgebreidere omschrijving van het inpassings- en bepalingsplan is opgenomen in paragraaf 2.2 en bijlage 1 van voorliggende ruimtelijke onderbouwing.

Beschermd dorpsgezicht

In de toelichting op het beschermd dorpsgezicht wordt met name de openheid van het gebied, en de herkenbaar hogere ligging van boerderij 'De Hoef' genoemd en hoog gewaardeerd. Genoemd wordt dat het beschermingsbelang van Nederhemert-Zuid is gelegen 'in het bewaren van de historisch ruimtelijke structuur'. Specifiek genoemd wordt: 'Een eerste opvallend element, wanneer men van de Maasdijk komt, is De Hoef, een vrijgelegen woerd met monumentale boerderij ten westen van de weg'.

Locatiekeuze en inpassing

Om recht te doen aan de hooggewaardeerde kwaliteiten en de beschermde status van gebouw en terrein is de beleving van de openheid van het perceel en de zichtbaarheid van de woerd te bewaren. Dit is vooral te ervaren vanaf de Kasteellaan, het toegangspad en vanaf het Klompenpad. Daarmee komt de voorkeurslocatie voor de zonnepanelen aan de noordzijde van het perceel te liggen. Bij de inpassing van de panelen wordt voor zover van toepassing specifiek rekening gehouden met diverse uitgaven van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed met betrekking tot zonne-energie binnen een historische omgeving⁴ en bij een monument⁵. Met het initiatief wordt dan ook recht gedaan aan de cultuurhistorische waarden van de locatie. Tot slot geldt dat de bijbehorende installaties in pandig in de eigen woning worden geplaatst. Zij hebben derhalve in het geheel geen (visuele) impact op de cultuurhistorische waarden ter plaatse.

Advies monumentencommissie

De commissies geven een positief advies over het voorgelegde plan, vanwege de goede inpassing op het erf

⁴ Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Zonne-energie in de historische omgeving (Groene gids), juni 2020

⁵ Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Zonne-energie en uw monument (Groene gids). Wegwijzer voor eigenaren en huurders, juni 2020

en in het beschermde gezicht, met de bestaande en de nieuwe heg als een soort scheg. Het advies (d.d. 16 december 2020) is opgenomen in de bijlagen bij voorliggende ruimtelijke onderbouwing.

4.1.3 Conclusie

Er treden geen belemmeringen op ten aanzien van de aspecten archeologie en cultuurhistorie.

4.2 BEDRIJVEN EN MILIEUZONERING

4.2.1 Algemeen

Milieuzonering is een instrument dat helpt bij het afwegen en verantwoorden van keuzes aangaande nieuwe woningbouw- en bedrijvenlocaties en beperkt zich tot milieuaspecten met een ruimtelijke dimensie. Het gaat hierbij om de milieuaspecten: geluid, geur, stof en gevaar, waarbij de belasting afneemt naarmate de afstand tot de bron toeneemt. Om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen op een verantwoorde afstand van bedrijven gesitueerd worden en dat nieuwe bedrijven een passende locatie in de nabijheid van woningen krijgen, is de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' opgesteld. Door toepassing te geven aan deze handreiking wordt zoveel mogelijk voorkomen dat woningen hinder en gevaar ondervinden van bedrijven en dat die bedrijven in hun milieugebruiksruimte worden beperkt.

In de handreiking zijn richtafstanden opgenomen voor een scala aan milieubelastende activiteiten, opslagen en installaties. De richtafstand geldt vanaf de grens van de inrichting tot de bestemmingsgrens van omliggende woningen en betreft nadrukkelijk een leidraad en geen norm. Indien goed gemotiveerd en onderbouwd door middel van relevant milieutechnisch onderzoek, kan ervoor worden gekozen van de richtafstand af te wijken.

Tabel 1 Richtafstanden bedrijven en milieuzonering

Milieucategorie	Richtafstanden tot omgevingstype rustige woonwijk	Richtafstanden tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

De richtafstanden zijn afgestemd op het omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied. Zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat kan de richtafstand met één stap worden verlaagd indien sprake is van een omgevingstype gemengd gebied. In gemengd gebied komen direct naast woningen bijvoorbeeld winkels, horeca en kleine bedrijven voor.

4.2.2 Relatie tot ontwikkeling

De voorgenomen plaatsing van zonnepanelen op het erf betreft geen bedrijfsactiviteit waarmee mogelijke hinder richting de omgeving kan worden veroorzaakt. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het noodzakelijke transformatorstation binnen de eigen woning wordt geplaatst. Van enige hinder richting de omgeving is daarom geen sprake.

4.2.3 Conclusie

Het aspect bedrijven en milieuzonering vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie.

4.3 BODEM

4.3.1 Algemeen

Voor bodem en bodemverontreiniging is de Wet bodembescherming (Wbb) inclusief de aanvullende besluiten leidend. In de Wbb wordt een algemeen beschermingsniveau ingesteld voor de bodem ten aanzien van het voorkomen van nieuwe verontreiniging van de bodem.

De Wbb geeft regels voor bodemverontreiniging, waarvan sprake is als het gehalte van een stof in de grond of in het grondwater de voor die stof geldende streefwaarde overschrijdt. Of een verontreiniging acceptabel is, hangt af van de aard van de verontreiniging en van de bestemming van de gronden.

4.3.2 Relatie tot ontwikkeling

Het huidige gebruik van de betreffende locatie is agrarisch. Het initiatief behelst de plaatsing van panelen ten behoeve van de verduurzaming van de eigen woning op het erf. Het gebruik als 'zonneweide' betreft geen bodembedreigende activiteit. Gelet op de aard van de ontwikkeling hoeft bovendien niet aangetoond te worden dat de gronden geschikt zijn voor het beoogde gebruik. Zonnepanelen zijn immers niet aan te merken als gevoelige functie.

4.3.3 Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie.

4.4 EXTERNE VEILIGHEID

4.4.1 Algemeen

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook de risico's die luchthavens geven vallen onder externe veiligheid. De aan deze activiteiten verbonden risico's moeten tot een aanvaardbaar niveau beperkt blijven.

Het wettelijk kader voor risicobedrijven is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Normen voor ondergrondse buisleidingen zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Bij de beoordeling van de externe veiligheidssituatie zijn twee begrippen van belang:

- Plaatsgebonden risico (PR): Inwoners van een bepaald gebied kunnen te maken krijgen met plaatsgebonden risico (PR). Dit is de kans per jaar dat één persoon overlijdt door een ongeluk met een gevaarlijke stof. In theorie zou die persoon zich onafgebroken en onbeschermd op één bepaalde plaats moeten bevinden. Deze kans mag niet groter zijn dan 1 op de miljoen. Het PR wordt 'vertaald' als een risicocontour rondom een risicovolle activiteit, waarbinnen geen kwetsbare objecten (bijvoorbeeld woningen) mogen liggen.
- Groepsrisico (GR): Het groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers en is een maatstaf voor de verwachte omvang van een ramp. Rondom een risicobron wordt een invloedsgebied gedefinieerd, waarbinnen grenzen worden gesteld aan het maximaal aanvaardbaar aantal personen, de zogenaamde oriëntatiewaarde (OW). Dit is een richtwaarde, waarvan het bevoegd gezag, mits afdoende gemotiveerd door middel van een gedegen verantwoording, kan afwijken. Dit betreft de zogeheten verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht geldt voor elke toename van het GR.

4.4.2 Relatie tot ontwikkeling

Het voorgenomen initiatief betreft de plaatsing van 50 panelen ter plaatse van de projectlocatie. Een kleine zonneweide betreft geen (beperkt) kwetsbaar object. Daarnaast betreft het initiatief zelf geen risicovolle activiteit.

4.4.3 Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie.

4.5 LICHTREFLECTIE

4.5.1 Algemeen

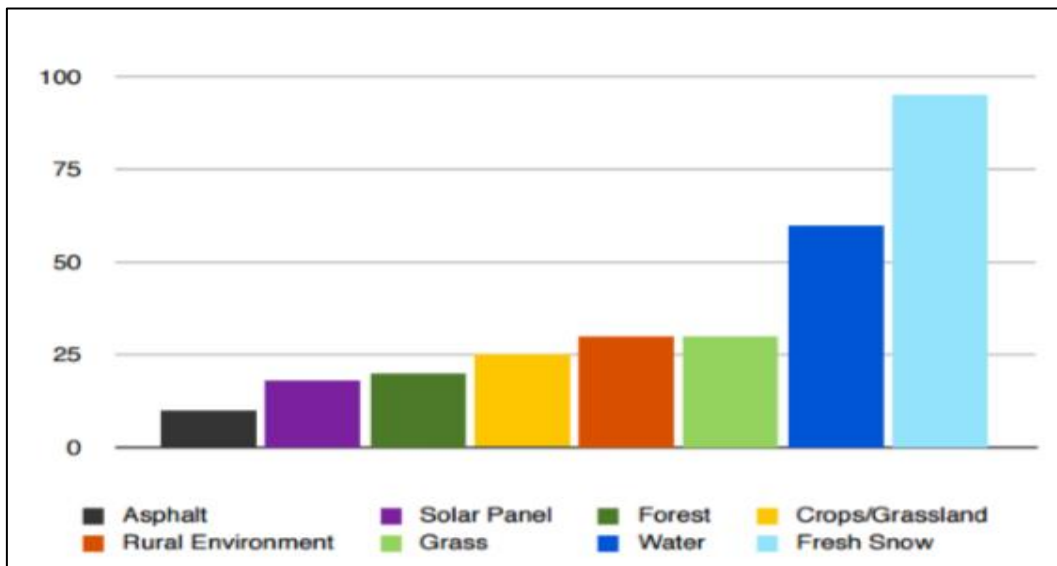
Een van de ruimtelijke aspecten die bij de oprichting van zonneparken van belang kan zijn, is de reflectie van zonlicht. Het grootste deel van het zonlicht dat op de panelen terecht komt, wordt geabsorbeerd en omgezet in elektriciteit. De toplaag van zonnepanelen is echter gemaakt van glas. Hierdoor wordt ook een klein deel van het zonlicht gereflecteerd.

Voor hinder ten gevolge van reflectie bestaat geen specifiek beleid of regelgeving. Voor hinder voor omwonenden geldt echter dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening en het in standhouden van een goed woonklimaat alle relevante aspecten moeten worden meegenomen. Reflectiehinder kan in dit kader worden beschouwd. Ook met het oog op verkeersveiligheid (met name weg- en luchtvaartverkeer), is lichtreflectie een relevant aspect om in ogenschouw te nemen. Van belang daarbij is in ieder geval dat zonlicht dat op een zonnepaneel schijnt, in verband met het gladde oppervlak van de paneel in één specifieke richting wordt weerkaatst. Dit vermindert het aantal invalshoeken van waaruit mogelijk overlast ervaren kan worden als gevolg van de reflectie.

Onderzoek

In het verleden zijn in verband met de oprichting van zonneparken diverse onderzoeken uitgevoerd naar lichtreflectie, zowel in Nederland als in andere Europese landen. Een belangrijk onderzoek waar concrete conclusies uit kunnen worden getrokken betreft een onderzoek in het kader van de oprichting van een zonnepark in het Verenigd Koninkrijk. Uit dit onderzoek (Visual Impact Assessment, Capital Solar Farm, december 2010) blijkt dat de panelen tussen de 82-90% zonlicht absorberen. Daaruit komt logischerwijs dat de weerkaatsing 10-18% bedraagt. Een dergelijke reflectie van zonlicht wordt voor de luchtvaart niet als hinderlijk ervaren. Daarnaast is reflectie van 10-18% minder dan typische landelijke gebieden met een reflectie van 15-30%. In onderstaande grafiek wordt de vergelijking getrokken tussen de reflectie afkomstig van panelen ten opzichte van andere materialen. Hieruit blijkt dat alleen asfalt minder lichtreflectie kent.

figuur 17. Lichtreflectie zonnepaneel en andere veel voorkomende materialen (bron: Visual Impact Assessment, VK, Capital Solar Farm, dec. 2010)

4.5.2 Relatie tot ontwikkeling

Aangezien van de zonnepanelen minder lichtreflectie uitgaat dan van andere veel voorkomende materialen, landschappen of landschapselementen rondom of in de nabijheid van de locatie, kan worden geconcludeerd dat reflectie geen belemmering vormt voor de beoogde ontwikkeling. Daarnaast worden de panelen volledig omsloten door een meidoornhaag, die het zicht op de panelen en zodoende ook eventuele lichtreflectie afkomstig van panelen, wegneemt. Er is geen sprake van een significant nadelige hinder als gevolg van lichtreflectie.

4.5.3 Conclusie

Het aspect lichtreflectie vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.6 GELUID

4.6.1 Algemeen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient, afhankelijk van het soort functie, een beoordeling plaats te vinden in het kader van geluid. Daarvoor zijn de Wet geluidhinder en/of het Activiteitenbesluit milieubeheer van belang.

Wet geluidhinder

In het kader van de Wet geluidhinder moeten geluidsgevoelige objecten voldoen aan de wettelijk bepaalde normering als het gaat om de maximale geluidsbelasting op de gevels. De limitatieve lijst geluidsgevoelige gebouwen bestaat uit:

- woningen;
- onderwijsgebouwen;
- ziekenhuizen;
- verpleeghuizen;
- verzorgingstehuizen;
- psychiatrische inrichtingen;
- kinderdagverblijven.

Relevante geluidbronnen in het kader van de Wet geluidhinder zijn wegverkeerslawaaai, railverkeerslawaaai en

industrielawaai. Op het moment dat een van bovenstaande functies ontwikkeld wordt in de nabijheid van voornoemde geluidbronnen of binnen de zones daarvan, zal middels een geluidsonderzoek aangetoond moeten worden of er voldaan wordt aan de wettelijke voorkeursgrenswaarde. Daarnaast kan het als het gaat om bijvoorbeeld logiesruimtes (hotelkamers, recreatieve verblijven) wenselijk zijn om een goed en aangenaam binnenklimaat te kunnen waarborgen.

Activiteitenbesluit milieubeheer

Wanneer inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer worden gerealiseerd, dient er zorg voor te worden gedragen dat deze geen onacceptabele hinder richting de omgeving veroorzaken. In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn daarom normen opgenomen waaraan een inrichting dient te voldoen. Daarbij gelden verschillende normen voor de dag-, avond- en nachtperiode.

4.6.2 Relatie tot ontwikkeling

Met de realisatie van een kleine zonneweide wordt geen geluidgevoelige functie gerealiseerd. De zonnepanelen produceren bovendien geen geluid. De Wet geluidhinder is dan ook niet van toepassing op onderhavig project. Het transformatorstation wordt daarnaast inpandig in de boerderijwoning geplaatst, zodat eventueel geluid als gevolg van deze voorziening wordt geblokkeerd door de bebouwing. Er is bovendien geen sprake van een bedrijfsactiviteit, zodat ook geen richtafstand geldt voor het aspect 'geluid' in het kader van 'bedrijven en milieuzonering' (zie paragraaf 4.2). Tot slot is gelet op de aard van de ontwikkeling het Activiteitenbesluit eveneens niet van toepassing. Akoestisch onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

4.6.3 Conclusie

Het aspect geluid vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie.

4.7 LUCHTKWALITEIT

4.7.1 Algemeen

In bijlage 2 van de Wet milieubeheer zijn de luchtkwaliteitseisen opgenomen. Daarnaast zijn er luchtkwaliteits-eisen opgenomen in het Besluit niet in betekende mate bijdragen (Besluit NIBM) en de bijbehorende ministeriële Regeling niet in betekende mate bijdragen (Regeling NIBM).

In het Besluit NIBM en de Regeling NIBM zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM. In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Ook als het bevoegd gezag op een andere wijze, bijvoorbeeld door berekeningen, aannemelijk kan maken dat het geplande project niet in betekende mate bijdraagt, kan toetsing van de luchtkwaliteit achterwege blijven.

De definitie van 'niet in betekende mate' is 3% van de grenswaarde voor NO₂ en PM₁₀. De 3% komt overeen met 1,2 microgram/m³ (µg/m³). Als een project voor één stof de 3%-grens overschrijdt, dan verslechtert het project 'in betekende mate' de luchtkwaliteit. De 3%-norm is in de Regeling NIBM uitgewerkt in concrete voorbeelden, waaronder:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij één ontsluitende weg en 3.000 woningen bij twee ontsluitende wegen;
- kantoorlocaties: 100.000 m² brutovloeroppervlak bij één ontsluitende weg en 200.000 m² brutovloeroppervlak bij twee ontsluitende wegen.

4.7.2 Relatie tot ontwikkeling

Gelet op de situaties waarbij sprake is van een verslechtering van de luchtkwaliteit kan voorop worden gesteld dat de aanleg van een kleine zonneweide voor eigen gebruik niet in betekenende mate bijdraagt. Apart onderzoek is niet noodzakelijk.

4.7.3 Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie.

4.8 NATUUR

4.8.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is één wet van toepassing die de natuurwetgeving in Nederland regelt: de Wet natuurbescherming. De wet ligt in de lijn van Europese wetgeving, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wet natuurbescherming vervangt de Boswet, de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

Wet natuurbescherming

Via de Wet natuurbescherming wordt de soortenbescherming en gebiedsbescherming geregeld. De soortenbescherming heeft betrekking op alle, in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in de bijlage van de Wet natuurbescherming. Dat houdt in dat, bij planvorming, uitdrukkelijk rekening gehouden moet worden met gevolgen, die ruimtelijke ingrepen hebben, voor instandhouding van de beschermde soort.

Gebiedsbescherming wordt geregeld middels de Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming moet uitgesloten worden dat significante negatieve effecten optreden in Natura 2000-gebieden. Hier kan sprake van zijn wanneer als gevolg een ontwikkeling lichthinder, optische verstoring of andere verstoring binnen of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied plaatsvindt, maar ook stikstofdepositie kan verslechterende gevolgen hebben voor stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden die als Natura 2000-gebied zijn aangewezen. Deze gevolgen kunnen significant zijn wanneer een plan, project of handeling leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden die overbelast zijn. Voorheen gold hier de regeling Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) voor, maar naar aanleiding een tweetal belangrijke uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (mei 2019) is deze regeling komen te vervallen. Als gevolg hiervan dient in Nederland voor elk project een stikstofdepositieberekening uitgevoerd te worden. Wanneer uit de rekenresultaten een hogere depositie dan 0,00 mol/ha/jaar, kan al sprake zijn van een significant negatief effect.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. NNN is tevens opgenomen in het streekplan van de provincie. Indien het projectgebied in het NNN gelegen is, verlangt de provincie een 'nee-tenzij-toets'. Afhankelijk van de provincie kan dit ook gelden voor projectgebieden in de nabijheid van het NNN. Binnen de provincie Gelderland wordt ook wel gesproken van het Gelders Natuurnetwerk (GNN).

4.8.2 Relatie tot ontwikkeling

Ten behoeve van de ontwikkeling is door ecologisch adviesbureau Van der Goes & Groot een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Daarnaast is een berekening van de mogelijke stikstofdepositie ter plaatse

van Natura 2000-gebieden uitgevoerd. De resultaten van beide onderzoeken zijn opgenomen in de bijlagen bij deze ruimtelijke onderbouwing en worden hieronder samenvattend weergegeven.

Natura 2000 en stikstof

Het projectgebied ligt op meer dan 7 kilometer afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem (zie figuur 18). Gezien de grote afstand, afscherming en de aard van de uit te voeren werkzaamheden, worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen in het kader van gebiedsbescherming verwacht van de ontwikkeling door bijv. licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hier naar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden. Aanvullend daarop geldt dat, blijkens het onderzoek naar stikstofdepositie ter plaatse van Natura 2000-gebieden, geen sprake is van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/jaar in het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied.

Natuurnetwerk Nederland/ Gelders Natuurnetwerk

Het projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN/GNN, inclusief de zogenaamde verbindingszones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie figuur 18). Er kunnen geen negatieve effecten door de plannen op het NNN gebied optreden. De plannen hoeven verder niet getoetst te worden aan beschermde waarden binnen dit netwerk.

figuur 18. Natura 2000-gebieden en NNN/GNN omgeving projectgebied, plangebied in rood omlijnd (bron: quickscan Wnb)

De bescherming van gebieden als NNN-gebied is een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel dient te worden bekeken of een project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. Getoetst dient te worden of de locatie wel de beste is voor deze ontwikkeling (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het project het nabijgelegen NNN-gebied niet in betekenende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op NNN-gebieden.

Het plangebied ligt zo'n 110 meter van het dichtstbijzijnde NNN gebied verwijderd. Voor de installatie van de zonnepanelen zullen geen zware geluid producerende machines worden gebruikt, hooguit eenvoudige gereedschappen als een handboormachine. Dergelijke gereedschappen produceren hooguit geluidsniveaus van zo'n 95 dB. Op een afstand van 15 meter is dit niveau al gereduceerd tot 60 dB, dat gelijk staat aan het volume waarop wij met elkaar praten. Verder leidt de ontwikkeling niet tot verstoringen van licht, geluid of

trillingen ook niet tot andere ongewenste ecologische effecten. Veroorzaakte tijdelijke geluidsniveaus tijdens de installatie van de zonnepanelen zijn van verwaarloosbare omvang.

Weidevogelleefgebied

Het projectgebied is niet begrensd als een bijzonder te beschermen weidevogelleefgebied of belangrijk weidevogelgebied. De ontwikkeling heeft geen negatief effect op Weidevogelleefgebieden en een nadere toetsing is niet nodig. Zie hiervoor ook de onderbouwing gegeven in de voorgaande paragraaf. De bescherming van gebieden als weidevogelleefgebied is een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel geldt ook hier dat beoordeeld dient te worden of sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Uit de quickscan blijkt dat op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht wordt op weidevogelleefgebieden.

EHS – verweving

Het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied Zaltbommel" kent aan de locatie de functieaanduiding 'ehs – verweving' toe (artikel 44.3). Ter plaatse van de aanduiding 'ehs - verweving' zijn de gronden tevens bestemd voor bescherming, behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en bouselementen.

Artikel 44.13 van het bestemmingsplan gaat vervolgens nader in op het aanlegstelsel op basis waarvan wordt bepaald of een omgevingsvergunning nodig is voor het uitvoeren van werk en/ of werkzaamheden. Het gaat om de volgende activiteiten:

- a. het ontginnen, bodem verlagen, afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
- b. het diepploegen, diepwoelen of het uitvoeren van andere ingrepen in de bodem, waaronder ook begrepen de aanleg van leidingen, allen dieper dan 0,60 m onder maaiveld, waarbij de kruidlaag volledig wordt omgeploegd, alsmede de aanleg van drainage ongeacht de diepte tenzij het gaat om vervanging van bestaande drainage;
- c. het vellen of rooien van bos, alsmede het verwijderen van landschapselementen;
- d. het aanleggen, verbreden en dempen van sloten, vijvers en andere wateren al dan niet in combinatie met het verlagen of verhogen van het waterpeil;
- e. het aanleggen, verbreden en verharderen van wegen, paden en parkeergelegenheden, alsmede het aanbrengen van oppervlakteverhardingen groter dan 100 m²;
- f. het aanleggen van ondergrondse en bovengrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur.

Voor de ontwikkeling is het noodzakelijk een boom te kappen. Het kappen van een boom wordt gezien als het verwijderen van landschapselementen. Ook het aanleggen van ondergrondse transport-/ energieleidingen is vergunningplichtig. Voor de genoemde activiteiten is derhalve een omgevingsvergunning nodig voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Datzelfde geldt overigens voor activiteiten die raken aan de aanduiding 'uiterwaarden'. Ook hier is een omgevingsvergunning nodig in verband met het kappen van de boom en aanleggen van ondergrondse leidingen.

Soortenbescherming

Uit de quickscan Flora en fauna blijkt dat de projectlocatie in potentie geschikt is voor beschermde soorten vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. De effectbeoordeling stelt hierover het volgende.

Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten

Bij het rooien of kappen van struiken dient rekening te worden gehouden met de potentiële waarde voor vogels met niet-jaarrond beschermde nesten. Dit kan eenvoudig door rekening te houden met het broedseizoen. Ook voor de zogeheten 'categorie 5' soorten (in dit geval de Pimpelmees) geldt dat rekening kan worden gehouden met het broedseizoen. Voor deze 'categorie 5' soort geldt voorts dat er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden zijn die een jaarrond beschermde status van de soort rechtvaardigen. Door voor deze soort rekening te houden met het broedseizoen treden derhalve geen negatieve effecten op.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Er worden geen gebouwen gesloopt of gerenoveerd zodat vaste rust- of verblijfplaatsen van in de omgeving aanwezige Huismus beschadigd of vernield kunnen worden.

Het is mogelijk dat het projectgebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals de Steenuil en Huismus. Het projectgebied biedt echter geen essentieel leefgebied voor deze soorten. Voor zowel de Huismus als de Steenuil geldt dat er voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn. Daarbij is van belang dat het project slechts betrekking heeft op een oppervlak kleiner dan 1% van het totale geschikte erf en bovendien bevindt er ook nog voldoende geschikt leefgebied buiten het erf.

De aanwezige struwelen – interessant voor de Huismus – blijven voor het grootste gedeelte gehandhaafd en er worden zelfs nieuwe struwelen bij aangeplant. Uiteindelijk zal er veel meer haag bijkomen dan de 1,5 meter die wordt verwijderd. Met de ontwikkeling van de kleine zonneweide ontstaan juist meer ‘overhoekjes’, beschutte schuilmogelijkheden voor jongen en zitposten voor de Steenuil die hoogstwaarschijnlijk bijdragen tot een beter habitat voor een soort als de Steenuil.

Net als niet jaarrond-beschermde vogelsoorten mogen ook jaarrond beschermde broedvogels niet worden verstoord tijdens het broedseizoen. Indien tijdens de gevoelige periode (februari – augustus) gewerkt gaat worden kunnen deze soorten worden verstoord. Door de aard van de voorgenomen werkzaamheden en de afstand tot de nestkast van de Steenuilen (75 meter) lijkt het onwaarschijnlijk dat deze worden verstoord. Het betreft lichte werkzaamheden zonder het gebruik van zware machines. De Steenuil is daarnaast een echte ‘erfvogel’, een cultuurvolger pur sang, die dichtbij de mensen leeft en wel gewend is aan enige activiteit op het erf.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het projectgebied door overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het projectgebied (zoals bijvoorbeeld Buizerd en Havik), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het projectgebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het projectgebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.

Grondgebonden zoogdieren

Het is mogelijk dat incidenteel (kleine) marterachtigen die elders verblijven, het projectgebied doorkruisen. Voor deze incidenteel aanwezige (kleine) marterachtigen wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de geringe grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. Het plangebied biedt onder andere vanwege deze redenen geen essentieel leefgebied voor kleine marterachtigen en de dieren kunnen gemakkelijk uitwijken.

In het plangebied zijn geen (oude) holen van Konijn, Mol, of Vos aangetroffen die in gebruik kunnen zijn door kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel). Het plangebied biedt bovendien weinig schuilmogelijkheden in de vorm van dichte vegetatie, begroeide oeverranden, opgeslagen materialen, stronken, waar kleine marterachtigen of een steenmarter gebruik van kunnen maken om te verblijven. Er is wel een Meidoornhaag aanwezig binnen het plangebied die gebruikt kan worden om enige dekking te bieden bij het verplaatsen van punt A naar punt B. Vanwege het open karakter aan de onderzijde van de haag en het afwezig zijn van geschikte holen lijkt een verblijfplaats van voorgenoemde soorten onwaarschijnlijk.

Met de ontwikkeling van de kleine zonneweide en bijbehorende haag ontstaan juist meer ‘overhoekjes’ en beschutting die hoogstwaarschijnlijk bijdragen tot een beter habitat voor (kleine) marterachtigen. Het is belangrijk dat de aanwezige Meidoornhaag zo veel mogelijk behouden blijft en niet meer dan 1,5 meter wordt onderbroken. Zo kan de Meidoornhaag duurzaam blijven bijdragen aan het geven van dekking ten behoeve van de veilige verplaatsing van marterachtigen.

Omdat de incidentele aanwezigheid van een Steenmarter niet uitgesloten kan worden is het noodzakelijk om de nieuwe zonneweide ‘marterproof’ te maken. Onder het marterproof maken van de zonneweide wordt verstaan dat de bekabeling niet aangetast moet kunnen worden door knaagactiviteiten van marterachtigen.

Bovendien moet er goed op worden gelet dat het gebruikte isolatiemateriaal van de kabels geen vismeel of visolie bevat. Hier zal bij de uitvoering rekening mee worden gehouden.

Vleermuizen

In de bebouwing/bomen rondom het plangebied kunnen mogelijk vleermuizen verblijven. Tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen dat 's nachts felle verlichting aan blijft staan, zodat eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied niet worden verstoord. Omdat de panelen gedurende dagperiode worden geplaatst en bouwverlichting niet noodzakelijk is om het terrein 's nachts te verlichten, treden geen negatieve effecten op.

Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken. Na realisatie van de ontwikkeling zal vanwege de ontwikkelde begroeiing en gerealiseerde panelen de beschutting toenemen en zal het terrein geschikt blijven voor foeragerende vleermuizen.

4.8.3 Conclusie

Er worden geen negatieve effecten verwacht op de nabij gelegen Natura 2000-gebieden of overig beschermde gebieden in de omgeving. Uit de stikstofdepositieberekening blijkt dat geen overschrijding van de grenswaarde van 0,00 mol/ha/jr plaatsvindt. In het kader van soortenbescherming geldt dat er voldoende mogelijkheden bestaan om rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van de soorten en daarnaast dat het plangebied na plaatsing van de panelen en landschappelijke inpassing, beter geschikt wordt voor de betreffende soorten. Een ontheffing of vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.9 VERKEER EN PARKEREN

4.9.1 Algemeen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen verkeer- en parkeeraspecten in kaart te worden gebracht. Daarbij is de parkeerbehoefte, verkeersgeneratie en de ontsluiting van belang. Hierdoor kan de realisatie van voldoende parkeerplaatsen worden gewaarborgd en worden ongewenste of onveilige verkeerssituaties tegengegaan. De genoemde verkeersaspecten worden hierna achtereenvolgens behandeld.

4.9.2 Relatie tot ontwikkeling

In dit geval is sprake van de plaatsing van 50 zonnepanelen. Er is geen sprake van een parkeerbehoefte of een verkeersaantrekkende werking. Daarnaast is geen sprake van een functie die afhankelijk is van de ontsluitingssituatie, die overigens ongewijzigd blijft ten opzichte van de huidige situatie zoals omschreven in paragraaf 2.2 (toegangspad). Incidentele vervoersbewegingen tijdens de aanleg van de kleine zonneweide, kunnen zonder problemen worden afgewikkeld via de huidige verkeersvoorzieningen.

4.9.3 Conclusie

De aspecten verkeer en parkeren vormen geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie.

4.10 WATER

4.10.1 Algemeen

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening is het doorlopen van de watertoets wettelijk verplicht voor alle ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van de watertoets is, om in overleg tussen de initiatiefnemer en de waterbeheerder aandacht te besteden aan de waterhuishoudkundige aspecten, zodat de waterhuishoudkundige doelstellingen worden gewaarborgd. De uitgangspunten voor het watersysteem dienen op een juiste wijze in het plan te worden verwerkt.

Beleid van Waterschap Rivierenland

Met ingang van 27 november 2015 is het Waterbeheerprogramma 2016-2021 “Koers houden, kansen benutten” bepalend voor het waterbeleid. Dit plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkeringen, waterkwantiteit, waterkwaliteit, wegen en waterketen. Daarnaast beschikt het Waterschap Rivierenland over een verordening: de Keur voor waterkeringen en wateren. Hierin staan de geboden en verboden die betrekking hebben op watergangen en waterkeringen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden kan een vergunning nodig zijn. De werkzaamheden in of nabij de watergangen en waterkeringen worden getoetst aan de beleidsregels.

4.10.2 Relatie tot ontwikkeling

De watertoets voor dit project heeft plaatsgevonden via de Digitale Watertoets (www.dewatertoets.nl, d.d. 24 maart 2021). Uit de ingevoerde gegevens volgt dat er sprake is van een ruimtelijk plan dat een geringe invloed heeft op de taken en belangen van het waterschap. In deze fase van de planvorming kan volgens het waterschap worden volstaan met dit automatisch gegeneerd wateradvies. Het Waterschap Rivierenland heeft daarmee positief geadviseerd over het project. Het ruimtelijk plan hoeft in het kader van de watertoets niet meer toegestuurd te worden aan Waterschap Rivierenland. Hieronder wordt kort stilgestaan bij de verschillende waterbelangen.

Waterkwaliteit

Van toepassing van uitlogbare materialen zoals lood, koper en zink is geen sprake. Zo ontstaat geen negatief effect op de waterkwaliteit.

Waterkwantiteit en waterberging

De panelen worden in twee rijen op enige afstand van elkaar geplaatst. Daarnaast worden ze in een beperkt schuine hoek geplaatst, waardoor hemelwater via de panelen de ondergelegen grond in kan lopen. De gronden blijven zich daarom gedragen als onverharde grond. Daarbij komt dat de oppervlakte van het plangebied in totaal ca. 85 m² bedraagt, waarbinnen de 50 panelen worden gepositioneerd. Voor zover al sprake zou zijn van verhard oppervlak door de plaatsing van de panelen, wordt ruim onder de vrijstellingsgrens van 1.500 m² in landelijk gebied gebleven.

Oppervlaktewater

Van oppervlaktewater is binnen het projectgebied geen sprake.

Beschermingsgebieden Waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat

De projectlocatie ligt niet binnen een (beschermingszone van een) waterkering van het waterschap. Van aantasting van dergelijke waterstaatswerken en/of beschermingsgebieden is derhalve geen sprake.

Het projectgebied ligt op basis van het bestemmingsplan wél in een gebied met de dubbelbestemming ‘Waterstaat – Waterstaatkundige functie’. In dit specifieke geval is niet het waterschap, maar Rijkswaterstaat bevoegd gezag. De betreffende gronden zijn mede bestemd voor de afvoer van oppervlaktewater, sediment en ijs, voor waterhuishouding, voor verkeer te water en voor aanleg, onderhoud en verbetering van de waterkering.

In principe mag ter plaatse niet worden gebouwd, met uitzondering van bouwwerken ten behoeve van de Rijkswaterstaat. Middels een omgevingsvergunning kan hiervan worden afgeweken, mits de waterbeheerder hierover wordt gehoord. Op basis van de dubbelbestemming geldt daarnaast een omgevingsvergunningplicht voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden, waaronder (niet limitatief):

- a. het aanbrengen van beplantingen en/of bomen;
- b. het aanleggen van ondergrondse kabels en leidingen.

Van bovengenoemde activiteiten is in dit geval sprake. Beplanting wordt aangelegd in verband met de landschappelijke inpassing van de panelen. Daarnaast dient een ondergrondse kabel te worden aangelegd waarmee de opgewekte zonnestroom naar het trafostation (in pandig binnen eigen woning) wordt getransporteerd. Voor het plaatsen van de panelen geldt eveneens dat moet worden afgeweken, waarbij afstemming met Rijkswaterstaat benodigd is.

In het kader van de planologische procedure is advies ontvangen van Rijkswaterstaat. Daaruit volgt dat de locatie gelegen is in het bergingsgebied van de Afgedamde Maas (bergend regime), waartoe bovenstaande beschermingsregels zijn opgenomen. In dit gebied geldt bij een waterstand $>3,5$ m +NAP dat het gebied van de Maas wordt afgesloten, waardoor de waterstand ter plekke nooit hoger zal zijn dan 3,5 m +NAP. Het maaiveld op de locatie is ca. 3,6 m+NAP, waardoor er geen sprake is van verlies aan bergend vermogen en er niet gecompenseerd hoeft te worden. Verder is er ook geen sprake van een feitelijke belemmering. Vanuit rivierkundig oogpunt zijn er dan ook geen bezwaren voor de aanleg van de zonnepanelen.

4.10.3 Conclusie

Het aspect water vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling ter plaatse van de projectlocatie. Wel is een watervergunning noodzakelijk. Omdat reeds afstemming heeft plaatsgevonden en zicht bestaat op verkrijging van de vergunning, staat deze voorwaarde de uitvoering van het initiatief niet in de weg. Er treden derhalve geen belemmeringen op.

4.11 (VORMVRIJE) M.E.R-BEOORDELING

4.11.1 Algemeen

De centrale doelstelling van het instrument milieueffectrapportage is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

De basis van de milieueffectrapportage wordt gevormd door de EU-richtlijn m.e.r. Deze richtlijn is in Nederland geïmplementeerd in de Wet milieubeheer en het Besluit m.e.r. In het Besluit m.e.r. bestaat een belangrijk onderscheid tussen bijlage C en bijlage D. Voor activiteiten die voldoen aan de diverse criteria uit bijlage C geldt een m.e.r.-plicht. In bijlage D staan de activiteiten benoemd waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt: er moet beoordeeld worden of sprake is van (mogelijke) belangrijke nadelige milieugevolgen. Als deze niet uitgesloten kunnen worden, geldt alsnog een m.e.r.-plicht.

In bijlage D worden in kolom 2 drempelwaarden gegeven. Indien een ontwikkeling boven de drempelwaarden uitkomt, geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht. Op het moment dat een ontwikkeling genoemd staat in bijlage D, maar onder de drempelwaarden valt, dient te worden beoordeeld of sprake kan zijn van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen. Deze beoordeling vindt plaats middels de zogeheten 'vormvrije m.e.r.-beoordeling'. Sinds 16 mei 2017 dient het bevoegd gezag een m.e.r.-beoordelingsbesluit te nemen teneinde vast te stellen of voor een ruimtelijke ontwikkeling kan worden volstaan met een vormvrije m.e.r.-beoordeling. Hiertoe dient een aanmeldnotitie te worden opgesteld door de initiatiefnemer. Dit volgt uit de implementatie van artikel 1, vierde lid, onder a en b, van Richtlijn 2014/52/EU.

4.11.2 Relatie tot ontwikkeling

In het besluit m.e.r. is opgenomen voor welke projecten het doorlopen van een m.e.r.-procedure verplicht is. Indien een m.e.r.-procedure niet verplicht is, volstaat een vormvrije m.e.r.-beoordeling. De vormvrije m.e.r.-beoordeling is van toepassing op alle ruimtelijke ontwikkelingen die genoemd worden in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r., maar die onder de drempelwaarden blijven. De beoogde ontwikkeling staat niet vermeld in bijlage C of D behorende bij het Besluit m.e.r.. Dit heeft als gevolg dat in principe geen (vormvrije) m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is. Categorieën waarvoor beoordeeld moet worden of het initiatief zonneparken mogelijk nog onder zouden kunnen vallen zijn:

- D9: Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.
- D22.1: De oprichting, wijziging of uitbreiding van een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water.

Volgens InfoMil valt een zonnepark, mits het park geen onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject, niet onder categorie D9. Voor de categorie D9 moet vooral worden gedacht aan glastuinbouw of bijvoorbeeld de grootschalige omzetting van landbouw naar waterberging. Ook categorie D22.1 is niet aan de orde. Volgens de beschrijving gaat het om industriële installaties, voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water. Van een industriële installatie is geen sprake en daarnaast is geen sprake van de productie van elektriciteit, stroom én warm water.

Gelet op de aard en omvang van de ontwikkeling is het project dan ook niet m.e.r.(beoordelings)-plichtig.

Conclusie

Voor dit project geldt geen m.e.r.-(beoordelings)plicht. Van nadelige gevolgen voor het milieu is gelet op de aard van de ontwikkeling geen sprake. Een aanmeldnotitie vormvrije m.e.r. daarmee niet benodigd.

5 BESCHRIJVING UITVOERBAARHEID

5.1 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Het project wordt door initiatiefnemer uitgevoerd. De kosten in verband met de realisatie zijn voor rekening van initiatiefnemer. Er is geen aanleiding om aan de economische haalbaarheid van het plan te twijfelen.

5.2 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

Het beoogde plan wordt planologisch mogelijk gemaakt aan de hand van de omgevingsvergunning 'afwijken bestemmingsplan'. Aangezien geen binnenplanse ontheffingsmogelijkheid van toepassing is en ook de kruimelprocedure niet volstaat, wordt het planologisch traject doorlopen middels een uitgebreide procedure.

Het doorlopen van de uitgebreide procedure betekent dat er een moment komt waarop het ontwerpbesluit omgevingsvergunning gedurende zes weken ter inzage wordt gelegd. Tijdens de terinzagelegging is het in eerste instantie voor een ieder mogelijk door middel van een zienswijze te reageren op het ontwerpbesluit. Vervolgens staat na verlening van de definitieve beschikking nog de gang naar de rechtbank en daarna de Raad van State open.

In aanvulling op de formele proceduremogelijkheden, zijn door initiatiefnemer draagvlakformulieren ter beschikking gesteld aan de gemeente. Aan de hand van deze formulieren is inzichtelijk gemaakt dat de omgeving is geïnformeerd over het voorgenomen initiatief. De draagvlakformulieren worden separaat aan het college van burgemeester en wethouders aangeboden. In totaal zijn vijf omwonenden benaderd, waarvan er drie hebben gereageerd. De drie reacties waren allen positief, in zoverre dat men geen bezwaren heeft tegen het plaatsen van de panelen.

Gelet op de aard en omvang van het project, wordt met het volgen van deze procedure de maatschappelijke uitvoerbaarheid afdoende gewaarborgd.

6 CONCLUSIE RUIMTELIJKE EN FUNCTIONELE INPASBAARHEID

Ter bevordering van de verduurzaming en toekomstbestendigheid van de eigen woning, heeft de eigenaar van boerderij 'De Hoef' het voornemen om panelen op het erf te plaatsen. Het gaat om 50 panelen, die vanwege de monumentale waarde van de boerderij en het waardevolle vrije uitzicht daarop, aan de noordzijde van het perceel worden geplaatst. Het totaal omvat een oppervlakte van ca. 85 m².

Omdat de ontwikkeling in strijd is met het vigerende bestemmingsplan, dient een planologische procedure te worden doorlopen. De planologische procedure wordt doorlopen aan de hand van de omgevingsvergunning 'afwijken bestemmingsplan', waarbij de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing is. Onderdeel van de vergunningaanvraag is de Goede Ruimtelijke Onderbouwing, waarin de haalbaarheid van het project aan zowel de ruimtelijke als milieutechnische (beleids)kaders wordt getoetst. Voorliggende rapportage bevat deze ruimtelijke onderbouwing.

Het initiatief is getoetst aan de diverse beleidskaders vanuit de verschillende bestuurslagen. Uit deze beoordeling is gebleken dat het project past binnen de beleidsambities van provincie en gemeente. Het projectgebied is gelegen binnen het beperkingengebied van het radarstation Herweijnen alsook binnen de 'Groene ontwikkelingszone' van de provincie. Verder betreft boerderij 'De Hoef' een Rijksmonument en ligt het erf binnen het beschermd dorpsgezicht. Gelet op de aard en omvang van het initiatief is van negatieve effecten echter geen sprake. Onder andere de landschappelijke inpassing en positieve effecten op natuur dragen daaraan bij.

Tot slot is de voorgenomen plaatsing van panelen getoetst aan de verschillende omgevingsaspecten en bijbehorende wet- en regelgeving. Voor ecologie geldt dat een quickscan Wet natuurbescherming en een berekening van de stikstofdepositie is uitgevoerd. Uit de beoordeling van de diverse aspecten blijkt dat zich geen belemmeringen voordoen voor het initiatief. De ruimtelijke en functionele inpasbaarheid van de panelen is daarmee aangetoond.

Bijlage

- 1 Landschappelijke inpassing, Eric Blok, september 2023

Advies inpassing zonnepanelen Kasteellaan 10 te Nederhemert.

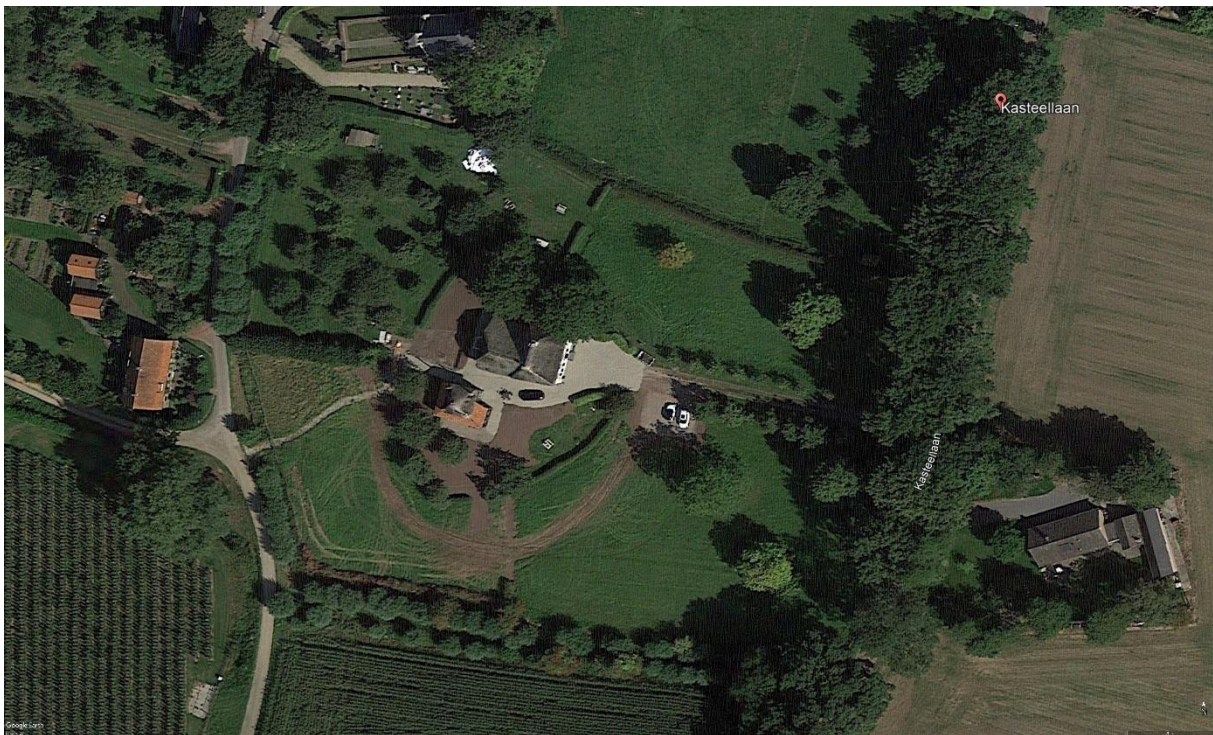
Situatie:

Aan de Kasteellaan 10 te 5317 KX Nederhemert ligt boerderij 'De Hoef'. Het gebouw is aangewezen als Rijksmonument (Monumentnummer: 23625) en omgeven door een ruim perceel met oprijlaan, grasland, fruitbomen en diverse meidoornhagen. Het terrein is onderdeel van het Beschermd dorpsgezicht Nederhemert-zuid (Beschermd Gezicht: 1617).

De belangrijkste presentatie van het op een terp gelegen hoofdhuis is vanaf de kasteellaan aan de oostzijde, vanaf waar een iets verhoogd toegangspad naar de voorgevel voert. Dit pad wordt begeleid door fruitbomen. Naast de boerderij staan enkele oude, opgaande bomen van forse omvang.

Ten zuiden van toegangspad en boerderij ligt een open grasland, deels omgeven door meidoornhagen en met enkele solitaire bomen. In de noordoosthoek van het terrein is een boomgaard. Ten noorden van het toegangspad bestaat het terrein eveneens uit een open weide met enkele solitaire bomen en een meidoornhaag op de kavelgrens.

Boerderij en erf zijn tevens goed zichtbaar vanaf het opengestelde wandelpad (Klompepad) dat langs de zuidkant van het terrein loopt vanaf de Kasteellaan tot aan de Kerklaan.

Overzicht van de locatie Kasteellaan 10 te Nederhemert. (Bron: Google Earth, opname 2019.)

Toegangspad vanaf de Kasteellaan.

Boerderij 'De Hoef' gezien vanaf het Klompenpad.

Het grasland ten noorden van het toegangspad.

Voornemen:

In verband het toekomst bestendig maken en verduurzamen is de eigenaar van 'De Hoef' voornemens zonnepanelen toe te passen om (gedeeltelijk) te voorzien in eigen stroomvoorziening. Gewenst is de plaatsing van 50 stuks zonnepanelen. Gedacht wordt aan standaard panelen met een afmeting van ca 1.65x1.00 meter in volledig zwarte kleurstelling.

Uitgangspunt voor het inpassingsplan:

Gezien de status van rijksmonument en beschermd dorpsgezicht, alsmede vanwege de representativiteit van gebouw en terrein is een zorgvuldige inpassing van de panelen gewenst.

Vanwege de vanuit vele zijden goede zichtbaarheid van de boerderij en bijgebouwen wordt afgezien van plaatsing op of aan deze gebouwen. Het bij de boerderij behorende perceel biedt voldoende oppervlak (ruim 14.000 m²) voor plaatsing van de panelen op maaiveld (benodigde oppervlakte ca. 85 m²). De exacte locatie en inpassing is af te stemmen op behoud van de visuele, cultuurhistorische en ecologische kwaliteiten van het terrein.

In de toelichting op het beschermd dorpsgezicht wordt met name de openheid van het gebied, en de herkenbaar hogere ligging van boerderij 'De Hoef' genoemd en hoog gewaardeerd. Genoemd wordt dat het beschermingsbelang van Nederhemert-Zuid is gelegen 'in het bewaren van de historisch-ruimtelijke structuur'. Specifiek genoemd wordt: 'Een eerste opvallend element, wanneer men van de Maasdijk komt, is De Hoef, een vrijgelegen woerd met monumentale boerderij ten westen van de weg'.

Advies:

Om recht te doen aan de hooggewaardeerde kwaliteiten en de beschermde status van gebouw en terrein is de beleving van de openheid van het perceel en de zichtbaarheid van de woerd te bewaren. Dit is vooral te ervaren vanaf de Kasteellaan, het toegangspad en vanaf het Klompenpad.

Daarmee komt de voorkeurslocatie voor de op maaiveld geplaatste zonnepanelen aan de noordzijde van het perceel te liggen.

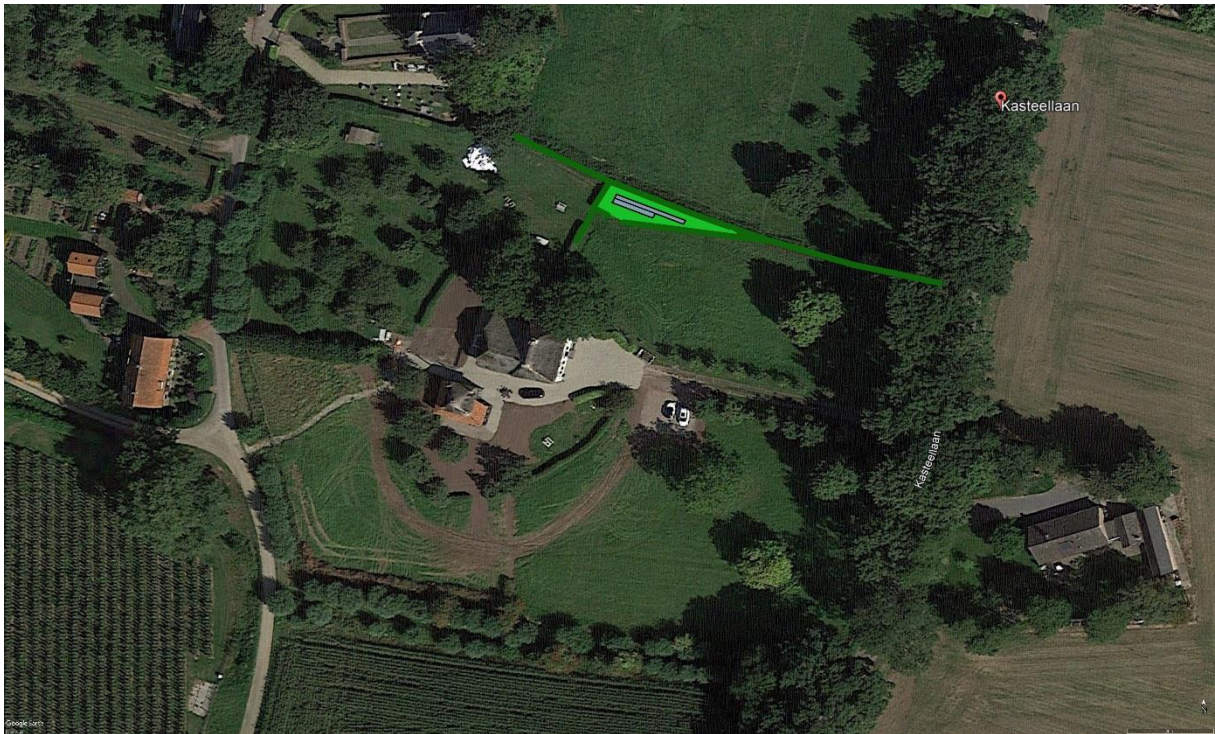
Plaatsing op maaiveld van de panelen maakt een omkadering en visuele aankleding middels een haag mogelijk. Bij voorkeur wordt deze aangesloten op de bestaande hagen. Wanneer daarbij voldoende afstand tot de panelen wordt gehouden is schaduwwerking geen belemmering.

Inrichtingsplan:

Voorgesteld wordt om de panelen in twee rijen voorlangs de haag aan de noordzijde van het perceel te plaatsen. Hier kan voor de omkadering van deze 'zonneweide' worden aan gesloten op de bestaande meidoornhaag die langs de noordelijke perceelgrens staat en deels haaks hierop als scheiding tussen boomgaard en grasland. De kleine knik die deze haag langs de noordzijde maakt en de bestaande dwarshaag, worden gebruikt om middels een nieuwe haag een langwerpige en puntvormig terrein af te schermen, waarbinnen de panelen in een rij van 30 stuks en een rij van 20 stuks kunnen worden geplaatst. De bestaande opening in de dwarshaag wordt dichtgezet.

Vanaf boerderij en toegangspad liggen de panelen op die manier verborgen. Doordat de smalle punt van de 'zonneweide' zich naar de Kasteellaan richt, zal de nieuwe haag zich vanaf daar onherkenbaar van de oude haag losmaken, zodat de zonneweide ook in die zin in onzichtbaar is. Vanaf de Kerklaan ligt de 'zonneweide' achter de boomgaard verscholen.

Opmerking: de huidige jonge paardenkastanjeboom naast de locatie van de nieuwe 'zonneweide' is reeds thans in zeer slechte conditie en door ziekte aangetast. Door een boomdeskundige is reeds geadviseerd deze boom te verwijderen. In voorliggend inpassingsplan is hiervan dan ook uitgegaan.

Inrichtingsplan voor de 'zonneweide'.

Bestaand zicht vanaf de Kasteellaan.

Impressie van de toekomstige situatie.

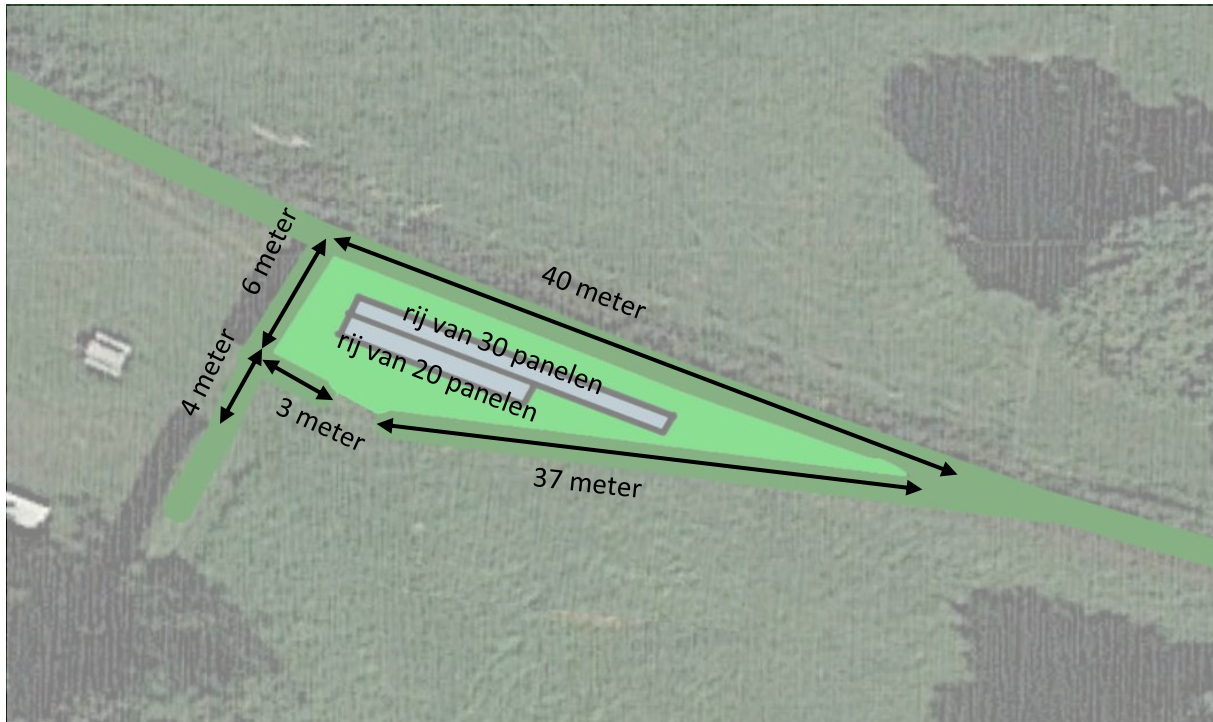
Beplantingsplan:

De nieuwe haag is uit te voeren zoals de bestaande meidoornhaag, *Crateagus monogyna*. Aanplanten van bosplantsoen in de maat 100-120 in 1 rij met 4 stuks per strekkende meter.

Haaglengthe circa 37 + 3 + 4 meter, benodigd 175 stuks.

Rondom de panelen is het bestaande grasland te handhaven. Zo nodig door bijzaaien.

Maattekening:

Beheer:

Het beheer van de nieuw aangeplante haag is erop gericht een robuuste groenbuffer van 1,5 meter breed te bereiken. In eerste instantie zal de haag wel enkele malen in de breedte gesnoeid worden, om voldoende vertakking te krijgen, nadien kan deze verder uitgroeien. In het begin zal de haagvoet onkruidvrij gehouden worden om concurrentie tegen te gaan, op termijn kan een kruidenrijke begroeiing langs de haagvoet ontstaan. Spontane vestiging van zaailingen en andere soorten (niet boomvormers) is acceptabel, zij worden meegeschoren bij de haagsnoei en zullen voor meer biodiversiteit zorgen.

Opgesteld:

Wageningen, 4 september 2023,

Eric Blok

- landschapsarchitect / specialist groen erfgoed -

Bijlage

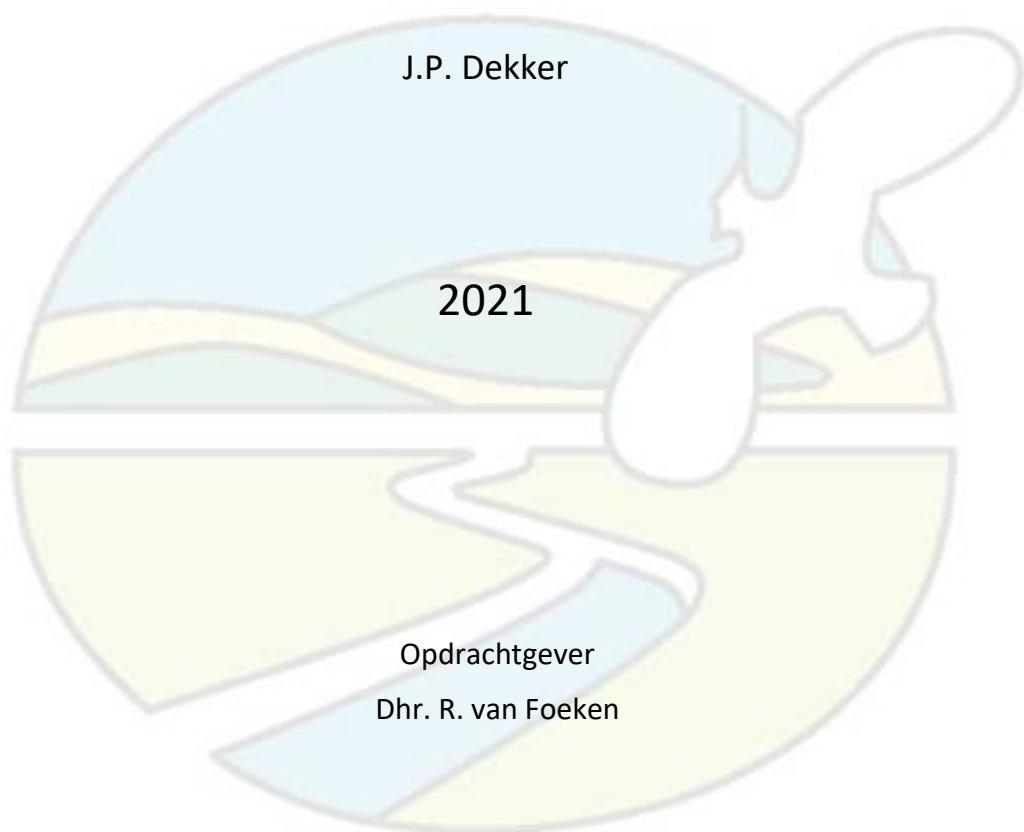
- 2 Quicksan Wet natuurbescherming, Van der Goes en Groot, maart 2021

Kleine zonneweide Kasteellaan 10 te Nederhemert

Kleine zonneweide Kasteellaan 10 te Nederhemert

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies QS2021-044

Datum	9 Maart 2021
Versie	V1

Gecontroleerd door: T.S. van der Meer

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Het plangebied.....	6
1.4	Werkzaamheden.....	7
1.5	Leeswijzer	7
2	Methode	9
2.1	Soorten	9
2.2	Gebieden.....	10
3	Beschermde soorten Wnb	11
3.1	Beschrijving aanwezige biotopen	11
3.2	Beschermde soorten.....	12
3.2.1	Planten	12
3.2.2	Vissen	12
3.2.3	Amfibieën	12
3.2.4	Vogels	13
3.2.5	Grondgebonden zoogdieren	16
3.2.6	Vleermuizen	17
3.2.7	Overige fauna	18
3.3	Conclusie beschermde soorten	18
4	Effectbeoordeling en maatregelen	20
4.1	Vogels.....	20
4.2	Grondgebonden zoogdieren.....	21
4.3	Vleermuizen	22
4.4	Conclusie effectbeoordeling.....	23
5	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	24
5.1	Natura 2000	24
5.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	25
5.3	Weidevogelgebieden	25
5.4	Houtopstanden	26
5.5	Overige relevante wetgeving.....	26

5.6	Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving	26
6	Conclusies	27
6.1	Beschermde soorten Wnb	27
6.2	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	28
6.3	Zorgplicht	28
7	Natuurwaarden verhogen op zonneweiden	29
7.1	Open ruimte tussen en onder de zonnepanelen	29
7.2	De ruimte direct rondom van de zonneweide	30
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	31
9	Bijlagen	32

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Er bestaan plannen een locatie aan de Kasteellaan 10 te Nederhemert her in te richten. Nederhemert ligt in de gemeente Zaltbommel in de provincie Gelderland. Het betreft de aanleg van een nieuwe kleine zonneweide.

Het is mogelijk dat binnen het plangebied soorten voorkomen die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb) of dat het plan gevolgen heeft voor nabijgelegen beschermde gebieden.

In opdracht van Dhr. R. van Foeken heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de huidige natuurwetgeving een *quickscan* uitgevoerd om dit nader te onderzoeken.

Het onderzoek heeft bestaan uit een bronnenstudie en een veldbezoek.

Een *quickscan* is een momentopname die soms slechts in beperkte mate uitsluitsel geeft over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er door de plannen effecten te verwachten zijn op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn en niet zijn uit te sluiten vanwege tijdstip van het veldbezoek of niet inspecteerbare delen van het plangebied, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

Figuur 1.
De ligging van het
plangebied (rood
omlijnd).

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Wnb. Tevens wordt onderzocht of de plannen negatieve effecten op dergelijke soorten en/of op beschermde gebieden kunnen veroorzaken.

Op grond van het onderzoek wordt geadviseerd omtrent te nemen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten en omtrent de noodzaak ontheffing of vergunning aan te vragen.

Een uitgebreide beschrijving van de getoetste wetgeving is te vinden in Bijlage 1.

1.3 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven.

Het plangebied met een oppervlak van zo'n 120 m² maakt onderdeel uit van een tuin/erf behorende tot een historische boerderij, die is aangemerkt als rijksmonument. Het plangebied bestaat uit een grasland met naastgelegen haag en een nabijgelegen Paardenkastanje. Het geheel is landelijk gelegen aan de rand van een klein dorp met een beschermd dorpsgezicht. In de toelichting op het beschermd dorpsgezicht wordt met name de openheid en de hoge ligging van de historische boerderij genoemd. Ondanks deze beoogde openheid laat de boerderij met bijbehorend erf toch een kleinschalige indruk achter.

Omgeving plangebied met links de monumentale boerderij.

1.4 Werkzaamheden

Binnen het plangebied – van zo'n 120 m² – wordt een kleine zonneweide aangelegd met vijftig zonnepanelen. Anderhalve meter van een bestaande Meidoornhaag wordt verwijderd, met als doel een kleine doorgang te maken. De bestaande doorgang – een paar meter verderop gelegen in dezelfde haag – zal weer worden dicht geplant. Daarnaast wordt nog een nieuwe haag aangeplant aan de zuidkant van de nieuw te plaatsen zonnepanelen.

Bij de plaatsing van de zonnepanelen zal de vegetatie-toplaag niet worden verwijderd en de zonnepanelen zullen niet in de grond worden vastgezet, maar worden los op de grond geplaatst.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van zo'n anderhalve meter Meidoornhaag, het inplanten van een nieuwe haag en het aanbrengen van een vijftigtal zonnepanelen in een hoek van het bestaande grasland.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

Inpassing kleine zonneweide (lichtgroen) met 50 zonnepanelen in twee rijen geplaatst, het geheel omsloten door hagen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 worden de biotopen die aanwezig zijn in het plangebied beschreven en wordt aangegeven welke soorten aanwezig (kunnen) zijn binnen en nabij het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van het werk en welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 5 beschrijft of- en welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

Hoofdstuk 6 bevat de conclusies. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 7 bevat informatie over het verhogen van natuurwaarden op zonneweiden.

Hoofdstuk 8 geeft een overzicht van de gebruikte en aanbevolen literatuur. In de bijlage is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag.

2 Methode

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het plangebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan. Daarnaast is gekeken of het plangebied tot een beschermd natuurgebied behoort of dat dergelijke gebieden aanwezig zijn in de nabijheid van het plangebied.

2.1 Soorten

Bronnenstudie

Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF) is bekeken in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in en rond het plangebied.

Voor het onderzoek van de NDFF is het kilometerhok onderzocht waarbinnen het plangebied is gelegen en de acht daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen plangebied en omgeving.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde (vogel-) soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen of naar soorten die niet provinciaal zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar (2011-2021).

Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld foeragerend, overwinterend, trekkend, overvliegend of verblijvend). Ook is gekeken naar de onderzoeksinspanning en de (verwachte) volledigheid van de waarnemingen en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is.

Er is in de NDFF niet gericht gezocht naar vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten, provinciaal vrijgestelde soorten en in het geheel niet te verwachten soorten zoals zeezoogdieren of zoutwatervissen. Met vogels die geen jaarrond beschermd nest hebben moet, in algemene zin, wél rekening gehouden worden (zie ook §4.1). Potenties voor vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die mogelijk voorkomen in het plangebied, worden kort genoemd. Voor deze soorten geldt, net als voor alle andere soorten, onverminderd de zorgplicht welke wordt besproken in de conclusies en de bijlage m.b.t. de wetgeving.

Naast het onderzoek van de NDFF zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

Potentiebeoordeling

Het plangebied is op 1 maart 2021 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar). Bij het veldbezoek is voor de potentiebeoordeling tevens gericht gezocht naar verblijfssporen zoals keutels, plukresten en braakballen. Daarnaast zijn bijvoorbeeld eventueel aanwezige materialen gekeurd en zijn eventueel aanwezige spleten en holtes, zover mogelijk, oppervlakkig geïnspecteerd.

→ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

Naast de aandacht voor beschermde waarden, is ook gelet op invasieve soorten die voorkomen op de 'Unielijst' van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Deze invasieve exoten zijn op de Unielijst geplaatst omdat ze in delen van de EU-schade toebrengen (of dat in de toekomst waarschijnlijk zullen gaan doen) aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten. De waargenomen soorten worden genoemd (§3.2) maar er worden geen nadere aanbevelingen gedaan of beleid uitgezet ten aanzien van deze soorten.

Verwerking

Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen, een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied.

Op grond van de plannen is een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten, wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten en kunnen worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Gebieden

Op de gebiedendatabase van het Ministerie van Economische Zaken is gekeken in hoeverre het plangebied is gelegen binnen of nabij de begrenzing van (Europees) beschermde gebieden (Natura 2000), zie:

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Aan de hand van Provinciale of gemeentelijke informatie, toegankelijk via internet, is bekeken of het plangebied gelegen is in andere relevante beschermde gebieden, zie bijvoorbeeld:

Gelderland: <https://www.gelderland.nl/Gelderse-natuurgebieden> en <https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>

Als dit het geval is, wordt bekeken of negatieve effecten te verwachten zijn en of nadere toetsing noodzakelijk is.

3**Beschermde soorten Wnb**

In dit hoofdstuk worden eerst de biotopen beschreven die aanwezig zijn binnen het plangebied. Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep. In de beschrijving wordt per soortgroep eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van het NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veldbezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het plangebied kan hebben voor deze soorten.

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Het voornaamste biotoop dat in het plangebied aanwezig is, is eutroof kruidenrijk grasland met soorten als Kropaar, Smalle weegbree, Madeliefje, Scherpe boterbloem en Fluitenkruid. Het noorden en westen van het plangebied wordt begrensd door een Meidoornhaag met her en der groei van Klimop erin. In het zuiden van het plangebied staat een solitaire Paardenkastanje.

Het grasland maakt onderdeel uit van een grotere tuin met een oppervlakte van zo'n 1,5 hectare. Deze tuin bestaat voornamelijk uit hetzelfde kruidenrijke eutrofe grasland, fruitboomgaard, hagen en enkele solitair verspreide bomen.

Binnen het plangebied ontbreekt bebouwing en open oppervlakte-water, net buiten het plangebied bevindt zich de eerder genoemde monumentale boerderij.

Overzichtsfoto plangebied, voedselrijk grasland met aan de rand een Meidoornhaag en solitaire Paardenkastanje.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Planten

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied is in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde flora waargenomen (NDFF 2011-2021).

Potentie plangebied

In het plangebied wordt geen beschermde flora verwacht. Het plangebied wordt te intensief beheerd (werd tweemaal per jaar gemaaid) en is te voedselrijk om geschikt te zijn voor beschermde plantensoorten.

3.2.2 Vissen

Omdat geen water in het plangebied aanwezig is, kunnen geen (beschermde) vissoorten voorkomen. Net buiten het plangebied (ten noorden) bevindt zich een droge greppel, die zelfs in de natste tijd van het jaar geen water bevat.

3.2.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten

In het plangebied, werd tijdens het veldbezoek ondanks intensief gezocht te hebben geen beschermde, niet vrijgestelde amfibieën waargenomen.

De Kamsalamander is bekend uit de omgeving van het plangebied, de soort werd dichtstbijzijnd op 90 meter afstand van het plangebied vastgesteld (NDFF 2011-2021). Deze waarneming betrof een enkel individu op het land. In de biotoopbeschrijving van de waarneming wordt '353 - Wielen, kolken, welen' vermeld. Het lijkt erop dat deze stip niet op de goede plaats staat, aangezien de stip in een akker

Waarnemingen van de Kamsalamander uit de NDFF (groene stippen) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).

geplaatst is en er maar één wiel aanwezig is in de omgeving. Het wiel (naast Huize Wielestein) dat zich op zo'n 150 meter afstand ten noorden van het plangebied bevindt, biedt geschikt voortplantingswater, hier worden ook veruit de meeste waarnemingen gedaan. Ten opzichte van het plangebied is er geen dichterbij gelegen geschikt voortplantingswater en het wiel levert dus het dichtstbijzijnde geschikte voortplantingswater.

Potentie plangebied

In het plangebied is geen voortplantingswater aanwezig voor amfibieën. Het gebied levert ook geen geschikt landbiotoop. Er werden geen muizenholletjes waargenomen en onder de aanwezige Meidoornhaag is ook geen dikke strooisellaag aanwezig die gebruikt kan worden als overwinteringsplek. Binnen het plangebied is ook geen sprake van opgeslagen materialen, stronken of dikke takken die gebruikt kunnen worden als vorstvrije overwinteringsplek voor amfibieën als de Kamsalamander. Bovendien verblijven adulte Kamsalamanders vaak op minder dan 100 meter van hun voortplantingswater, mits er voldoende geschikt leefgebied aanwezig is binnen deze 100 meter. Rondom het wiel naast Huize Wielestein is voldoende geschikt leefgebied aanwezig met vochtige en beschutte plekken onder de aanwezige bosschages om 's winters vorstvrij in weg te kunnen kruipen.

-Rugstreeppad

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de Rugstreeppad, de benodigde levensvoorwaarden zijn niet aanwezig en de soort is nooit in nabijheid van het plangebied waargenomen.

3.2.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde 'categorie 5-soorten' (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen: Winterkoning, Putter, Houtduif, Pimpelmees (cat. 5) en Vink. Alleen de Winterkoning en Pimpelmees (cat. 5) werd ook daadwerkelijk in het plangebied waargenomen de andere net daarbuiten.

Van bovengenoemde soorten werden geen nesten aangetroffen in het plangebied. Alle hierboven waargenomen soorten betreft zicht waarnemingen, ter plaatse in het veld.

Potentie plangebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

In het plangebied kunnen enkele algemene struweel- of boombewonende vogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld Winterkoning, Heggenmus en Houtduif.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden meerdere zingende Huismussen (cat. 2) waargenomen in een haag gelegen op de scheiding van het erf tussen de monumentale boerderij (Kasteellaan 10) en de Hersteld Hervormde Kerk, zo'n 50 meter buiten het plangebied.

Daarnaast werd in een solitaire Paardenkastanje – op zo'n 75 meter buiten het plangebied, binnen het erf van de monumentale boerderij – een nestkast van de Steenuil aangetroffen. In deze nestkast werden twee volwassen Steenuilen aangetroffen. In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast in het verleden Boomvalk (cat. 4), Buizerd (cat. 4), Gierzwaluw (cat. 2), Grote gele kwikstaart (cat. 3), Havik (cat. 4), Kerkuil (cat. 3), Ooievaar (cat. 3), Ransuil (cat. 4), Roek (cat. 2) en Sperwer (cat. 4) vastgesteld. Deze soorten hebben echter geen

Eén van de aangetroffen zingende mannetjes Huismus.

Een van de twee gezond ogende Steenuilen, aangetroffen in een nestkast op het erf.

binding met het plangebied. De bekende waarnemingen betreffen overvliegende (trek)vogels of deze soorten hebben gebroed in andere biotopen zoals bebouwing en bos in de omgeving (NDFF 2011-2021). Binnen de begrenzing van het plangebied zelf werden geen jaarrond beschermde soorten of nesten aangetroffen.

Locatie nestkast Steenuilen (rode stip) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten

Omdat er geen bebouwing, geschikte bomen, holtes, gaten en spleten aanwezig zijn en geen sporen of nesten werden waargenomen binnen het plangebied, wordt uitgesloten dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten broeden of tot broeden kunnen komen binnen het plangebied.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals de Steenuil en Huismus.

3.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten

Tijdens het veldbezoek werden binnen het plangebied de uitwerpselen van een Haas en een mogelijke latrine van een Steenmarter gevonden. De Haas is in Gelderland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zie verder Bijlage 1.2.1). De Steenmarter is daarentegen niet vrijgesteld binnen de provincie Gelderland en is een beschermde soort die wordt genoemd als 'andere soort' (zie Bijlage 1.2.1).

Rond het plangebied zijn in het verleden beschermde Bever, Waterspitsmuis en Wezel waargenomen (NDFP 2011-2021).

De Waterspitsmuis en wezel zijn beschermde soorten die worden genoemd als 'andere soort' (zie Bijlage 1.2.1). De Bever is beschermd onder de Habitatrichtlijn (zie Bijlage 1.2.1).

Vrijwel alle waarnemingen van de Bever werden gedaan rond de oevers van de Afgedamde Maas. Van de Waterspitsmuis betreft het een enkele waarneming uit de resten van een braakbal. Twee waarnemingen van een Wezel werden gedaan op een afstand van 175 meter van het plangebied aan de rand van het dorp (NDFP 2011-2021). Binnen het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van deze soorten.

Potentie plangebied

Het is mogelijk dat incidenteel (kleine) marterachtigen die elders verblijven, in het plangebied voorkomen. In het plangebied zijn geen (oude) holen van Konijn, Mol, of Vos aangetroffen die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats door kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel). Het plangebied biedt bovendien weinig schuilmogelijkheden in de vorm van dichte vegetatie, begroeide

Mogelijke latrine Steenmarter.

oeverranden, opgeslagen materialen, stronken, waar kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) of Steenmarter gebruik van kunnen maken om te verblijven. Er is wel een Meidoornhaag aanwezig binnen het plangebied die gebruikt kan worden enige dekking te bieden bij het verplaatsen van punt A naar punt B. Vanwege het open karakter aan de onderzijde van de haag en het afwezig zijn van geschikte hopen lijkt een verblijfplaats van voorgenoemde soorten onwaarschijnlijk en wordt alleen incidenteel voorkomen verwacht.

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de Waterspitsmuis. De benodigde levensvoorwaarden zijn hiervoor niet aanwezig. Het terrein is te droog en een vochtige kruidenrijke oevervegetatie nabij schoon en helder water ontbreekt.

Het plangebied is eveneens ongeschikt voor Bevers, het terrein bevat geen oevers en er is geen water in de nabije omgeving aanwezig.

3.2.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Aangetroffen vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn acht soorten vleermuizen vastgesteld (NDFF 2011-2021). Het betreft Baard-/Brandts vleermuis, Franjestaart, Gewone dwergvleermuis, Gewone Grootoorvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en

Plangebied gezien richting het noordoosten.

Watervleermuis. De meeste waarnemingen betroffen overwinterende exemplaren in de kelders van kasteel Nederhemert op zo'n 650 meter afstand van het plangebied.

Er zijn geen relevante waarnemingen (zoals bijvoorbeeld verblijven, kolonies, foerageergebieden of vliegroutes) bekend van vleermuizen in het plangebied zelf (NDFF 2011-2021).

Potentie verblijfplaatsen

Binnen het plangebied kunnen geen vleermuizen verblijven omdat er geen bebouwing aanwezig is en er geen geschikte holtes of spleten werden waargenomen in de enige aanwezige boom.

Potentie foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De aanwezige luwe plekken op het erf kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken.

Potentie vliegroute

Gezien de ligging en de grootte van het plangebied en het ontbreken van voor vleermuizen geschikte lijnvormige elementen zoals bomenrijen, doorlopende watergangen of brede rietkragen kan geen sprake zijn van een belangrijke functie als vliegroute voor vleermuizen.

3.2.7 Overige fauna

Aangetroffen soorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van andere beschermde soorten in of rond het plangebied (NDFF 2011-2021). Tijdens het veldbezoek werden dergelijke soorten ook niet waargenomen.

Potentie plangebied

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor overige beschermde diersoorten in verband met het ontbreken van geschikt biotoop.

3.3 Conclusie beschermde soorten

Op grond van §3.2.1 t/m §3.2.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt onderzocht welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

4

Effectbeoordeling en maatregelen

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

4.1 Vogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt!

'Categorie 5'-soorten

Gezien de aanwezige biotopen in de nabijheid van het plangebied zullen de (mogelijk) aanwezige vogelsoorten die genoemd worden als 'categorie 5'-soort (Pimpelmees), kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied. Er gelden geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die een jaarrond beschermde status van nesten van deze soorten rechtvaardigen. Overigens geldt ook voor deze soorten dat activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats moeten vinden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Er worden geen gebouwen gesloopt of gerenoveerd zodat vaste rust- of verblijfplaatsen van in de omgeving aanwezige Huismus beschadigd of vernield kunnen worden.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals de Steenuil en Huismus. Het plangebied biedt echter geen essentieel leefgebied voor deze soorten. Voor zowel de Huismus als de Steenuil geldt dat er voldoende alternatief in de omgeving aanwezig is. De plannen hebben slechts betrekking op een oppervlak kleiner dan 1% van het totale geschikte erf, bovendien bevindt er ook nog voldoende geschikt leefgebied buiten het erf. De aanwezige struwelen – interessant voor de Huismus – blijven voor het grootste gedeelte gehandhaafd en er worden zelfs nieuwe struwelen bij aangeplant. Uiteindelijk zal er veel meer haag bijkomen dan de twee meter die wordt verwijderd. Met de ontwikkeling van de kleine zonneweide ontstaan juist meer ‘overhoekjes’, beschutte schuilmogelijkheden voor jongen en zitposten voor de Steenuil die hoogstwaarschijnlijk bijdragen tot een beter habitat voor een soort als de Steenuil.

Net als niet jaarrond-beschermde vogelsoorten mogen ook jaarrond beschermde broedvogels niet worden verstoord tijdens het broedseizoen. Indien tijdens de gevoelige periode (februari – augustus) gewerkt gaat worden kunnen deze soorten worden verstoord. Door de aard van de voorgenomen werkzaamheden en de afstand tot de nestkast van de Steenuilen (75 meter) lijkt het onwaarschijnlijk dat deze worden verstoord. Het betreft lichte werkzaamheden zonder het gebruik van zware machines. De Steenuil is een echte ‘erfvogel’, een cultuurvolger pur sang die dicht bij de mensen leeft en wel gewend is aan enige activiteit op het erf. Mochten er toch zware machines worden ingezet dan dient eerst vervolgonderzoek te worden uitgevoerd.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (zoals bijvoorbeeld Buizerd en Havik), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

(Kleine) marterachtigen

Het is wel mogelijk dat incidenteel (kleine) marterachtigen die elders verblijven, in het plangebied voorkomen. Voor deze incidenteel aanwezige (kleine) marterachtigen wordt geen belangrijk negatief

effect verwacht vanwege de geringe grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. Het plangebied biedt onder andere vanwege deze redenen geen essentieel leefgebied voor kleine marterachtigen en de dieren kunnen gemakkelijk uitwijken. In het plangebied zijn geen (oude) holen van Konijn, Mol, of Vos aangetroffen die in gebruik kunnen zijn door kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel). Het plangebied biedt bovendien weinig schuilmogelijkheden in de vorm van dichte vegetatie, begroeide oeverranden, opgeslagen materialen, stronken, waar kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) of een steenmarter gebruik van kunnen maken om te verblijven. Er is wel een Meidoornhaag aanwezig binnen het plangebied die gebruikt kan worden om enige dekking te bieden bij het verplaatsen van punt A naar punt B. Vanwege het open karakter aan de onderzijde van de haag en het afwezig zijn van geschikte holen lijkt een verblijfplaats van voorgenoemde soorten onwaarschijnlijk.

Met de ontwikkeling van een kleine zonneweide en bijbehorende haag ontstaan juist meer 'overhoekjes' en beschutting die hoogstwaarschijnlijk bijdragen tot een beter habitat voor (kleine) marterachtigen.

Het is belangrijk dat de aanwezige Meidoornhaag zo veel mogelijk behouden blijft en niet meer dan 1,5 meter wordt onderbroken. Zo kan de Meidoornhaag duurzaam blijven bijdragen aan het geven van dekking ten behoeve van de veilig verplaatsing van marterachtigen.

Omdat de incidentele aanwezigheid van een Steenmarter niet uitgesloten kan worden is het noodzakelijk om de nieuwe zonneweide 'marterproof' te maken. Onder het marterproof maken van de zonneweide wordt verstaan dat de bekabeling niet aangetast moet kunnen worden door knaagactiviteiten van marterachtigen. Bovendien moet er goed op worden gelet dat het gebruikte isolatiemateriaal van de kabels geen vismeel of visolie bevat.

4.3 Vleermuizen

In de bebouwing/bomen rondom het plangebied kunnen mogelijk vleermuizen verblijven. Tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen dat 's nachts felle verlichting aan blijft staan, zodat eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied niet worden verstoord.

Foerageergebied

Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar

of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.

Na realisatie van de plannen zal vanwege de ontwikkelde begroeiing en gerealiseerde panelen de beschutting toenemen en zal het terrein geschikt blijven voor foeragerende vleermuizen.

4.4 Conclusie effectbeoordeling

Met het in acht nemen van besproken aanbevelingen, beperkingen en restricties in §4.1 t/m §4.3 worden geen belangrijke negatieve effecten verwacht voor beschermde soorten bij uitvoer van de plannen. Er dient altijd rekening te worden gehouden met de zorgplicht (zie §6.3).

5

Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

In hoofdstuk 3 en 4 is beschreven welke beschermde soorten kunnen voorkomen en welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben. De Wet Natuurbescherming kent naast soortbescherming ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving, in het bijzonder die van de Natura 2000-gebieden en betreffende behoud van grootschalige houtopstanden (Zie Bijlage 1.3).

Naast bepalingen uit de Wnb kunnen gebieden ook beschermd zijn onder de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als Provinciaal aangewezen 'Bijzonder Provinciaal Landschap', 'Weidevogelleefgebied' of 'Belangrijk weidevogelgebied'.

Hieronder wordt aangegeven welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

5.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op meer dan 7 kilometer afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem (zie Figuur 2). Gezien de grote afstand, afscherming en de aard van de uit te voeren werkzaamheden, worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden.

Figuur 2.
Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebied (oranje) en het NNN (groen).

Het geplande project leidt mogelijk tot verhoogde emissie van stikstof. Er wordt een analyse uitgevoerd van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Deze analyse wordt separaat aangeleverd, inclusief de bijbehorend .gml-bestanden.

5.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingszones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie Figuur 2). Er kunnen geen negatieve effecten door de plannen op het NNN gebied optreden. De plannen hoeven verder niet getoetst te worden aan beschermde waarden binnen dit netwerk. De bescherming van gebieden als NNN-gebied is een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel dient te worden bekeken of een project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag is daarbij of de locatie wel de beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan het nabijgelegen NNN-gebied niet in betekenende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op NNN-gebieden.

Het plangebied ligt zo'n 110 meter van het dichtstbijzijnde NNN gebied verwijderd. Voor de installatie van de zonnepanelen zullen geen zware geluid producerende machines worden gebruikt, hooguit eenvoudige gereedschappen als een handboormachine. Dergelijke gereedschappen produceren hooguit geluidsniveaus van zo'n 95 dB op een afstand van 15 meter is dit niveau al gereduceerd tot 60 dB, dat gelijk staat aan het volume waarop wij met elkaar praten. De plannen leiden niet tot verstoringen van licht, geluid of trillingen ook niet tot andere ongewenste ecologische effecten. Veroorzaakte tijdelijke geluidsniveaus tijdens de installatie van de zonnepanelen zijn van verwaarloosbare omvang.

5.3 Weidevogelgebieden

Het plangebied is niet begrensd als een bijzonder te beschermen weidevogelleefgebied of belangrijk weidevogelgebied. Er is geen negatief effect mogelijk op Weidevogelleefgebieden, een nadere toetsing is niet nodig. Zie hiervoor ook de onderbouwing gegeven in de voorgaande paragraaf.

De bescherming van gebieden als weidevogelleefgebied is een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel dient te worden bekeken of een project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag is daarbij of de locatie wel de

beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan het nabijgelegen weidevogelleefgebied niet in betekenende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op weidevogelleefgebieden.

5.4 Houtopstanden

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom, Er worden derhalve geen onder de Wnb genoemde beplantingen gekapt. Er is voor de kap van de bomen waarschijnlijk wel een gemeentelijke kapvergunning noodzakelijk.

5.5 Overige relevante wetgeving

Er is geen overige natuurwetgeving bekend die van invloed kan zijn op de plannen.

5.6 Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving

Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is, buiten eventuele indirecte gevolgen door toegenomen stikstofemissie, op voorhand uit te sluiten dat beschermde gebieden onder de Wnb of andere (provinciaal) beschermde of aangewezen gebieden, direct beïnvloed worden door de plannen. De plannen leiden niet tot verstoringen van licht, geluid of trillingen ook niet tot andere ongewenste ecologische effecten. Veroorzaakte tijdelijke geluidsniveaus tijdens de installatie van de zonnepanelen zijn van verwaarloosbare omvang, zie hiervoor §5.2.

Het geplande project leidt mogelijk tot verhoogde emissie van stikstof. Er wordt een analyse uitgevoerd van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Deze analyse wordt separaat aangeleverd, inclusief de bijbehorend .gml-bestanden.

6

Conclusies

6.1 Beschermde soorten Wnb

- ♣ Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten grondgebonden zoogdieren, vogels en vleermuizen.
- ♣ Gezien de uitgevoerde toetsing is het mogelijk dat incidenteel (kleine) marterachtigen die elders verblijven, in het plangebied voorkomen. Voor incidenteel aanwezige (kleine) marterachtigen wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. De dieren kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken. Naast deze grondgebonden zoogdieren kunnen ook 'vrijgestelde' soorten aanwezig zijn. Voor deze aangetroffen of verwachte 'vrijgestelde' soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zoals het besproken plan.
- ♣ In het plangebied kunnen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart tot half juli.
- ♣ Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Huismus, Steenuil, Buizerd en Havik), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.
- ♣ Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk uitwijken.
- ♣ In de bebouwing en bomen rondom het plangebied kunnen mogelijk vleermuizen verblijven. Tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen dat 's nachts felle verlichting aan blijft staan, zodat eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied niet worden verstoord.

6.2 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

- ♣ Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is op voorhand uit te sluiten dat andere natuurwetgeving aan de orde is dan die hierboven beschreven in §6.1.
- ♣ Het geplande project leidt mogelijk tot verhoogde emissie van stikstof. Er wordt een analyse uitgevoerd van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Deze analyse wordt separaat aangeleverd, inclusief de bijbehorend .gml-bestanden.

6.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Ontzie groen en groenvoorzieningen zoveel als mogelijk tijdens de werkzaamheden en bij het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen. Gebruik zo klein mogelijke werkbreedtes en gebruik eventuele bouwwegen zowel voor aanvoer als afvoer.
- ♣ Het verwijderen van groen kan zoveel mogelijk beperkt worden of na de werkzaamheden kan nieuw groen aangeplant worden op dezelfde locaties als waar groen verwijderd wordt. Houdt bij werkzaamheden rondom groenvoorzieningen een zo smal mogelijke werkbreedte aan.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zoveel mogelijk van bestaande paden gebruik gemaakt worden, of kunnen nieuw gecreëerde paden herhaaldelijk worden gebruikt om insporing en potentiële verstoring te beperken.
- ♣ Bij de werkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

7

Natuurwaarden verhogen op zonneweiden

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in en rond zonneweiden versterkt worden en krijgen planten en dieren in deze nieuwe ontwikkelingslocaties de ruimte.

Op een zonneweide zijn twee typen ruimten te onderscheiden waar natuurwaarden gerealiseerd kunnen worden. Het gaat om:

- ♣ open ruimte tussen en onder de zonnepanelen.
- ♣ de ruimte direct rondom de zonneweide.

7.1 Open ruimte tussen en onder de zonnepanelen**Bloemrijk en kruidenrijk grasland**

Deze ruimte kan ingericht worden als bloemrijke en kruidenrijke weide. Door extensief maaibeheer (of begrazing) zonder bemesting toe te passen op deze weides krijgen insecten, vogels en kleine zoogdieren een kans om te profiteren van de bloemen en zaden. Bloemrijke weiden zijn goed voor het behouden van vlinders en bijen. Zonneweiden waarbij de bodem bedekt is met kunstgrasmatten is wellicht kostenbesparend maar vervuilend, onaantrekkelijk en negatief voor biodiversiteit. Het is belangrijk voor de ontwikkeling van kruidenrijk grasland om met de positie van de panelen zoveel mogelijk licht op de bodem te laten doordringen. Het is zeer belangrijk, vooral voor kleine zoogdieren en amfibieën maar ook voor zaadzetting van sommige kruiden en voor overwinterende insecten dat gefaseerd wordt gemaaid en nooit het gehele terrein in één keer kaal is. Minimaal 30-40% dekkingbiedende vegetatie aanhouden en het maaibeheer aanpassen op het voorkomen van opslag van houtige gewassen is ideaal.

Poelen, sloten en greppels

Behoud de bestaande greppels in een perceel, door dit reliëf in de bodem ontstaat meer biodiversiteit in flora en fauna. Door de aanwezigheid van poelen, greppels en depressies kunnen ook amfibieën en libellen profiteren van een zonneweide. Veel libellen en amfibieën (kikkers, padden, salamanders) zijn voor hun voorplanting afhankelijk van kleine wateren en poelen.

Takkenrillen, houtstappels en broeihopen

Door de aanleg van takkenrillen en houtstapels kunnen kleine zoogdieren als Bunzing, Hermelijn en Wezel profiteren. Ook jonge pas uitgevlogen Steenuilen profiteren van deze houtstapels, zij vinden er een perfecte schuilmogelijkheid. Door de aanleg van broeihopen kan bijvoorbeeld de Ringslang profiteren.

Insectenhotels of nestkastjes

Op een zonneweide kunnen ook insectenhotels en nestkastjes

opgehangen worden. Dit versterkt de ecologische waarde van het terrein.

7.2 De ruimte direct rondom van de zonneweide

Struiken en bosschages

Rond de zonneweide aanleggen van bijvoorbeeld een meidoornhaag is een ideale biotoop voor broedende zangvogels. Tevens kan de stekelige meidoornhaag onbevoegde personen buiten de zonneweide houden. Een haag met struiken onttrekt de panelen ook uit het oog van de omgeving.

Grasland

In een korte vegetatie kunnen Steenuilen prima uit de voeten. Lopend jagen naar insecten die idealiter afkomen op de uitwerpselen van grazers als paarden of schapen. Het verdient dan ook de aanbeveling om het gras kort te houden, het liefst met grazers. Zijn grazers niet mogelijk dan wordt minimaal twee keer per jaar maaien geadviseerd. Verruigde graslanden met een hoge vegetatie hebben een nadelig effect op een echte zichtjager als de Steenuil.

Hekwerk en verlichting

Zorg bij het plaatsen van een hek rondom het terrein niet voor een totale afstuiting van het terrein voor dieren. Zorg voor een kier aan de onderzijde van het hek voor bijvoorbeeld de Egel.

Let bij eventuele verlichting op het terrein dat deze vogel en/of vleermuis vriendelijk is.

Kansen

Een zonneweide kan de biodiversiteit in een gebied verhogen. Het kan een plek zijn waar dieren hun leefgebied hebben: voedsel zoeken, rusten, voortplanten/broeden, opgroeien en overwinteren. Een zonneweide kan daarbij een 'stepping stone' of verbinding zijn tussen natuurgebieden.

8

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2020*, 28 oktober 2020.

9 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 2.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 2.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+		+	+				+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						⁺¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						⁺²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						⁺³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						⁺⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

⁺¹:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

⁺²:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

⁺³:geldt in de periode juli t/m september

⁺⁴:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

*Geldt alleen in provincie Limburg en Overijssel Categorieën waarbinnen de soorten in deze provincies vallen zijn aangegeven voor Limburg, Overijssel.

**Geldt alleen in provincie Limburg.

***Geldt alleen in provincie Overijssel

Soort	Categorie	Toelichting codes
Bijeneter**	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie:
Blauwe reiger**	4	
Boerenzwaluw*	2,3	
Boomvalk	4	1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats;
Bosuil*	2, 3	
Buizerd	4	
Draaihals**	4	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop;
Gierzwaluw	2	
Grauwe klauwier**	4	
Grote gele kwikstaart	3	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing;
Grutto**	4	
Havik	4	
Huisbus	2	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Huiszwaluw*	2	
IJsvogel**	4	
Kerkuil	3	
Kramsvogel**	4	
Kwartelkoning**	4	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Paapje**	4	
Raaf*	3, 4	
Ransuil	4	
Ringmus**	4	
Roek	2	
Roerdomp**	4	
Rode Wouw**	3	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Spotvogel**	4	
Steenuil	1	
Torenvalk*	3, 4	
Visdief**	4	
Wespendief	4	
Wulp**	4	
Zeearend***	4	
Zomertortel**	4	
Zwarte specht*	4, 3	
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincie Overijssel is de lijst in 2019 opnieuw aangepast (zie kader). In de provincie Limburg is de lijst in 2020 opnieuw aangepast (zie kader). In de provincie Limburg gelden nog enkele wijzigingen op de standaard, de volgende soorten vallen in deze provincie andere categorieën: Kerkuil (cat. 1), Oehoe (cat. 1), Roek (cat. 1), Grote gele kwikstaart (cat. 2), Ooievaar (cat. 2), Slechtvalk (cat. 2), Wespendief (cat. 3), Zwarte wouw (cat. 3), Zomertortel (cat. 4). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5.

*Andere beschermings-status in provincies Limburg en/of Overijssel.

**Geldt alleen in provincies Limburg en/of Overijssel

De Grutto en Ringmus behoren bij categorie 5 in Overijssel, maar horen bij categorie 4 in Limburg.

zie ook kader op voorgaande pagina.

Blauwe reiger*	Koolmees
Boerenwaluw*	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht**
Boomklever	Oeverwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil*	Raaf*
Brilduiker	Ringmus*/**
Draaihals*	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenavalk*
Glanskop	Tureluur**
Gauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik**
Groene specht	Wulp**
Grote bonte specht	Zeearend*
Grutto*/**	Zomertortel**
Hop	Zwarte kraai
Huiswaluw*	Zwarte mees
IJsvogel*	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht*
Kleine vliegenvanger	

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde 'andere handelingen' in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

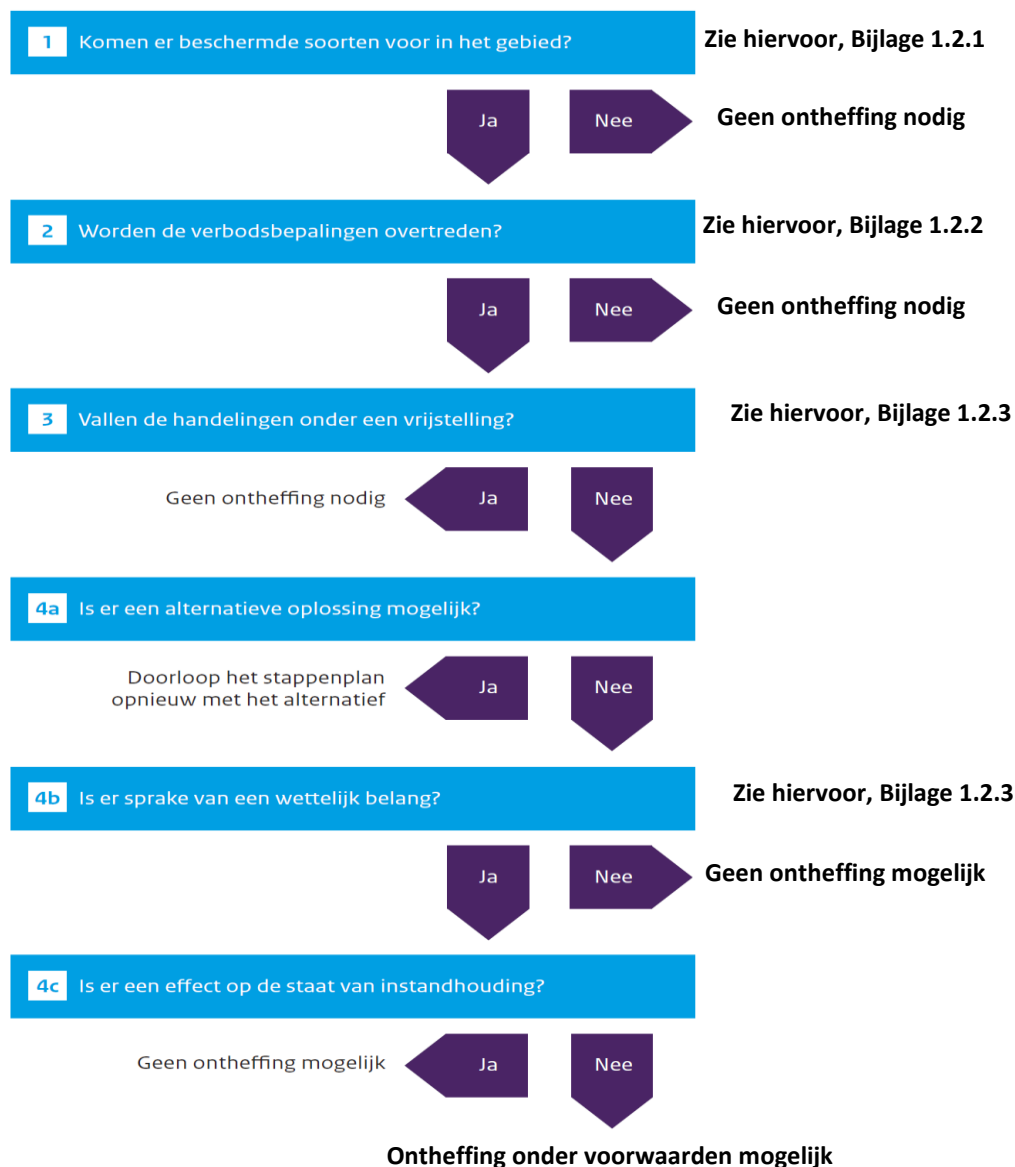
Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde 'wezenlijke kenmerken en waarden' of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit 'nee tenzij'-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'Bijzonder Provinciale Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Figuur 3.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
onthefing

Bijlage 1.4.3 Houtopstanden

Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 3 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een activiteitenplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft voor het 'natuur' onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

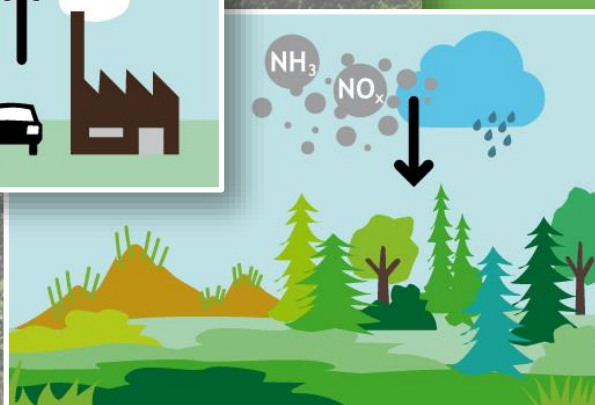
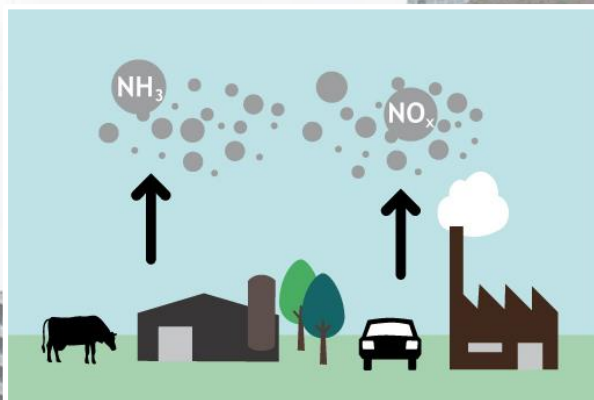
www.vandergoesengroot.nl

Bijlage

3 Berekening stikstofdepositie, Van der Goes & Groot, april 2023

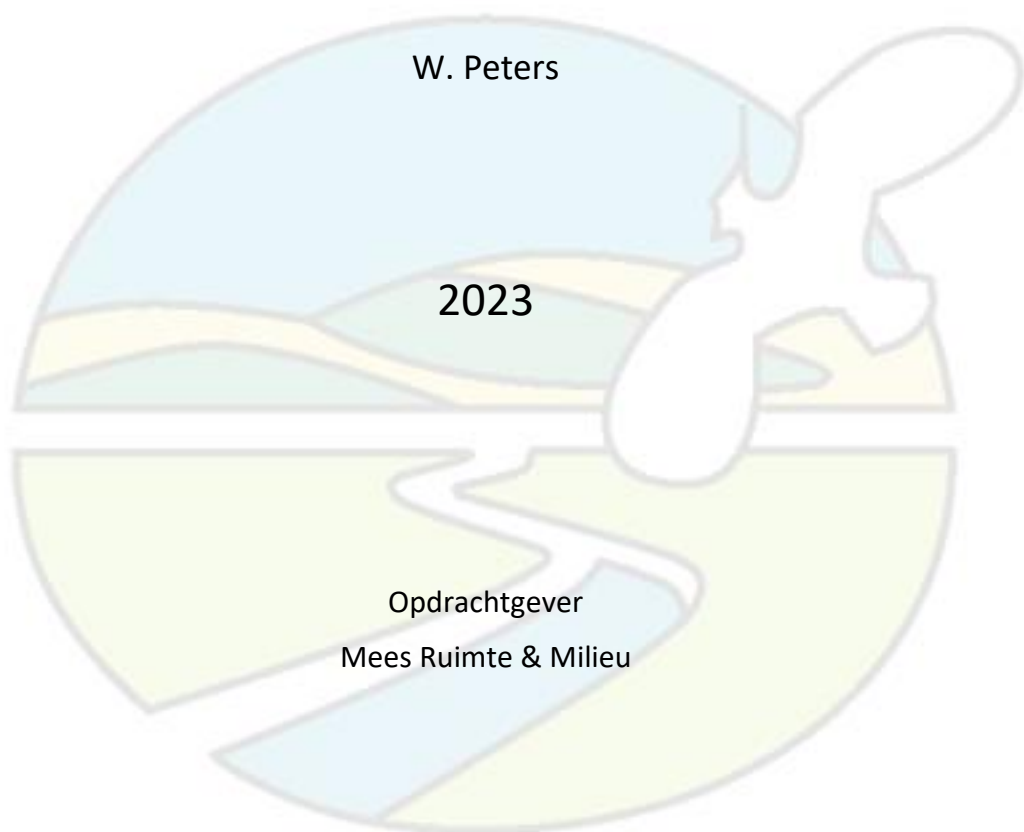
Kasteellaan 10 te Nederhemert

Stikstofberekening
in het kader van de Wet natuurbescherming

Kasteellaan 10 te Nederhemert

Stikstofberekening in het kader van de Wet natuurbescherming

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies 2021

Datum	10 maart 2023	7 april 2023
Versie	V1	V2

Gecontroleerd door: S.C. Wytema

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Werkwijze en werkzaamheden	4
2	Methode	5
2.1	Berekening en uitgangspunten.....	5
3	Aanlegfase	6
3.1	Verkeersaantrekking.....	6
3.2	Inzet mobiele werktuigen	6
3.3	Berekening Aanlegfase	7
4	Gebruikfase	8
4.1	Verkeersaantrekking.....	8
4.2	Berekening Gebruikfase	8
5	Conclusie effectbeoordeling stikstof	9
6	Literatuur	10
7	Bijlagen	11

1

Inleiding

Er bestaan plannen aan de Sluisweg 23 in Zaandam een terrein te herontwikkelen. Het is hiervoor nodig een berekening uit te voeren om de gegenereerde stikstofuitstoot/depositie van dit project te bepalen. Er is hierbij sprake van extra verkeer en de inzet van mobiele werktuigen door de herinrichting.

Alle verbrandingsprocessen waarbij fossiele brandstoffen en hitte zijn betrokken, leveren door oxidatie van vrije stikstof uit de lucht de gebonden stikstofoxiden nitriet (NO_2) en/of nitraat (NO_3). Tevens komt soms ammoniak (NH_3) vrij. De gebonden stikstofmoleculen worden na verbranding luchtzijdig verspreid en slaan na verloop van tijd neer. De gebonden moleculen werken na het neerslaan vervolgens bodemverrijkend en/of verzurend.

Nederland heeft zich door ondertekening van de Europese Habitatrichtlijn verplicht bepaalde vegetaties te beschermen binnen het gebiedennetwerk van de Natura 2000-gebieden. Deze vegetaties zijn in een aantal gevallen gevoelig voor bodemverrijking en/of verzuring en de neerslag van de gebonden stikstofmoleculen kunnen een bedreiging zijn voor het voortbestaan van deze vegetaties, zeker als de kritische (=maximale) depositiewaarde (KDW) op deze vegetaties reeds is bereikt.

1.1 Werkwijze en werkzaamheden

Werkwijze en werkzaamheden In het plangebied zullen 50 zonnepanelen worden gerealiseerd, zie Figuur 1. De totale bouwoppervlakte beslaat 200 m². Voorafgaand aan de ontwikkeling zal de huidige zal het bouwterrein bouwrijp worden gemaakt door het benodigde graafwerk uit te voeren voor kabels en leidingen. Tijdens het werk zullen panelen worden geplaatst en een extra (lage) meidoornhaag worden aangeplant.

Situatietekening van de geplande zonnepanelen.

2**Methode**

Om depositie van het project te berekenen wordt de meest recente versie van de rekentool 'Aerius' (AERIUS 2022.01) gebruikt. Vanwege een uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei 2019 kan niet meer gebruik gemaakt worden van automatische vergunningverlening op grond van de voorheen geldende drempelwaardes. Aangetoond moet worden dat geen significant negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

In de berekening wordt de projectbijdrage door Aerius Calculator op concrete rekenpunten exact berekend, waarbij ook habitattypen, vegetaties of Natura 2000-gebieden op meer dan 3 km afstand betrokken worden. De depositie op de meest nabijgelegen 'stikstofgevoelige habitattypen' (zoals gedefinieerd in Aerius) wordt doorgerekend om te onderzoeken of deze hoger is dan 0,00.

Als de projectbijdrage hoger is dan een berekende 0,00 mol/ha/jaar zijn mogelijk gevolgen te verwachten. Het rekenresultaat van 0,00 mol/ha/jaar betekent een maximale stikstofdepositie op het meest dichtbij gelegen stikstofgevoelige habitatype in Natura 2000-gebieden die lager is dan 0,005 mol/ha/jaar. Dit komt omdat Aerius vanaf 0,005 mol/ha/jaar de depositie naar boven afrondt tot een projectbijdrage van 0,01 mol/ha/jaar.

2.1 Berekening en uitgangspunten

Bij de berekening van stikstofemissie zijn twee fases te onderscheiden, de aanlegfase en de gebruikfase (gebruik ontwikkelde gebied na afloop van de aanlegfase inclusief aantrekking verkeer e.d.). Aanleg en gebruik komen niet naast elkaar voor. In deze rapportage zullen beide fases berekend worden. De situatie met de hoogste projectbijdrage is bepalend voor de te verwachten gevolgen op Natura 2000-gebieden.

Voor de berekening zijn de effecten ingeschat op de meest dichtbij zijnde stikstofgevoelige habitattypen. Het betreft diverse aangewezen (en in rekentool Aerius aangegeven) habitattypen in De Natura 2000-gebieden 'Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem', 'Rijntakken', 'Langstraat' en 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'.

3**Aanlegfase**

De stikstofemissies tijdens de aanlegfase zijn toe te wijzen aan twee bronnen. Het betreft verkeersaantrekkende werking en het gebruik van mobiele werktuigen op de bouwplaats.

De aanlegfase zal ongeveer één jaar in beslag nemen. Omdat de precieze uitvoer van de plannen niet bekend is, is gedeeltelijk gerekend met zogenaamde 'worst-case' aannames.

3.1 Verkeersaantrekking

De verkeersaantrekkende werking van de aanlegfase bestaat uit transport van materialen en personen (bouwvakkers). Het verkeer is gemodelleerd tot de eerste aansluiting op de doorgaande weg, in dit geval de aansluiting op de N283 (en N267) met naar beide kanten 200 meter extra voor optrekken en afremmen. Buiten deze wegen wordt het verkeer geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld, omdat het verkeer zich in hoeveelheid, snelheid, rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg kan bevinden. Bij de berekening wordt tevens rekening gehouden met een (generiek) filepercentage van 8%.

De verkeersaantrekkende werking bestaat uit:

- ♣ Transport personeel: twee ritten met licht verkeer per dag, gedurende een jaar, wordt gemodelleerd als 4 ritten omdat zowel aankomst als vertrek wordt meegerekend.
- ♣ Aan- en afvoer van bouw materieel en bouwmaterialen & puin: in totaal vier ritten met zwaar verkeer, wordt gemodelleerd als 8 ritten omdat zowel aankomst als vertrek wordt meegerekend.

De totale bijdrage van het verkeer is hierdoor 26,0 kg NO_x/jaar, 7,2 kg NO₂/jaar en 0,7 kg NH₃/jaar.

3.2 Inzet mobiele werktuigen

De belangrijkste werkzaamheden waarbij stikstof vrij komt, zouden graafwerkzaamheden en uitladen van materialen kunnen betreffen. Veel van de werkzaamheden zullen al door de eigenaar worden uitgevoerd, waarbij van (zwaar) materieel geen sprake is.

Voor het gebruik van mobiele werktuigen zijn de machines en draaiuren genomen die zijn vermeld in Tabel 1. Er wordt (indien beschikbaar) uitgegaan van de inzet van materieel van stageklasse IV of hoger.

De mobiele emissiebronnen zijn in Aeries apart ingevoerd. Niet te kiezen bronnen zijn binnen Aeries ingegeven als 'anders' met factoren zoals aangegeven in Tabel 1.

De materiële inzet is zo accuraat mogelijk ingeschat door de initiatiefnemer. Er is een extra bron met vermogen van 100 kW (vergelijkbaar met een grote graafmachine) opgenomen voor onvoorziene werkzaamheden en voor divers overig klein materieel, welke 1 dag onafgebroken draait.

De totale bijdrage van de inzet van mobiele werktuigen is hierdoor 4,3 kg NO_x/jaar en 58,1 g NH₃/jaar.

3.3 Berekening Aanlegfase

De totale bijdrage van de aanlegfase betreft 30 kg NO_x/jaar en 0,9 kg NH₃/jaar.

De uitkomst van de berekeningen (rekenschema) is opgenomen in Bijlage 1. Separaat worden PDF bestanden opgeleverd als onderlegging van de berekening.

Uit de berekeningen blijkt dat op alle Natura 2000-gebieden de projectbijdrage van de aanlegfase van het initiatief 0,00 mol/ha/jaar is. Deze bijdrage wordt als verwaarloosbaar beschouwd.

Tabel 1.

Geschatte materiaalinzet en geproduceerde stikstof in de aanlegfase op basis van directe invoer van bouwjaar in Aerius of met stageklasse (HULSKOTTE & VERBEEK 2009).

	Stagejaar	Stageklasse	Vermogen (kw)	Vermogenscategoriede Aerius (kw)	Gem. belasting %	Dieselvebruik (l/u)	Verbruik AdBlue (%/Diesel (l))	Draaitijd totaal aantal uren	Totaal Diesel (l)	AdBlue liters
Graafmachine	2015	IV	100	75-560	35	10,08	0,06	40	403	24
Dumper (aanvoer)	2015	IV	70	56-75	35	6,26	0,06	16	100	6
Divers/onvoorzien	2015	IV	100	75-560	35	10,08	0,06	24	242	15

4 Gebruikfase

Er wordt bij de berekening met betrekking tot gebruik alleen uitgegaan van periodiek onderhoud aan de zonnepanelen. Het gebruik van de zonnepanelen vergt geen gasaansluiting (in tegendeel, door de extra capaciteit van stroom opgewekt door de zonnepanelen zal het gasverbruik afnemen).

4.1 Verkeersaantrekking

Bij de bepaling van het aantal verkeersbewegingen is bij dit project uitgegaan van een éénmalig bezoek per jaar voor onderhoud en/of reparatie, wat wordt gemodelleerd als twee ritten aangezien zowel aankomst als vertrek wordt meegerekend.

De verkeersaantrekkende werking van de aanlegfase bestaat uit transport van materialen en personen (bouwvakkers). Het verkeer is gemodelleerd tot de eerste aansluiting op de doorgaande weg, in dit geval de aansluiting op de N283 (en N267) met naar beide kanten 200 meter extra voor optrekken en afremmen. Buiten deze wegen wordt het verkeer geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld, omdat het verkeer zich in hoeveelheid, snelheid, rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg kan bevinden. Bij de berekening wordt tevens rekening gehouden met een (generiek) filepercentage van 8%

De totale bijdrage van de verkeersaantrekking betreft 0,7 kg NO_x /jaar, 0,2 kg NO_2 /jaar en 79,8 g NH_3 /jaar.

4.2 Berekening Gebruikfase

De totale bijdrage van de gebruikfase betreft 0,7 kg NO_x /jaar, 0,2 kg NO_2 /jaar en 79,8 g NH_3 /jaar.

De uitkomst van de berekeningen is opgenomen in Bijlage 2. Separaat worden PDF bestanden opgeleverd als onderlegging van de berekening.

Uit de berekeningen blijkt dat op alle Natura 2000-gebieden de projectbijdrage van de gebruikfase van het initiatief 0,00 mol/ha/jaar is. Deze bijdrage wordt als verwaarloosbaar beschouwd.

5**Conclusie effectbeoordeling stikstof**

- ♣ De maximale projectbijdrage van de aanleg en het gebruik van het plangebied is 0,00 mol/ha/jaar op de meest dichtbijgelegen stikstofgevoelige habitattypen. De stikstofdepositie die uitvoering van de plannen zal veroorzaken vormt een zodanig gering percentage van de kritische depositiewaarde van de meest kritische ter plaatse voorkomende stikstofgevoelige habitattypen, dat er ecologisch gezien geen zichtbare of meetbare effecten zullen optreden en er zeker geen sprake is van significante gevolgen waardoor de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden in gevaar zouden kunnen komen.
- ♣ Gezien de werkzaamheden betreft de hoogste bijdrage van het project de tijdelijke inzet en het tijdelijke effect van mobiele werktuigen. Deze tijdelijke effecten zijn vaak gemakkelijker op te vangen door de natuurlijke fluctuaties binnen het natuurgebied of eventueel herstelbeheer, dan effecten van permanente activiteiten.
- ♣ Bij de berekening van de aanlegfase is rekening gehouden met een specifieke inzet van werktuigen en bijbehorende draaiuren. Indien hier (significant) van wordt afgeweken is (de uitkomst van) de berekening niet meer representatief voor het te verwachten effect op (stikstofgevoelige) habitattypen in Natura2000-gebieden.
- ♣ De Aeriusberekening ten tijde van het toetsingsmoment is bepalend. Het toetsingsmoment in AERIUS voor een bedrijfswijziging is het moment van realisatie van de bedrijfswijziging. Effecten van een latere wijziging in AERIUS hebben hier geen effect op. Voor bedrijven is het van belang om de Aeriusberekening te bewaren.

6

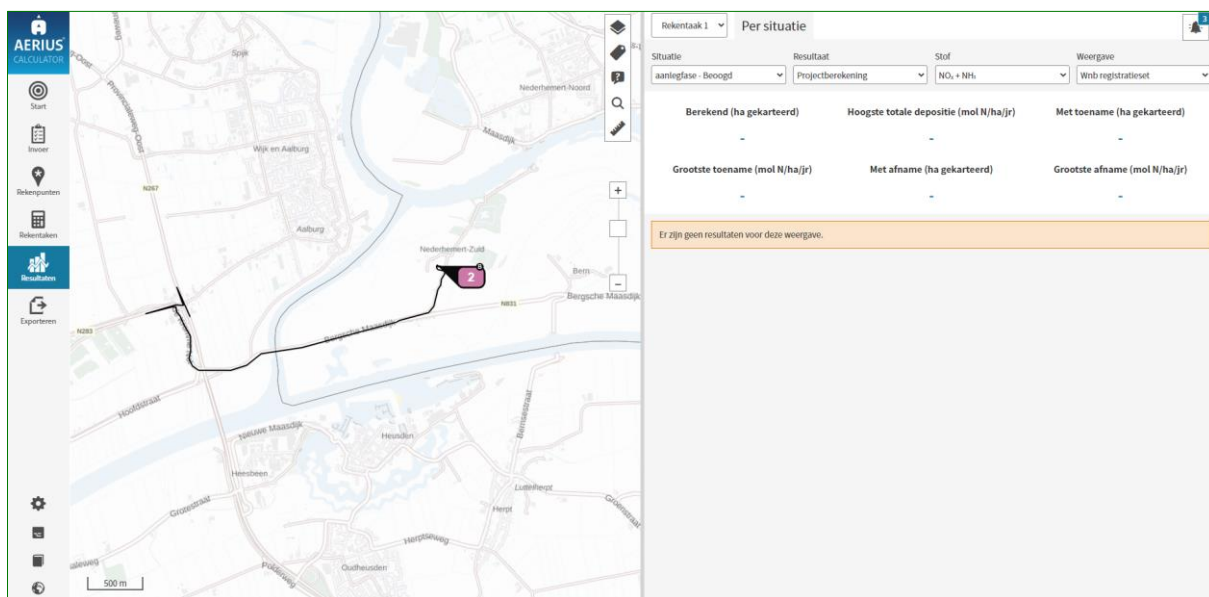
Literatuur

- AERIUS CALCULATOR 2022.01, 2023.
<https://calculator.aerius.nl/calculator/>
- AERIUS, 2018. *Emissiewaarden_aerius_def_versie_5_juli_2018*.
<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/ruimtelijke-plannen-emissiefactoren/05-07-2018>
- BIJ12, 2022. *Instructie gegevensinvoer voor AERIUS Calculator 2021, Versie 3*. <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/01/Instructie-gegevensinvoer-voor-AERIUS-Calculator-2021.pdf>
- BIJ12, 2022. *Handboek: Werken met Aerius Calculator 2022*.
https://www.aerius.nl/files/media/publicaties/documenten/handboek_aerius_calculator_2022.pdf
- BIJ12, 2021. *Handreiking Voortoets Stikstof*.
<https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2021/03/BIJ12-Handreiking-Voortoets-Stikstof-%E2%80%93-Februari-2021.pdf>,
- COMPENDIUM VOOR DE LEEFOMGEVING. *Vermestende depositie, 1990-2016*. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl018916-vermestende-depositie>
- CROW, 2018. *Toekomstigbestendig parkeren. Van parkeerkencijfers naar parkeernormen*. CROW, Ede
- KADASTER, 2022. *Basisregistratie adressen & gebouwen*.
<https://bagviewer.kadaster.nl>
- LIGTERINK, N.E. ET AL, 2021. *TNO-rapport 2021 R12305. AUB (AdBlue verbruik, Uren, en Brandstofverbruik): een robuuste schatting van NOx en NH3 uitstoot van mobiele werktuigen*. TNO, Den Haag
- RAAD VAN STATE, 2021. *Zaaknummer 201907146/1/R2. Intern salderen niet vergunningplichtig*.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2021:71>
- RIJKSOVERHEID, 2019. *Beleidsregels stikstofaanpak 10 december 2019*:
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2019/12/04>
- RIJKSOVERHEID, 2021. *Wet van 10 maart 2021 tot wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering)*.
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-140.html>
- SIPMA, J., M.D.A. RIETBEEK, 2016. *Ontwikkeling energiekegetallen utiliteitsgebouwen*. ECN-E--15-068, ECN, Putten.
- VAN DOBBEN, H.F., R. BOBBINK, D. BAL EN A. VAN HINSBERG, 2012. *Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000*. Alterra rapport 2397, Alterra, Wageningen

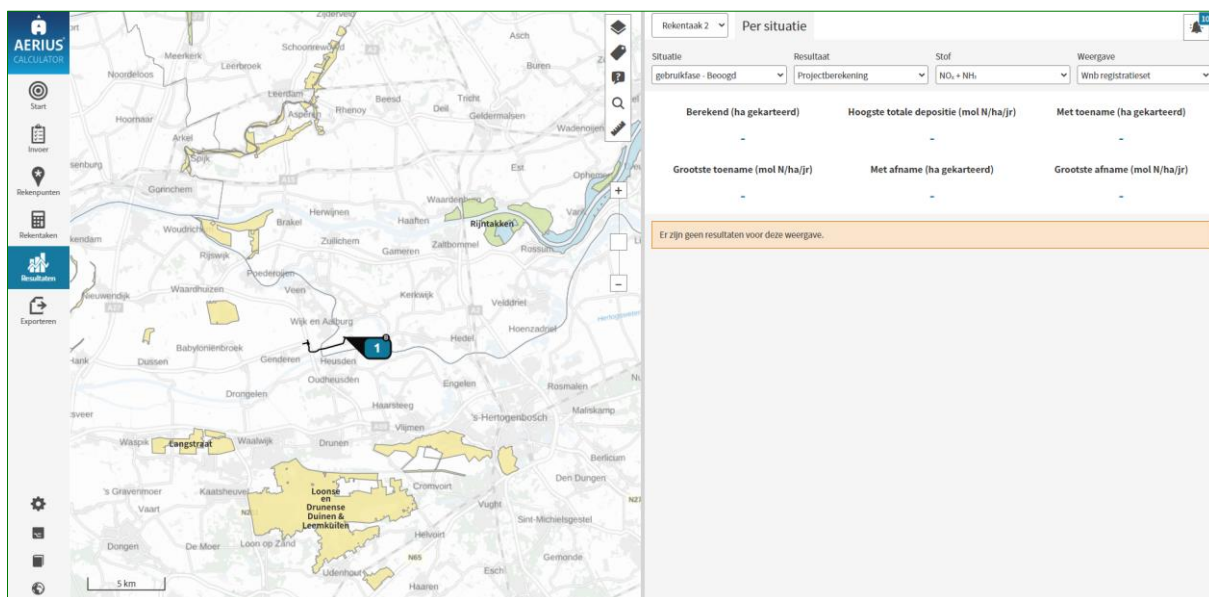
7 Bijlagen

Bijlage 1	Berekening aanlegfase
Bijlage 2	Berekening gebruiksfase
Bijlage 3	Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Berekening aanlegfase

Bijlage 2 Berekening gebruiksfase

Bijlage 3 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 3.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 3.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 3.2 Soortbescherming

Bijlage 3.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 3.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Bijlage 3.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 3.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 3.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 3.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 3.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5.

*Andere beschermingsstatus in provincies Limburg en/of Overijssel.

**Geldt alleen in provincies Limburg en/of Overijssel

De Grutto en Ringmus behoren bij categorie 5 in Overijssel, maar horen bij categorie 4 in Limburg.

zie ook kader op voorgaande pagina.

Blauwe reiger*	Koolmees
Boerenwaluw*	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht**
Boomklever	Oeverwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil*	Raaf*
Brilduiker	Ringmus*/**
Draaihals*	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenavalk*
Glanskop	Tureluur**
Gauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik**
Groene specht	Wulp**
Grote bonte specht	Zeearend*
Grutto*/**	Zomertortel**
Hop	Zwarte kraai
Huiswaluw*	Zwarte mees
IJsvogel*	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht*
Kleine vliegenvanger	

Bijlage 3.2.5 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 3.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschappelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 3.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde

Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde 'andere handelingen' in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 3.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 3.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene

regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde 'wezenlijke kenmerken en waarden' of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit 'nee tenzij'-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Bijlage 3.4.2 Overige natuurwetgeving

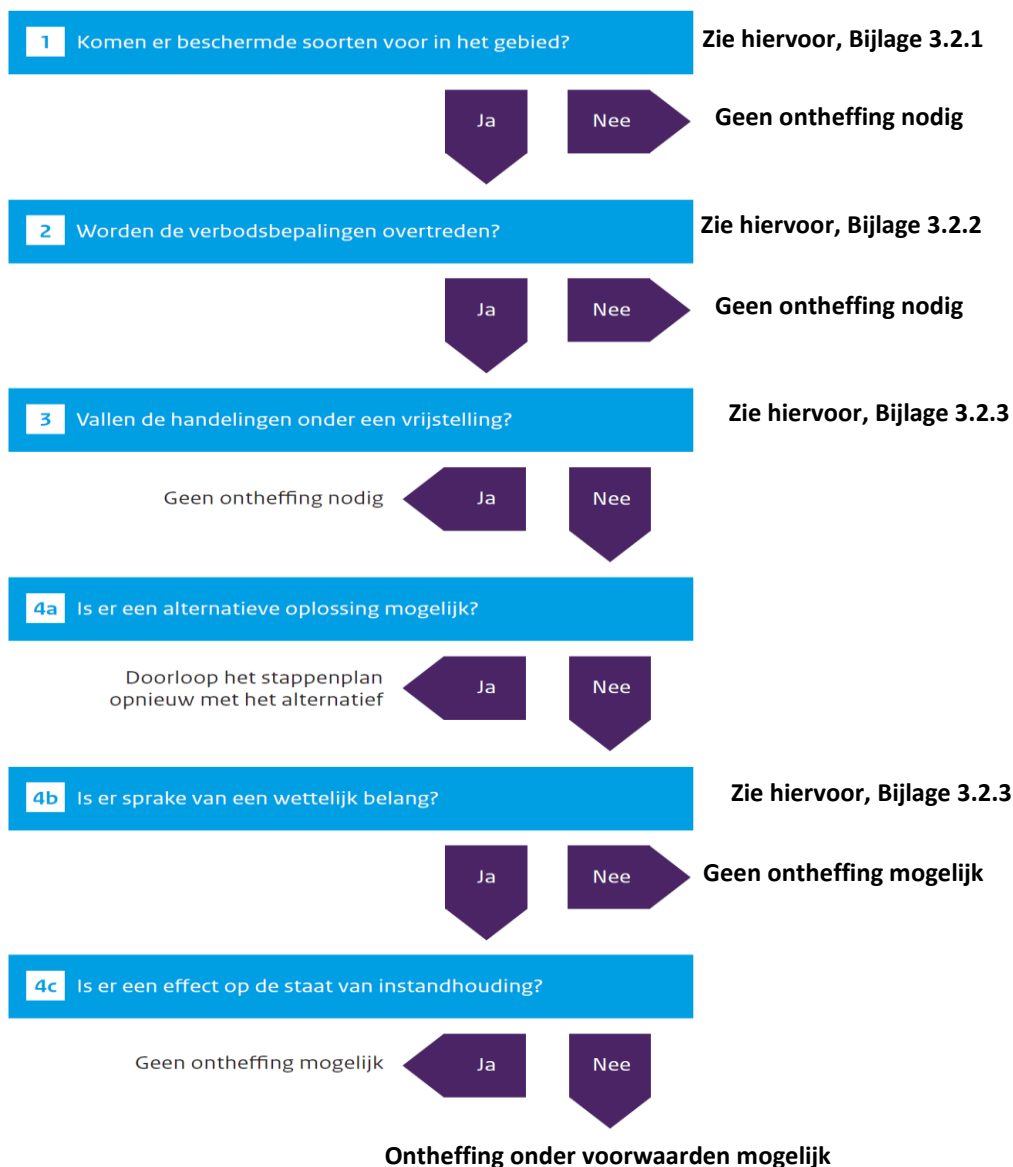
Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'Bijzonder Provinciale Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 3.4.3 Houtopstanden

*Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing*

Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Bijlage 3.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 1 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 3.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een activiteitenplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft voor het 'natuur' onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
 1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
 2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl

Bijlage

- 4 Advies monumentencommissie (notulen), december 2020

VERSLAG VAN DE MONUMENTENCOMMISSIE MAASDRIEL - ZALTBOMMEL

Vergadering	: Monumentencommissie Maasdriel - Zaltbommel
Datum	: Woensdag 16 december 2020
Locatie	: Online via Teams
Aanwezig	: J. Clarijs, J. van der Hoeve, (voorzitter) P. den Hertog, S. van der Spuij, en M. Steins (welstandscommissie). E. Leenheer-Wessel (secretaris) H. Ploegmakers, A. Budding (ondersteuning)
Afwezig	: -

4d. Kasteellaan 10, Nederhemert, Rijksmonument in van rijkswege beschermd dorpsgezicht, aanvraag omgevingsvergunning.

Toelichting en beeldvorming

De eigenaar dhr. R. van Foeken, geeft een toelichting op zijn plan. Het betreft de aanleg van 50 vlak geplaatste zonnepanelen op zijn erf, omzoomd door een bestaande en een nieuwe haag aan de noordoostelijke kant van zijn terrein. De zonnepanelen worden daardoor aan het oog onttrokken. Door de situering rechts op de erfgrans, liggen de zonnepanelen niet op de terp. Het bureau SB4 heeft een ruimtelijke onderbouwing voor dit plan gemaakt. Deze onderbouwing is voor zo'n plan noodzakelijk en is daarom door de gemeente Zaltbommel als voorwaarde voorafgaand aan de aanvraag door de eigenaar, gevraagd. Vlak voor dit overleg heeft de eigenaar nog een aangepaste tekening overlegd, waarbij de 'gaten in de heg' zijn gedicht.

Of de gevraagde panelen allemaal noodzakelijk zijn voor de eigen energievoorziening is nog niet duidelijk; voor de verwarming van het bijgebouw (de voormalige hooiberg) waarin de familie nu woont, is een warmtepomp opgesteld, voor de verwarming van de boerderij is een aanzienlijk grotere warmtepomp nodig. De aanleg van het veld zonnepanelen en de bijbehorende leidingen worden in eigen beheer gedaan.

De panelen worden in een hoek van 5 graden neergelegd, zodat de regen er van af kan druipen. Hoe de fundering van de zonnepanelen er precies uit gaat zien, is nog niet zeker. De werkzaamheden zullen waarschijnlijk over een jaar of 3, 4 plaatsvinden. Gelet op de omvang van de graafwerkzaamheden, is er geen archeologisch onderzoek nodig. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is niet gekant tegen aanleg van zonnevelden. Op het rijksmonument de woning of de bijgebouwen kunnen ze niet, omdat de gebouwen alzijdig zichtbaar zijn vanwege de verheven ligging op de terp.

De gemeente Zaltbommel heeft een positief advies vanuit der sectie monumentenzorg gegeven, vanuit het stedenbouwkundig overleg zijn er nog vragen gesteld. (ter informatie bijgevoegd aan de vergaderstukken)

Advies monumenten- en welstandscommissie

De commissies zijn niet onverdeeld enthousiast over dit plan, want al met al bestrijkt deze

zonneweide een groot oppervlak, waarbij met nadruk moet worden gelet op de situering bij de beschermde rijksmonumenten, het beschermde dorpsgezicht en de archeologische waarden. Desondanks is er een goede onderbouwing opgesteld, een andere locatie op het terrein behoort niet tot de mogelijkheden.

Geconstateerd wordt dat de commissies geen oordeel kunnen geven over het aantal panelen, maar alleen over de impact die zij mogelijk op het beschermde dorpsgezicht hebben. Als het aantal zonnepanelen kleiner kan, dan liever kleiner. De commissies constateren dat de inpassing en aanleg met grote zorgvuldigheid zijn uitgevoerd, gebaseerd op een onderbouwd advies van SB4.

De commissies willen nog wel graag informatie over de toe te passen fundering voor de zonnepanelen en het beloop van de ondergrondse leidingen.

De commissies geven een positief advies over het voorgelegde plan, vanwege de goede inpassing op het erf en in het beschermde gezicht, met de bestaande en de nieuwe heg als een soort scheg.

Naar aanleiding van deze aanvraag

De vraag naar zonnepanelen in welke vorm en plaats dan ook, is een hot item in Nederland. De commissies willen met een positief advies geen precedent scheppen, een vrijbrief om overal zonneweides aan te leggen. De commissies geven met nadruk aan, dat elke aanvraag over zonneweides op een erf, als aparte casus zal moeten worden behandeld, dus zorgvuldig ingebed in het landschap en met een goede onderbouwing.

Daarnaast vragen de commissies bij gemeente en ODR aandacht voor archeologische waarden van het terrein. Voor dit perceel worden steeds nieuwe aanvragen ingediend, waarvoor n t geen archeologisch benodigd is. Deze zijn per aanvraag onder de 30 m2 en niet dieper dan 30 cm. Opgeteld zijn de ingrepen in de terp en de ondergrond veel groter. Ook voor de aanleg van de zonnepanelen worden graafwerkzaamheden uitgevoerd, namelijk voor het ingraven van de leidingen.

Bijlage

5 Uitdraai formulier berekening versterking
GO, april 2023

Verliesfactor**Verliesfactor 1**

Categorie	Er treedt geen verlies van kernkwaliteiten op
-----------	---

Totalen

Totale oppervlakte (ha)	0,0000
Verliespunten	0

Impactfactor**Impactfactor 1**

Categorie	Zonnepark
Basispunten per eenheid	600
Aantal eenheden	0,00850

Toeslagfactoren

Is er sprake van een nieuwe functie op deze locatie?	Nee
Is er sprake van open landschap?	Nee
Voor zover het gebied BUITEN open landschap ligt; Is er sprake van aardkundige waarden?	Nee
Is er sprake van een Ecologische verbindingszone (EVZ)?	Nee

Impactpunten

Basis	5
Incl. toeslagen	5

Totalen

Totale oppervlakte (ha), excl. windturbines	0,0085
Impactpunten	5

Versterkingsmaatregelen

Versterkingsmaatregel 1

Categorie	Struweelhaag of scheerhaag
Basispunten per eenheid	3000
Oppervlakte	0,00660

Kortings- en toeslagfactor

Is er sprake van een tijdelijke maatregel?	Nee
Draagt de maatregel bij aan een EVZ?	Nee

Versterkingspunten

Basis	20
-------	----

Incl. kortings- en toeslagfactor	20
----------------------------------	----

Totalen

Totale oppervlakte (ha) excl. speciale elementen	0,0066
Versterkingspunten	20

Balans versterkingsopgave en versterkingsmaatregelen

Verliesfactor

Totaal verliespunten	0,00
----------------------	------

Totale oppervlakte

Hectare	0,00
m ²	0

Impactfactor

Totaal impactpunten	5,00
---------------------	------

Totale oppervlakte excl. windturbines

Hectare	0,01
m ²	100

Versterkingsopgave

Totaal punten	5
---------------	---

Versterkingsmaatregelen

Totaal versterkingspunten	20,00
---------------------------	-------

Totale oppervlakte excl. speciale elementen

Hectare	0,01
m ²	100

Balans

Balans = versterkingsmaatregelen - versterkingsopgave =	15
Toelichting	Plan voorziet in de plaatsing van 50 zonnepanelen bij de woning aan de Kasteellaan 10 te Nederhemert. Panelen worden geplaatst tbv de eigen energievoorziening (dus geen zonnepark in de zin van de verordening), over een oppervlakte van 85 m2. Er wordt 44 m extra haag aangeplant tbv de landschappelijke inpassing, hetgeen uiteindelijk resulteert in extra struweeloppervlak van 66 m2 (44 m lang x 1,5 m breed).